

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

«ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ» ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
ΕΣΠΑ 2007-2013

ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ

*«ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ 2011 - Συμπράξεις Παραγωγικών και Ερευνητικών
Φορέων σε Εστιασμένους Ερευνητικούς & Τεχνολογικούς Τομείς»*

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	4
2. ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.....	5
3. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	6
4. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	8
5. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ - ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ –ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	10
6. ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΑΝΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	13
6.1 Ένταση της ενίσχυσης για έργα Έρευνας και Ανάπτυξης ανά είδος δικαιούχου/ φορέα.....	13
6.1.1 Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης προς επιχειρήσεις	14
6.1.2 Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης προς ερευνητικούς φορείς	15
6.1.3 Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης από τεχνολογικούς και λοιπούς φορείς ..	16
6.2 Ενισχύσεις για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας	16
6.3 Ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ.....	16
6.4 Σώρευση ενισχύσεων.....	17
7. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	17
7.1 Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης.....	18
7.2 Ενισχύσεις για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας	21
7.3 Ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ.....	21
7.4 Μη επιλέξιμες δαπάνες	21
8. ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ.....	22
8.1 Περιεχόμενο προτάσεων	22
9. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	24
9.1 Προκαταρκτικός έλεγχος	24
9.2 Αξιολόγηση και ιεράρχηση των προτάσεων	25
9.2.1 Διαδικασία ανά στάδιο αξιολόγησης	25
9.2.2 Κριτήρια αξιολόγησης – Βαθμολόγηση προτάσεων	26
9.3 Διασφάλιση του βιομηχανικού απορρήτου	26
10. ΕΓΚΡΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ – ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΡΓΩΝ	27
10.1 Ιεράρχηση των προς χρηματοδότηση προτάσεων	27
10.2 Σύνταξη Τεχνικού Παραρτήματος Έργου (ΤΠΕ) και έγκριση ανάθεσης έργων	28
11. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ	31
11.1 Χρόνος πραγματοποίησης των δαπανών.....	31
11.2 Λογιστική παρακολούθηση.....	32
11.3 Προϋποθέσεις επιλεξιμότητας δαπανών – Απαραίτητα παραστατικά.....	32
11.4 Τρόπος Εξόφλησης Παραστατικών	35
12. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ – ΕΛΕΓΧΟΙ	36
12.1 Εκθέσεις.....	37
12.2 Έλεγχοι – Πιστοποίηση	39
12.3 Συνολική αξιολόγηση της πράξης.....	39
13. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)	39
13.1 Α΄ τμηματική καταβολή της ενίσχυσης.....	40
13.2 Ενδιάμεσες τμηματικές καταβολές της ενίσχυσης.....	41
13.3 Καταβολή αποπληρωμής.....	41
14. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	42
14.1 Διαδικασία.....	42
14.2 Απαραίτητα στοιχεία – Περιορισμοί.....	42
15. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	44
16. ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ – ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΑΝΑΚΤΗΣΗ	45
17. ΔΕΙΚΤΕΣ/ ΜΕΓΕΘΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ/ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	49
18. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	51

ΟΡΙΣΜΟΙ

Για τους σκοπούς της παρούσας πρόσκλησης, οι χρησιμοποιούμενοι όροι και συντμήσεις έχουν την έννοια που τους αποδίδεται παρακάτω:

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Ε.Π.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα – έγγραφο που καθορίζει μια αναπτυξιακή στρατηγική με τη χρήση ενός συνεκτικού συνόλου προτεραιοτήτων.
Δράση του Ε.Π.	Σύνολο ενεργειών που πραγματοποιούνται για την υλοποίηση των στόχων που τίθενται από τους άξονες προτεραιότητας του ΕΣΠΑ. Κάθε δράση, μπορεί να υλοποιείται μέσω μίας ή περισσότερων πράξεων ή έργων.
Πράξη του Ε.Π.	Έργο ή ομάδα έργων που επιλέγονται από τη διαχειριστική αρχή του οικείου επιχειρησιακού προγράμματος ή με ευθύνη της σύμφωνα με κριτήρια που καθορίζονται από την επιτροπή παρακολούθησης και υλοποιούνται από έναν ή περισσότερους δικαιούχους προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του άξονα προτεραιότητας με τον οποίο σχετίζονται.
Έργο του ΕΠ	Έργο που υλοποιείται από έναν ή περισσότερους δικαιούχους, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι συγκεκριμένης πράξης.
ΕΥΔ/ΕΠΑΕ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα - Επιχειρηματικότητα»
Ε.Φ.Δ.	Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης. Κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας ή υπηρεσία, η οποία ενεργεί υπό την ευθύνη διαχειριστικής αρχής ή αρχής πιστοποίησης και εκτελεί καθήκοντα για λογαριασμό μιας τέτοιας αρχής σε σχέση με δικαιούχους που υλοποιούν έργα.
Δικαιούχος	Δημόσιος ή ιδιωτικός οργανισμός που εκτελεί έργο και λαμβάνει δημόσια ενίσχυση. Είναι ο τελικός αποδέκτης της δημόσιας δαπάνης. Στο πλαίσιο της παρούσας πράξης ως δικαιούχος νοείται κάθε φορέας που συνεργάζεται για την υλοποίηση του έργου.
Σύμπραξη	Συνεργασία δικαιούχων για την υλοποίηση έργου.
Συντονιστής (Συντονιστής Φορέας)	Ο φορέας/ δικαιούχος που δρα ως κοινός εκπρόσωπος της σύμπραξης υλοποίησης έργου.
Ενίσχυση/ Δημόσια Δαπάνη	Κάθε δημόσια συνεισφορά στη χρηματοδότηση πράξεων/ έργων.
Ιδία συμμετοχή	Η διαφορά της δημόσιας δαπάνης από τον συνολικό προϋπολογισμό έργου/ πράξης και η οποία καταβάλλεται από τους δικαιούχους.
Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου	Φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει την ευθύνη για το συντονισμό και την επίβλεψη του έργου από επιστημονικής, τεχνικής και οικονομικής πλευράς.
Υπεύθυνος Συντονισμού & Επικοινωνίας Έργου	Φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει την ευθύνη για το συντονισμό του έργου σε επίπεδο διοικητικό και σε επίπεδο επικοινωνίας μεταξύ των φορέων της σύμπραξης και της σύμπραξης συνολικά με τον ΕΦΔ.
Δημοσιονομική διόρθωση	Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της Κοινοτικής ή/και της Εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή σε μία πράξη.
Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό	Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.
Ανάκτηση	Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από το λαβόντα.

**ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-13
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΓΟΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ-ΕΠΑΝ ΙΙ &
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΣΗ**

**ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ
«ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ 2011 - ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΣΕ
ΕΣΤΙΑΣΜΕΝΟΥΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ»**

Μέρος πρώτο: Στόχοι – Όροι – Δικαιούχοι – Επιλέξιμες δραστηριότητες και δαπάνες

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η πράξη υποστηρίζει την συνεργασία ανάμεσα στις επιχειρήσεις και τους ερευνητικούς φορείς της χώρας, μέσα από την από κοινού εκτέλεση ερευνητικών και τεχνολογικών έργων που προάγουν την πράσινη ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και εξωστρέφεια των ελληνικών επιχειρήσεων και βελτιώνουν την ποιότητα ζωής του Έλληνα πολίτη.

Ειδικότερα, θα χρηματοδοτηθεί η υλοποίηση έργων Ε&Τ σε συγκεκριμένους τομείς και δραστηριότητες που:

- α/ ενδιαφέρουν τον παραγωγικό ιστό της χώρας και θα συμβάλουν άμεσα ή έμμεσα στην παραγωγή νέων ή βελτιωμένων προϊόντων και υπηρεσιών και στη διείσδυση σε νέες αγορές,
- β/ υποστηρίζουν τις ανάγκες της κοινωνίας και των πολιτικών σε διάφορους τομείς όπως ενεργειακή πολιτική, περιβαλλοντική πολιτική,
- γ/ παράγουν νέα γνώση που μπορεί να αξιοποιηθεί.

Η πράξη χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» (ΕΠΑΝ-ΙΙ), Άξονα Προτεραιότητας (Α.Π.) 1 «Δημιουργία και Αξιοποίηση της Καινοτομίας Υποστηριζόμενη από Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη» και από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) - στα οποία ανήκουν οι 5 Περιφέρειες μεταβατικής στήριξης του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 – 2013 ως εξής: Ε.Π. Αττικής, Α.Π. 3 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας, της Καινοτομίας και της Ψηφιακής Σύγκλισης», Ε.Π. Μακεδονίας – Θράκης, Α.Π. 4 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας» και Α.Π. 5 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Δ. Μακεδονίας», Ε.Π. Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας-Ηπείρου, Α.Π. 8 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Στερεάς Ελλάδας» και Ε.Π. Κρήτης και Νήσων Αιγαίου, Α.Π. 6 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Περιφέρειας Ν. Αιγαίου».

Η παρούσα πρόσκληση υποβολής προτάσεων αφορά πολύ συγκεκριμένους Ε&Τ τομείς επιλεγμένους στη βάση της ζήτησης αξιοποιήσιμων ερευνητικών και τεχνολογικών αποτελεσμάτων από τον ελληνικό παραγωγικό τομέα και καλύπτει όλη τη χώρα. Σημειώνεται όμως ότι για την κάθε περιφέρεια μετάβασης και τις οκτώ περιφέρειες του στόχου 1 έχουν δεσμευθεί συγκεκριμένα κονδύλια.

Η συνολική δημόσια δαπάνη της πράξης της παρούσας πρόσκλησης, ανέρχεται σε **68,32 εκ. €**. Εξ αυτών δημόσια δαπάνη ύψους 10 εκ. € θα διατεθεί αποκλειστικά για σχέδια/ έργα σε τομείς υψηλής προτεραιότητας στις υπηρεσίες. Ο συνολικός προϋπολογισμός της πράξης εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε **85 εκ. €**. Η κατανομή της δημόσιας δαπάνης στις 5 περιφέρειες μετάβασης και στις 8 περιφέρειες του στόχου 1 (οι οποίες χρηματοδοτούνται από το ΕΠΑΝ-ΙΙ), απεικονίζεται στον πίνακα 1. Η διαφορά μεταξύ του συνολικού προϋπολογισμού και της δημόσιας δαπάνης ορίζεται ως η ίδια συμμετοχή, η οποία αναμένεται να καλυφθεί από τους δικαιούχους (βασικά από τις επιχειρήσεις).

Η δημόσια δαπάνη συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από Εθνικούς Πόρους. Το ΕΤΠΑ συνεισφέρει στη χρηματοδότηση ενισχύσεων για την τόνωση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής μέσω της μείωσης των περιφερειακών ανισοτήτων και της υποστήριξης των διαρθρωτικών βελτιώσεων και προσαρμογών των περιφερειακών οικονομιών, συμπεριλαμβανομένης και της ανασυγκρότησης βιομηχανικών περιοχών που παρακμάζουν.

Πίνακας 1: Κατανομή δημόσιας δαπάνης στις Περιφέρειες Στόχου 1 και μετάβασης (Τα ποσά που αναφέρονται στη στήλη “Υπηρεσίες” είναι μέρος της συνολικής δημόσιας δαπάνης που έχει προβλεφθεί για κάθε μία περιφέρεια για το σύνολο της πράξης σε όλους τους τομείς)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΤΟΧΟΥ 1 & ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ			Υπηρεσίες
		Δημόσια Δαπάνη	
Περιφέρειες στόχου 1	ΕΠ "Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΝ ΙΙ) (Αν. Μακεδονία-Θράκη, Θεσσαλία, Ήπειρος, Β. Αιγαίο, Κρήτη, Ιόν. Νησιά, Πελοπόννησος, Δυτ. Ελλάδα)	23.540.000 €	2.610.000 €
	Αττική	18.290.000 €	3.900.000 €
Περιφέρειες μετάβασης	Κεντρική Μακεδονία	16.400.000 €	2.070.000 €
	Δυτική Μακεδονία	600.000 €	320.000 €
	Στερεά Ελλάδα	9.460.000 €	1.100.000 €
	Νήσων Νοτίου Αιγαίου	30.000 €	
	ΣΥΝΟΛΟ	68.320.000 €	10.000.000 €

Η πράξη απευθύνεται σε εγχώριες **συμπράξεις δυναμικών επιχειρήσεων κάθε μεγέθους, ερευνητικών κέντρων, ινστιτούτων, ΑΕΙ, τεχνολογικών, δημόσιων, και άλλων φορέων για την υλοποίηση έργων Ε&Τ σε εστιασμένους τομείς**. Σημειώνεται όμως ότι οι βασικοί αποδέκτες (ομάδες στόχοι) της πράξης είναι οι επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους και οι ερευνητικοί φορείς (Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα, Ινστιτούτα). Οι λοιποί φορείς, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων (βλ. σχετ. Ενότητα 6.1), θα συμμετέχουν κυρίως με τη μορφή τελικών χρηστών/ αποδεκτών των προϊόντων/ τεχνολογιών/ υπηρεσιών που θα αναπτυχθούν.

Η ενίσχυση (δημόσια δαπάνη) κάθε δικαιούχου θα βαρύνει:

- στην περίπτωση επιχειρήσεων, την περιφέρεια στην οποία είναι εγκατεστημένη και λειτουργεί η επωφελούμενη παραγωγική μονάδα ή το Παράρτημα της επιχείρησης που επωφελείται από το έργο, ανεξάρτητα από το πού βρίσκεται η έδρα της
- στην περίπτωση ΑΕΙ, Ερευνητικών κέντρων, στην περιφέρεια που είναι εγκατεστημένη η αντίστοιχη σχολή, τμήμα/ ινστιτούτο.

Φορείς υλοποίησης της πράξης «Συνεργασία 2011 - Συμπράξεις παραγωγικών και ερευνητικών φορέων σε εστιασμένους ερευνητικούς & τεχνολογικούς τομείς» είναι η Γενική Γραμματεία Έρευνας & Τεχνολογίας – Διεύθυνση Υποστήριξης Ερευνητικών Προγραμμάτων (ΓΓΕΤ/ΕΡΕ) και η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής των δράσεων του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων στους τομείς της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας (ΕΥΔΕ-ΕΤΑΚ). Οι δύο αυτοί φορείς θα λειτουργήσουν ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (**ΕΦΔ**) με βάση το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση του ΕΣΠΑ. Στην με αριθ. 9293/1943/Φ.0020/30.12.2010 (ΦΕΚ 2188/Β/31.12.2010) απόφαση εκχώρησης αρμοδιοτήτων διαχείρισης για την εν λόγω κατηγορία πράξης, εξειδικεύεται ο ρόλος καθενός εκ των δύο ΕΦΔ.

2. ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Η πράξη έχει ως στόχους τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων και της ποιότητας ζωής, την ενίσχυση της σύνδεσης έρευνας και παραγωγής, την διεπιστημονική προσέγγιση, την ενίσχυση, εξειδίκευση ερευνητικού δυναμικού, καθώς και τη

διεθνή συνεργασία μέσω της δικτύωσης και της συνεργασίας με φορείς από ευρωπαϊκές και άλλες χώρες. Επίσης, βασική επιδίωξη της πράξης αποτελεί και η παρακίνηση του ιδιωτικού τομέα στην ανάληψη Ε&Τ δραστηριοτήτων και στην αύξηση της χρηματοδότησης δραστηριοτήτων Ε&ΤΑ από ιδίους πόρους γενικότερα. Για το σκοπό αυτό, στο πλαίσιο της παρούσας προκήρυξης στόχος είναι η ίδια συμμετοχή να ξεπεράσει το 25% του συνολικού προϋπολογισμού της πράξης. Σε επίπεδο έργου, το ποσοστό ίδιας συμμετοχής θα πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσο με το 20% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου (βλέπε ενότητα 5).

Η πράξη έχει ως ειδικότερους στόχους:

- Την επικέντρωση των προσπαθειών και των πόρων σε εστιασμένους Ε&Τ τομείς, σημαντικούς για την οικονομία και την κοινωνία, καθώς και η δημιουργία εξειδικευμένου προσωπικού και υποδομών, γενικότερα, αριστείας και προϊόντων/ υπηρεσιών ανταγωνιστικών σε διεθνές επίπεδο.
- Τη δημιουργία νέας γνώσης, περιλαμβανομένης της νέας τεχνολογίας, ή στη δημιουργία κοινών πόρων για έρευνα, προκειμένου να βελτιωθεί η ελληνική και γενικότερα η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα ή να αντιμετωπιστούν σοβαρές κοινωνικές ή περιβαλλοντικές ανάγκες.
- Την υποστήριξη έργων κυρίως διεπιστημονικής προσέγγισης, τα οποία αποβλέπουν στην επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, που με τη σειρά τους βρίσκουν εφαρμογή στην ανάπτυξη ή βελτίωση προϊόντων, διεργασιών, υπηρεσιών ή πολιτικής, με την ενεργό συμμετοχή του εγχώριου παραγωγικού ιστού.
- Την προώθηση της πράσινης ανάπτυξης.

Οι επιλέξιμες δραστηριότητες της πράξης είναι οι εξής:

α) Δράσεις έρευνας και ανάπτυξης,

α.Ι ενέργειες οι οποίες εκφράζουν το κυρίως αντικείμενο του έργου και στοχεύουν σε μια σημαντική εξέλιξη πέραν της δεδομένης τρέχουσας κατάστασης της σχετικής τεχνογνωσίας (βασική και βιομηχανική έρευνα) και

α.ΙΙ πειραματική ανάπτυξη/ επίδειξη ώστε να αποδειχθεί η “εμπορική” βιωσιμότητα νέων τεχνολογιών, οι οποίες διαθέτουν μεν κάποιο οικονομικό πλεονέκτημα, αλλά δε δύνανται να διατεθούν στο εμπόριο άμεσα.

β) Μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας (κυρίως για την προετοιμασία δράσεων πειραματικής ανάπτυξης).

γ) Κατοχύρωση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ και ερευνητικούς φορείς.

δ) Δράσεις προβολής, διάχυσης, συμμετοχής σε διεθνή συνέδρια, εκθέσεις καθώς και δικτύωσης, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, κυρίως στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας, της παρακολούθησης των διεθνών εξελίξεων σε θέματα που συνδέονται με το αντικείμενο των έργων και της συμμετοχής σε αντίστοιχα διεθνή δίκτυα.

Υποχρεωτικά σε κάθε έργο πρέπει να υπάρχουν δράσεις έρευνας και ανάπτυξης με τη μορφή α.Ι ή/και με τη μορφή πειραματικής ανάπτυξης (α.ΙΙ). **Οι δράσεις των κατηγοριών (β), (γ), είναι προαιρετικές και συνδέονται με το αντικείμενο και τους στόχους των έργων, ενώ οι δράσεις της κατηγορίας (δ) σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό πρέπει να προβλέπονται σε όλα τα έργα.**

3. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Το βασικό νομοθετικό πλαίσιο βάσει του οποίου θα υλοποιηθεί η πράξη είναι:

- ο Ν. 1514/1985 (ΦΕΚ 13/Α/08.02.1985) «Ανάπτυξη της Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα
- οι διατάξεις του Ν.1783/1987(ΦΕΚ Α171/1987) για την «Μεταφορά τεχνολογίας εφευρέσεις, τεχνολογική καινοτομία και σύσταση Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας»
- ο Ν. 3614/2007 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007-2013» (ΦΕΚ 267/Α/3-12-07), όπως τροποποιήθηκε από τον Ν. 3752/ 2009 "Τροποποιήσεις επενδυτικών νόμων και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 40/Α/4.3.2009) και τον Ν. 3840/2010 "Αποκέντρωση, απλοποίηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 - 2013 και άλλες

διατάξεις" (ΦΕΚ 53/Α/31.10.2010)

- Το Π.Δ. 274/2000 (ΦΕΚ 225/Α/17-10-2000) «Όρα, προϋποθέσεις και ἄ ἄ κα ἄ α χρηματοδότησης (επιχορήγησης ἢ συνδρομῆς) ἔργων καὶ προγραμμάτων που υποβάλλονται ἀπὸ βιομηχανικές ἢ ἄλλες παραγωγικές μονάδες», ὅπως αὐτὸ τροποποιήθηκε με τὸ Π.Δ. 103/2003 (ΦΕΚ 96/Α/23-4-2003), τὸ ἄρθρο 34 του Ν. 3259/2004 (ΦΕΚ 149/Α/4-8-04) «Γερω ἰση εκκρεμῶν φορολογικῶν υποθέσεων, ρύθμιση ληξιπρόθεσμων χρεῶν καὶ ἄλλες ἄ ἀτάξεις» καὶ τὸ ἄρθρο 18 του Ν. 3777/2009 (ΦΕΚ 127/Α/28-7-09) «Δασυνορακές συγχωνεύσεις κεφαλαυχι κῶν εταιρειῶν καὶ ἄλλες ἄ ἀτάξεις»
- ἡ υπ' αριθ. 14053/ΕΥΣ1749/27.03.2008) «Υπουργική Απόφαση Συστήματος Διαχείρισης» (ΦΕΚ 540/Β/27.03.2008), ὅπως τροποποιήθηκε καὶ ἰσχύει σήμερα
- τα εγχειρίδια Διαδικασιῶν Διαχείρισης καὶ Ελέγχου Επιχειρησιακῶν προγραμμάτων 2007-13 καὶ εἰδικότερα τὸ εγχειρίδιο διαδικασιῶν καὶ ελέγχου πράξεων κρατικῶν ενισχύσεων (ΥΠΟΙΟ/Α.Π.: 23105/ΓΑΑΠ 4632/ΕΥΘΥ1)
- ἡ με αριθ. 9293/1943/Φ.0020/30.12.2010 (ΦΕΚ 2188/Β/31.12.2010) Εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης για τὴν κατηγορία πράξης «ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ 2010 – Συμπράξεις παραγωγικῶν καὶ ερευνητικῶν φορέων σε εστιασμένους ερευνητικούς & τεχνολογικούς τομείς» του Επιχειρησιακοῦ Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα καὶ Επιχειρηματικότητα καὶ των Επιχειρησιακῶν Προγραμμάτων των περιφερειῶν μεταβατικής στήριξης του ΕΣΠΑ 2007–2013, στη Γενική Γραμματεία Έρευνας καὶ Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) καὶ στην Εἰδική Υπηρεσία Διαχείρισης καὶ Εφαρμογῆς των δράσεων του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης καὶ Θρησκευμάτων στους τομείς της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης καὶ της Καινοτομίας (Ε.Υ.Δ.Ε.–Ε.Τ.Α.Κ.) του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης καὶ Θρησκευμάτων.
- ὁ Ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247/Α/27.11.1995) «Περὶ Δημοσίου Λογιστικοῦ, ελέγχου καὶ δαπανῶν του Κράτους καὶ ἄλλες διατάξεις», ὅπως τροποποιήθηκε με τὸ Ν. 3871/2010 (ΦΕΚ 141/Α/17.08.2010) «Δημοσιονομική Διαχείριση καὶ Ευθύνη»
- ὁ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1080/2006 του Ευρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καὶ του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006 για τὸ Ευρωπαϊκὸ Ταμείο Περιφερειακῆς Ανάπτυξης
- ὁ Κανονισμός (ΕΚ) 1083/2006 «περὶ καθορισμοῦ γενικῶν διατάξεων για τὸ Ευρωπαϊκὸ Ταμείο Περιφερειακῆς Ανάπτυξης, τὸ Ευρωπαϊκὸ Κοινωνικὸ Ταμείο καὶ τὸ Ταμείο Συνοχής καὶ τὴν κατάργηση του Κανονισμοῦ (ΕΚ) αριθ. 1260/1999», ὅπως τροποποιήθηκε με τὸν Κανονισμό (ΕΚ) 284/2009 του Συμβουλίου της 7^{ης} Ἀπριλίου 2009 καὶ με τὸν Κανονισμό (ΕΚ) 539/2010 του Ευρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καὶ του Συμβουλίου της 16^{ης} Ιουνίου 2010.
- ὁ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 800/2008 της Επιτροπῆς της 6^{ης} Αυγούστου 2008 για τὴν κήρυξη ορισμένων κατηγοριῶν ενισχύσεων ως συμβατῶν με τὴν κοινὴ αγορά κατ' ἐφαρμογῆς των ἄρθρων 87 καὶ 88 της Συνθήκης (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγῆς κατὰ κατηγορία) -ΕΕ L 214/3 της 09-08-2008, Τμήμα 7, ἄρθρα 30-34, κρατικές ενισχύσεις για τὴν Έρευνα, Ανάπτυξη καὶ Καινοτομία.

Αναφορικά με τις **απαιτήσεις δημοσιότητας**, θα πρέπει να τηροῦνται ἀπὸ τον ΕΦΔ καὶ τους δικαιούχους οι απαιτήσεις του Κανονισμοῦ πλαισίου της Ε.Ε. καὶ συγκεκριμένα των ἄρθρων 6, 8 καὶ 9 του (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 της Επιτροπῆς της 8^{ης} Δεκεμβρίου 2006, ὅπως τροποποιήθηκε καὶ ἰσχύει. Συγκεκριμένα, οι δικαιούχοι των οποίων τα αιτήματα χρηματοδότησης εγκριθοῦν, συμφωνοῦν πως ἡ ἔγκριση χρηματοδότησης συνεπάγεται δημοσίευση της επωνυμίας της εταιρείας τους, του τίτλου της πράξης καὶ του ποσοῦ της δημόσιας χρηματοδότησης, στον κατάλογο των δικαιούχων που δημοσιεύεται ηλεκτρονικά (τουλάχιστον στην ιστοσελίδα του ΕΠΑΝ II, www.antonistatikotita.gr καὶ του ΕΣΠΑ, www.espa.gr) ἢ με ἄλλον τρόπο, σύμφωνα με τὸ ἄρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο δ του Κανονισμοῦ (ΕΚ) αριθ. 1828/2006. Επιπλέον ἰσχύει καὶ ἡ υποχρέωση του Δικαιούχου για τὴν τοποθέτηση επεξηγηματικῆς εμφανοῦς πινακίδας μετὰ τὴν περάτωση του ἔργου, ὅπως ἐξηγείται λεπτομερῶς στην Ενότητα 15.

Στὴν εκτέλεση των ἔργων θα πρέπει να ληφθεῖ υπόψη ἡ ἰσχύουσα εθνική καὶ κοινοτική νομοθεσία σχετικά με τὴν προστασία του ἀτόμου ἀπὸ τὴν επεξεργασία δεδομένων προσωπικοῦ χαρακτήρα. Εἰδικότερα:

- Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καὶ του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου για τὴν προστασία των φυσικῶν προσώπων ἔναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικοῦ χαρακτήρα καὶ για τὴν ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αὐτῶν.
- Ν.2472/97 (ΦΕΚ Α' 50) για «τὴν προστασία του ἀτόμου ἀπὸ τὴν επεξεργασία δεδομένων

προσωπικού χαρακτήρα», όπως ισχύει σήμερα.

Επιπλέον, **στο πλαίσιο της διευκόλυνσης των ΑΜΕΑ** και σύμφωνα και με τις απαιτήσεις του κανονιστικού πλαισίου της Ε.Ε. [Άρθρο 16 Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006], μια από τις προτεραιότητες του προγράμματος αποτελεί η λήψη μέτρων για την ελαχιστοποίηση των εμποδίων και την αύξηση της προσβασιμότητας σε δομές και υπηρεσίες ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Στο πλαίσιο αυτό προτεραιότητα του προγράμματος αποτελεί η λήψη μέτρων για την ελαχιστοποίηση των εμποδίων και την αύξηση της προσβασιμότητας σε δομές και υπηρεσίες ευπαθών κοινωνικών ομάδων.

Τέλος, σημειώνεται ότι στη διαμόρφωση του παρόντος οδηγού εφαρμογής ελήφθησαν υπόψη οι απαιτήσεις των Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και των έξι προγραμμάτων (ΕΠΑΝ II, και 5 ΠΕΠ).

4. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Η παρούσα πράξη εστιάζεται σε δέκα (10) επιστημονικούς και τεχνολογικούς τομείς προτεραιότητας (θεματικές περιοχές/ κλάδοι, κλπ) στο πλαίσιο των οποίων θα επιχορηγηθούν προτάσεις.

Ενδεικτικά, η κατανομή της δημόσιας δαπάνης ανά Ε&Τ τομέα προτεραιότητας προβλέπεται να είναι της τάξεως των:

- A.** 6-8 εκ. € για τους τομείς α/ Φαρμακευτικά/ Καλλυντικά προϊόντα, β/ Τρόφιμα/ Ποτά, γ/ Γεωργία, Αλιεία, Κτηνοτροφία και Βιοτεχνολογία, δ/ Προηγμένα υλικά, ε/ Περιβάλλον,
- B.** 4-6 εκ. € για τους τομείς α/ Χημικές διεργασίες, β/ Πληροφορική και Επικοινωνίες, γ/ Ενέργεια, δ/ Ασφάλεια και
- Γ.** 10 εκ. € για τον τομέα των Υπηρεσιών

Οι τομείς έρευνας και ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας τους παρατίθενται παρακάτω:

Φαρμακευτικά/ Καλλυντικά προϊόντα

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- Βελτιστοποίηση drug delivery devices
- Ανάπτυξη νέων φαρμακευτικών και καλλυντικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας και εξαγωγιμότητας
- Εκμετάλλευση (εγχώριου ή μη) φυτικού πλούτου στην ανάπτυξη φαρμάκων, παραφαρμακευτικών προϊόντων και καλλυντικών προϊόντων φυτικής προέλευσης

Τρόφιμα/ Ποτά

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- Υγιεινή διατροφή: ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, καταναλωτική συμπεριφορά
- Ανάπτυξη τροφίμων υψηλής προστιθέμενης αξίας και νέων προϊόντων για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών και προτιμήσεων και κλινικές μελέτες που συνδέονται με τα προϊόντα αυτά
- Εφαρμογές των Πράσινων Τεχνολογιών στη Βιομηχανία Τροφίμων

Γεωργία, Αλιεία, Κτηνοτροφία και Βιοτεχνολογία

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- Βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία
- Εφαρμογές των Πράσινων Τεχνολογιών στον πρωτογενή τομέα
- Αξιοποίηση της βιοτεχνολογίας για τη βιώσιμη παραγωγή και διαχείριση του φυσικού, αλιευτικού και ζωικού κεφαλαίου

Χημικές διεργασίες στη βιομηχανία

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- Ανάπτυξη νέων χημικών διεργασιών, «καθαρότερων» τεχνολογιών και διαδικασιών παραγωγής με στόχο την βιομηχανική παραγωγή με μηδενικά κατάλοιπα (στερεά, υγρά και αέρια)

- Χρήση ανανεώσιμων πρώτων υλών ΑΠΥ και φυσικών προϊόντων (renewable resources) για την παραγωγή νέων προϊόντων
- Εφαρμογές нанοτεχνολογίας σε χημικά και άλλα προϊόντα για την βελτίωση των επιδόσεών τους

Προηγμένα Υλικά

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- Ανάπτυξη νέων/ σύνθετων/ έξυπνων υλικών υψηλής προστιθέμενης αξίας, φιλικών προς το περιβάλλον και την υγεία, με βελτιωμένες ιδιότητες.
- Νανο-υλικά για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας και με βελτιωμένες ιδιότητες (π.χ. επικαλύψεις, συγκολλητικά, πλαστικά, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα)
- Νάνο/μικρο-ηλεκτρονική, αισθητήρες και τεχνολογίες ημιαγωγών

Πληροφορική, Τηλεπικοινωνίες και Αυτοματισμοί

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- Ηλεκτρονικά παιχνίδια με έμφαση στον εκπαιδευτικό και επιστημονικό τους ρόλο.
- Δίκτυα «Πράσινης» Τεχνολογίας (Green Wireless). Τεχνολογίες ανάπτυξης ασύρματων συστημάτων χαμηλής κατανάλωσης ισχύος, εξυπηρετούμενων από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Ασύρματα δίκτυα αισθητήρων, διαχείριση ενέργειας για χαμηλή κατανάλωση, διασύνδεση αντικειμένων, σύνθεση δεδομένων από ετερογενείς αισθητήρες
- Έρευνα και Εφαρμογή συστημάτων Επιχειρηματικής Ευφυΐας και Knowledge Management με τη χρήση Αυτοματισμών στη Βιομηχανία

Ενέργεια

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- Ανάπτυξη-αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) για θέρμανση –ψύξη, ηλεκτροπαραγωγή και γεωργία. Συνδυασμένα συστήματα.
- Αεριοποίηση βιογενών καυσίμων στα πλαίσια της πράσινης ανάπτυξης.
- Αποθήκευση ενέργειας, ιδιαίτερα ΑΠΕ. Υβριδικές τεχνολογίες.

Περιβάλλον

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- Ανάπτυξη περιβαλλοντικών τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον και μεθόδων διαχείρισης/ αξιοποίησης γεωργικών, βιομηχανικών και αστικών στερεών/ υγρών αποβλήτων και αερίων του θερμοκηπίου με στόχο την μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος ή/και την παραγωγή νέων προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας.
- Κοινωνικο-οικονομικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Ασφάλεια

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- Εφαρμογές ασφάλειας, διαχείρισης και παρακολούθησης του περιβάλλοντος
- Ασφαλή δίκτυα επικοινωνιών και διαλειτουργικότητα, ασφάλεια ανταλλαγών
- Αξιοποίηση δεδομένων παρατήρησης γης και τεχνολογίες τηλεπικοινωνιών και πλοήγησης για την ασφάλεια των συνόρων

Υπηρεσίες

Υγεία

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- Ηλεκτρονική διαχείριση μονάδων υγείας
- Έρευνα σε εφαρμογές πληροφορικής στο χώρο της υγείας και πρόνοιας
- Εξατομικευμένη και προληπτική ιατρική
- Εξατομικευμένη παροχή φαρμακευτικής αγωγής- οργάνωση φαρμακείου

Χρηματο-οικονομικά/ Επιχειρηματικές υπηρεσίες

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- Έρευνα στη διαλειτουργικότητα (interoperability) ετερογενών πληροφοριακών συστημάτων με σκοπό την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών
- e-commerce
- Πρότυπα διοίκησης, αποτελεσματική διαχείριση ανθρώπινων πόρων στις επιχειρήσεις και οργανισμούς κοινωνικού σκοπού

Τουρισμός/ Πολιτισμός

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- e-tourism
- Πληροφόρηση, διαχείριση επισκεπτών
- Ανάδειξη, αποκατάσταση, προστασία και διατήρηση της πολιτισμικής κληρονομιάς (περιλαμβάνονται μνημεία, έργα τέχνης, αρχαιολογικοί χώροι, συλλογές και αρχεία)

Μεταφορές

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- Έξυπνα συστήματα μεταφορών, διαχείριση και διασφάλιση ποιότητας
- Βιώσιμες και φιλικές στο περιβάλλον μεταφορές για την ανάπτυξη της τουριστικής οικονομίας

Πρωτογενής παραγωγή

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- Υπηρεσίες απομακρυσμένης φυτοπροστασίας
- Ηλεκτρονικό βιβλίο καλλιέργειας

Περιβάλλον και πόλεις

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας:

- Ολοκληρωμένα Συστήματα Έγκαιρης Προειδοποίησης μεγάλων πληθυσμιακών ομάδων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης

5. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ - ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ –ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Δικαίωμα υποβολής πρότασης στην παρούσα προκήρυξη έχουν συμπράξεις παραγωγικών-εμπορικών επιχειρήσεων κάθε μεγέθους, ερευνητικών κέντρων, ινστιτούτων, ΑΕΙ, τεχνολογικών, δημόσιων, και άλλων φορέων για την υλοποίηση έργων Ε&Τ σε εστιασμένους τομείς.

Τα βασικά χαρακτηριστικά των συμπράξεων παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 2: Χαρακτηριστικά έργων της πράξης «Συνεργασία 2011»

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΕΩΝ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΡΓΩΝ	ΟΡΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
Ε&Τ έργα για προϊόντα & διαδικασίες/ διεργασίες	4-8 φορείς Min. 2 επιχειρήσεις στους 4-5 φορείς Min. 3 επιχειρήσεις στους 6-7 φορείς Min. 4 επιχειρήσεις στους 8 φορείς	24-36 μήνες	400.000 € - 2.000.000 €
Ε&Τ έργα για υπηρεσίες	3-5 φορείς Min. 2 επιχειρήσεις στους 3-4 φορείς Min. 3 επιχειρήσεις στους 5 φορείς	24-36 μήνες	300.000 € - 800.000 €

Προκειμένου για έργα εφαρμογής νέων τεχνολογιών στην πράσινη ανάπτυξη ο προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει στα 3.000.000 €. Ως έργα εφαρμογής νέων τεχνολογιών ορίζονται τα έργα που αποσκοπούν στην εφαρμογή ή/και διάδοση νέων τεχνικών, διαδικασιών ή προϊόντων, για τα οποία έχει ως επί το πλείστον ολοκληρωθεί το στάδιο έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, ή και στην προώθηση νέων εφαρμογών καθιερωμένων τεχνικών, διαδικασιών ή προϊόντων.

Τα έργα αυτά θα πρέπει να έχουν τον χαρακτήρα επίδειξης σε πιλοτική κλίμακα ή πιλοτικής εφαρμογής και να έχουν ως στόχο να επιδείξουν την τεχνική ή και οικονομική βιωσιμότητα νέων τεχνολογιών με την εφαρμογή τους σε επαρκώς μεγάλη κλίμακα για πρώτη φορά.

Στον όρο «φορείς» του ανωτέρω πίνακα, εκτός από τις επιχειρήσεις η συμμετοχή των οποίων αποτελεί βασική προϋπόθεση (ο αριθμός τους εξαρτάται από τον αριθμό των συμμετεχόντων), περιλαμβάνονται οι ερευνητικοί φορείς (κυρίως Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα), οι οργανισμοί κοινής ωφέλειας, οι δημόσιες υπηρεσίες, οι εταιρείες βιομηχανικής έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, οι οργανισμοί νομαρχιακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, τεχνολογικοί, μη κερδοσκοπικοί και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς με δραστηριότητες και στόχους συναφείς με το αντικείμενο και τους στόχους της παρούσας πράξης/ πρόσκλησης. Επισημαίνεται ότι με τον όρο επιχείρηση νοούνται οι επιχειρήσεις με νομική μορφή ΑΕ, ΕΠΕ, ΟΕ, ΕΕ του ιδιωτικού ή/και του δημόσιου τομέα, όπως εμπορικές και παραγωγικές επιχειρήσεις διαφόρων δραστηριοτήτων και κάθε μεγέθους, περιλαμβανομένων των ΜμΕ¹.

Σε σχέση με τα στοιχεία του πίνακα επισημαίνονται τα εξής:

- Για την υποβολή πρότασης είναι απαραίτητη η συμμετοχή επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων μεταξύ των φορέων της σύμπραξης.
- Ο προτεινόμενος συνολικός προϋπολογισμός των σχεδίων/ έργων θα πρέπει να βρίσκεται εντός του ανώτερου και κατώτερου ορίου προϋπολογισμού που ορίζεται στην πράξη. Προτάσεις με μεγαλύτερο ή μικρότερο προϋπολογισμό θα απορρίπτονται στον προκαταρκτικό έλεγχο. Προτάσεις των οποίων ο προτεινόμενος συνολικός προϋπολογισμός μετά την αξιολόγηση είναι μικρότερος του κατώτερου επιτρεπόμενου ορίου προϋπολογισμού από την πράξη απορρίπτονται.
- Σε σχέση με τον αριθμό φορέων σημειώνεται ότι στις περιπτώσεις όπου για την επιτυχία του σχεδίου είναι απαραίτητο να συνεργαστούν λιγότεροι ή περισσότεροι φορείς απ' όσους προβλέπει ο ανωτέρω πίνακας, οι σχετικές προτάσεις θα είναι δυνατόν να εξεταστούν εφόσον τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα συμμετοχής των φορέων στο συγκεκριμένο σχέδιο.
- Επισημαίνεται ότι η **συμμετοχή φορέων από το εξωτερικό** (επιχειρήσεων, ερευνητικών ή και άλλων φορέων) ως εταίρων είναι δυνατή, με την προϋπόθεση ότι:
  - α. οι περιορισμοί που αφορούν τον ελάχιστο αριθμό φορέων και επιχειρήσεων ανά σύμπραξη, καθώς και το ποσοστό της κατώτερης ίδιας συμμετοχής (20%) καλύπτονται από φορείς που είναι εγκατεστημένοι και ασκούν δραστηριότητες στην Ελλάδα,
  - β. δεν επιχορηγούνται από το έργο και η χρηματοδότηση τους θα πρέπει να γίνεται από ίδιους πόρους.

Σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχή των αλλοδαπών φορέων στη σύμπραξη θα πρέπει να αποφέρει αμοιβαίο όφελος για τους συμμετέχοντες στη σύμπραξη αλλά και γενικότερα οφέλη για την ελληνική οικονομία σύμφωνα με τους σκοπούς και στόχους του παρόντος.
- Τα χρονικά όρια διάρκειας των προτεινόμενων σχεδίων θα πρέπει να συμφωνούν με αυτά του ανωτέρω πίνακα. Δε θα εξετάζονται προτάσεις με διάρκεια υλοποίησης μικρότερη ή μεγαλύτερη από την προβλεπόμενη.
- Δεν θα χρηματοδοτούνται προτάσεις που ήδη χρηματοδοτούνται από άλλες δημόσιες (εθνικές ή κοινοτικές) πηγές.
- Δεν λογίζεται στο συνολικό αριθμό φορέων του παραπάνω πίνακα, η συμμετοχή φορέα με μηδενικό προϋπολογισμό ή δημόσια δαπάνη (πλην των φορέων του εξωτερικού).
- Τονίζεται ότι οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν κλείσει μία τουλάχιστον ετήσια οικονομική χρήση και να έχουν δημοσιεύσει τον σχετικό ισολογισμό (ή ισοδύναμα οικονομικά στοιχεία).

Το ποσοστό ενίσχυσης (δημόσια δαπάνη) σε επίπεδο έργου θα ανέρχεται σε **80% κατά μέγιστο** επί του συνολικού προϋπολογισμού του αντίστοιχου έργου /σχεδίου, ενώ το υπόλοιπο του κόστους (ιδία συμμετοχή), θα το επωμίζονται οι δικαιούχοι ανάλογα με την ενίσχυση που δικαιούται ο καθένας απ' αυτούς (το ελάχιστο ποσοστό της ίδιας συμμετοχής θα ανέρχεται σε 20% και θα καλύπτεται από ίδιους πόρους των δικαιούχων και βασικά των επιχειρήσεων). Αναλυτικά στοιχεία για το ύψος ενίσχυσης ανά επιλέξιμο είδος δραστηριότητας και ανά είδος φορέα παρουσιάζονται

¹ Όπου αναφέρεται ο όρος ΜμΕ (μικρές, μεσαίες επιχειρήσεις), ακολουθείται ο αντίστοιχος ορισμός της Σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

στην Ενότητα 6. Τονίζεται ότι η ίδια συμμετοχή μιας επιχείρησης δεν μπορεί να είναι ανά έτος μεγαλύτερη από το 1/3 του μέσου όρου των κύκλων εργασιών της για τα τελευταία 3 έτη. Στην περίπτωση επιχείρησης με λιγότερους από τρεις δημοσιευμένους ισολογισμούς λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος του κύκλου εργασιών όσων ισολογισμών έχουν δημοσιευθεί μέχρι τη στιγμή υποβολής της πρότασης.

Για τους σκοπούς της παρούσας πράξης, ως **ερευνητικός φορέας** νοείται ένας φορέας, όπως Πανεπιστήμιο ή ερευνητικό ινστιτούτο, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, πρωταρχικός σκοπός του οποίου είναι η διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής έρευνας και η διάδοση των αποτελεσμάτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά τεχνολογίας. Όλα τα κέρδη πρέπει να επανεπενδύονται στις δραστηριότητες αυτές, τη διάδοση των αποτελεσμάτων ή τη διδασκαλία. Οι επιχειρήσεις που μπορούν να επηρεάσουν έναν τέτοιο φορέα, π.χ. με την ιδιότητα μετόχων ή μελών, δεν έχουν προνομιακή πρόσβαση στο ερευνητικό δυναμικό του ή στα ερευνητικά του αποτελέσματα.

- Στο πλαίσιο της παρούσας πράξης μπορεί να θεωρούνται ως διαφορετικοί φορείς²:
  - διαφορετικά Τμήματα Σχολής του ίδιου ΑΕΙ (Πανεπιστήμια, ΤΕΙ)
  - διαφορετικά Ινστιτούτα του ίδιου Ερευνητικού Κέντρου
  - διαφορετικοί Τομείς του ίδιου Τμήματος Σχολής του ίδιου ΑΕΙ
  - διαφορετικά Εργαστήρια του ίδιου Τμήματος ΑΕΙ ή Ινστιτούτου.

Σημείωση: Κάθε φορέας μπορεί να συμμετέχει μόνο σε δύο (2) προτάσεις κατά την υποβολή των προτάσεων (μία ως συντονιστής και μία ως συμπράττων φορέας ή εναλλακτικά, δύο ως συμπράττων φορέας). Όσοι φορείς είναι συντονιστές σε εγκεκριμένη πρόταση της δράσης ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ 2009 δεν μπορούν να υποβάλλουν ξανά πρόταση ως συντονιστές παρά μόνο να συμμετέχουν ως συμπράττοντες φορείς (ο μέγιστος αριθμός προτάσεων παραμένει δύο).

Συμπράξεις φορέων που υπέβαλαν πρόταση που δεν εγκρίθηκε στην δράση ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ 2009, μπορούν να την επανυποβάλλουν βελτιωμένη, εφόσον περιγράφονται σαφώς και τεκμηριώνονται πλήρως οι σχετικές βελτιώσεις.

- Σε κάθε έργο, ένας από τους φορείς της σύμπραξης ορίζεται ως **Συντονιστής Φορέας**. Ο Συντονιστής είναι ο κοινός εκπρόσωπος των φορέων που συμπράττουν για την υλοποίηση και αναλαμβάνει την ευθύνη για τη συνολική διαχείριση του έργου. Παράλληλα, κάθε δικαιούχος (εταίρος της σύμπραξης) διατηρεί την ευθύνη εξολοκλήρου απέναντι στον ΕΦΔ για το επιμέρους τμήμα του έργου που δεσμεύεται να υλοποιήσει. Ο Συντονιστής της σύμπραξης μπορεί να είναι επιχείρηση (κατά προτίμηση εκείνη η οποία έχει σημαντική βαρύτητα/ ποσοστό συμμετοχής), ή συμμετέχων ερευνητικός φορέας. Για τη βέλτιστη υλοποίηση των σχεδίων/ έργων θα ορίζεται συντονιστική ομάδα (3-5 άτομα, ανάλογα με το μέγεθος του έργου και τον αριθμό συμμετεχόντων) με επικεφαλής από το συντονιστή φορέα. Στη συντονιστική ομάδα θα συμμετέχει υποχρεωτικά ο Επιστημονικός Υπεύθυνος³ και εκπρόσωποι φορέων με σημαντικό ρόλο στο έργο. Έργο της συντονιστικής ομάδας θα είναι η ευθύνη για την συνεκτική υλοποίηση του έργου (το έργο θα αντιμετωπίζεται ως ενιαίο και όχι ως επιμέρους ανεξάρτητα τμήματα) και την επίτευξη των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, η συντονιστική ομάδα θα είναι αρμόδια για την προσαρμογή του περιεχομένου και του είδους της συνεργασίας και την αναπροσαρμογή του προγράμματος εργασίας, όταν κάτι από αυτά απαιτείται για την επιτυχή εξέλιξη και ολοκλήρωση του έργου, την αντικατάσταση εταίρου ή ορισθέντος υπεργολάβου, αν δημιουργεί με υπαιτιότητά του καθυστέρηση στην υλοποίηση του έργου, υπό τους όρους και προϋποθέσεις που αναφέρονται στην ενότητα 14 (τροποποιήσεις).

² Σημειώνεται ότι οι ανωτέρω φορείς δεν είναι υποχρεωτικό να συμμετέχουν σε σύμπραξη και να υποβάλλουν προτάσεις ως «διαφορετικοί φορείς», καθώς είναι δυνατόν περισσότερα Ινστιτούτα, Εργαστήρια κλπ., του ίδιου Πανεπιστημίου ή ερευνητικού κέντρου/ ινστιτούτου να αποτελέσουν έναν φορέα -εταίρο. Σε αυτή την περίπτωση όμως θα συμμετέχουν ως Τομέας/ Τμήμα/ Ινστιτούτο ή Ερευνητικό Κέντρο, του οποίου αποτελούν μέρος.

³ Εφόσον είναι εφικτό, θα ήταν πιο αποτελεσματικό αν ο Επιστημονικός Υπεύθυνος να προέρχεται από το Συντονιστή φορέα.

- Σε περίπτωση που στην υποβληθείσα πρόταση συμμετέχουν μεγάλες επιχειρήσεις (όσες δεν εμπίπτουν στον ισχύοντα ορισμό των ΜμΕ) προκειμένου να δικαιούνται ενίσχυσης σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Απαλλαγής, θα πρέπει να έχουν αναλύσει, με εσωτερική μελέτη, τη βιωσιμότητα του ενισχυόμενου σχεδίου/ έργου ή δραστηριότητας τόσο με την υπόθεση χορήγησης της ενίσχυσης, όσο και χωρίς αυτήν. Στη μελέτη αυτή θα πρέπει να επιβεβαιώνεται μια ουσιαστική αύξηση του μεγέθους ή του πεδίου του σχεδίου, μια ουσιαστική αύξηση του συνολικού ποσού που κατέβαλε ο δικαιούχος για το επιδοτούμενο έργο ή τη δραστηριότητα ή μια ουσιαστική αύξηση στην ταχύτητα ολοκλήρωσης του υπόψη σχεδίου ή δραστηριότητας. Σύνοψη του κειμένου αυτού και σχετικός πίνακας κριτηρίων συμμετοχής στο έργο θα υποβληθεί και θα αξιολογηθεί μετά την έγκριση της πρότασης (βλ. Ενότητα 10.2). Υπογραμμίζεται πως η επίδειξη της ύπαρξης τέτοιου κινήτρου αποτελεί προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση μεγάλης επιχείρησης από την πράξη.
- Εφόσον εγκριθεί η ενίσχυση ενός σχεδίου/ έργου, απαγορεύεται η εκχώρηση του ανατιθέμενου έργου σε τρίτους από οποιονδήποτε δικαιούχο, καθώς και της απαίτησης για ενίσχυση που προκύπτει από την ανάθεση αυτή.

6. ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΑΝΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται χωριστά για κάθε δικαιούχο ενίσχυσης και για κάθε είδος ενισχυόμενης δραστηριότητας. Σε περίπτωση που για την υλοποίηση ενός έργου απαιτείται συνδυασμός δραστηριοτήτων ή ειδών έρευνας **η μέγιστη ένταση ενίσχυσης ανά δικαιούχο θα υπολογίζεται ως ο σταθμισμένος μέσος όρος των ανωτέρω αναφερόμενων ποσοστών ανά τύπο δραστηριότητας/ έρευνας, που διεξάγει ο φορέας. Το ποσοστό έντασης της ενίσχυσης στο σύνολο του έργου υπολογίζεται ως ο σταθμισμένος μέσος όρος της έντασης των δικαιούχων.**

Όταν ένα σχέδιο περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες η καθεμιά από αυτές κρίνεται μεμονωμένα αν υπάγεται σε μια από τις κατηγορίες, οι οποίες αναφέρονται στη συνέχεια, ή σε καμία από αυτές. Στο πλαίσιο αυτό θα ήταν σκόπιμο, κάθε Ενότητα Εργασίας να αντιστοιχίζεται είτε σε ένα συγκεκριμένο είδος έρευνας (βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα ή πειραματική ανάπτυξη) είτε σε κάποια από τις άλλες δραστηριότητες (μελέτη τεχνικής σκοπιμότητας, κατοχύρωση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας).

6.1 Ένταση της ενίσχυσης για έργα Έρευνας και Ανάπτυξης ανά είδος δικαιούχου/ φορέα

Οι ενισχύσεις αυτής της κατηγορίας αφορούν βασική έρευνα⁴ ή/και βιομηχανική έρευνα⁵ ή/και πειραματική ανάπτυξη⁶. Η ένταση της ενίσχυσης ανά κατηγορία έρευνας και είδος φορέα και συνεργασίας μεταξύ φορέων παρουσιάζεται παρακάτω και συγκεκριμένα:

⁴ **Βασική έρευνα:** πειραματική ή θεωρητική εργασία που αναλαμβάνεται κυρίως για την παραγωγή νέων γνώσεων σχετικά με τα βασικά αίτια φαινομένων και παρατηρήσιμων γεγονότων, χωρίς να προβλέπεται άμεση πρακτική εφαρμογή ή χρήση.

⁵ **Βιομηχανική έρευνα:** σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί στην απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διαδικασιών ή υπηρεσιών ή για τη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων, μεθόδων ή υπηρεσιών. Περιλαμβάνει τη δημιουργία συστατικών στοιχείων πολύπλοκων συστημάτων, που είναι απαραίτητα για τη βιομηχανική έρευνα, ιδιαίτερα για την επικύρωση τεχνολογίας πολλαπλών εφαρμογών εξαιρουμένων των πρωτοτύπων.

⁶ **Πειραματική ανάπτυξη:** απόκτηση, συνδυασμός, διαμόρφωση και χρήση υφιστάμενων, επιστημονικών, τεχνολογικών, επιχειρηματικών και άλλων γνώσεων και ικανοτήτων για την παραγωγή σχεδίων και διατάξεων για νέα, τροποποιημένα ή βελτιωμένα προϊόντα, μεθόδους ή υπηρεσίες. Μπορεί να περιλαμβάνονται και άλλες δραστηριότητες με στόχο τον εννοιολογικό προσδιορισμό, το σχεδιασμό και την τεκμηρίωση νέων προϊόντων, μεθόδων και υπηρεσιών. Οι δραστηριότητες μπορούν να περιλαμβάνουν την παραγωγή σχεδίων, σχεδιασμού και άλλης τεκμηρίωσης, εφόσον δεν προορίζονται για εμπορική χρήση. Περιλαμβάνεται επίσης η ανάπτυξη πρωτοτύπων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπορικά και πιλοτικών σχεδίων στις περιπτώσεις που τα πρωτότυπα είναι απαραίτητα για το τελικό εμπορικό προϊόν

- για τις επιχειρήσεις στην υποενότητα 6.1.1
- για τους ερευνητικούς φορείς στην υποενότητα 6.1.2
- για τεχνολογικούς και λοιπούς φορείς στην υποενότητα 6.1.3

6.1.1 Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης προς επιχειρήσεις

Η ανώτατη ένταση της ενίσχυσης ανά κατηγορία έρευνας και ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης, και τον αριθμό και το είδος των συνεργαζόμενων φορέων παρουσιάζεται στον πίνακα 3:

Πίνακας 3: Εντάσεις ενίσχυσης για δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης

Κατηγορία Έρευνας	Μικρές επιχ/σεις	Μεσαίες επιχ/σεις	Μεγάλες επιχ/σεις
Βασική Έρευνα	έως 100%	έως 100%	έως 100%
Βιομηχανική Έρευνα	έως 70%	έως 60%	έως 50%
<p>Βιομηχανική Έρευνα, εφόσον καλύπτεται μία από τις τρεις παρακάτω προϋποθέσεις:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το σχέδιο προβλέπει πραγματική συνεργασία μεταξύ δυο τουλάχιστον ανεξάρτητων μεταξύ τους επιχειρήσεων και πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: <ol style="list-style-type: none"> α) καμία μεμονωμένη επιχείρηση δε φέρει πάνω από το 70% των επιλέξιμων δαπανών του σχεδίου συνεργασίας, και β) το σχέδιο περιλαμβάνει συνεργασία με τουλάχιστον μια ΜμΕ ή διεξάγεται σε δυο, τουλάχιστον, διαφορετικά κράτη-μέλη, ή 2. Το σχέδιο προβλέπει πραγματική συνεργασία μεταξύ μιας επιχείρησης και ενός ερευνητικού φορέα και πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: <ol style="list-style-type: none"> α) ο ερευνητικός φορέας αναλαμβάνει τουλάχιστον το 10% των επιλέξιμων δαπανών (επί του συνολικού προϋπολογισμού), και β) ο ερευνητικός φορέας έχει το δικαίωμα να δημοσιεύσει τα αποτελέσματα του ερευνητικού σχεδίου στο βαθμό που απορρέουν από την έρευνα που διεξήγαγε ο ίδιος, ή 3. τα αποτελέσματα του σχεδίου διαδίδονται ευρέως μέσω τεχνικών και επιστημονικών διαλέξεων ή μέσω της δημοσίευσής τους σε επιστημονικά και τεχνικά περιοδικά ή διατίθενται σε αρχεία αποθήκευσης με ελεύθερη πρόσβαση (βάσεις δεδομένων οι οποίες προσφέρουν σε όλους πρόσβαση σε ανεπεξέργαστα ερευνητικά δεδομένα) ή μέσω δωρεάν λογισμικού ανοικτής πηγής. <p>Προσοχή: σημειώνεται ότι για τις προϋποθέσεις 1 και 2, η υπερβολαβία δε θεωρείται πραγματική συνεργασία.</p>	έως 80%	έως 75%	έως 65%

και όπου είναι υπερβολικά δαπανηρό να παραχθούν και να χρησιμοποιηθούν όνο για σκοπούς επίδειξης και έγκρισης. Στην περίπτωση μεταγενέστερης εμπορικής χρήσης σχεδίων επίδειξης ή πιλοτικών σχεδίων, τυχόν έσοδα από τέτοια χρήση πρέπει να αφαιρεθούν από το επιλέξιμο κόστος.

Πειραματική Ανάπτυξη⁷	έως 45%	έως 35%	έως 25%
Πειραματική Ανάπτυξη , εφόσον καλύπτονται οι προϋποθέσεις 1 ή 2 του αυξημένου ύψους ενίσχυσης βιομηχανικής έρευνας (βλ. ανωτέρω).	έως 60%	έως 50%	έως 40%

6.1.2 Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης προς ερευνητικούς φορείς

Η ανώτατη ένταση της ενίσχυσης προς τους ερευνητικούς φορείς μπορεί να ανέλθει σε 100% των επιλέξιμων δαπανών για κάθε είδος ενισχυόμενης δραστηριότητας, εφόσον προκύπτει από το υποβαλλόμενο έργο ότι αφενός η ενισχυόμενη δραστηριότητα εμπίπτει στις συνήθεις πρωτογενείς δραστηριότητες του ερευνητικού φορέα οι οποίες δεν αποτελούν *οικονομική δραστηριότητα* και αφετέρου τα αποτελέσματα του ενισχυόμενου σχεδίου μπορούν να διαδοθούν ευρέως, και τυχόν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που προκύπτουν από τη δραστηριότητα του ερευνητικού φορέα ανήκουν αποκλειστικά σε αυτόν, ή ακόμη και αν παρέχονται τα αποτελέσματα στη συνεργαζόμενη επιχείρηση, από την αξιοποίησή τους δεν παράγονται ωστόσο άμεσα εμπορικά προϊόντα και οφέλη στην επιχείρηση. Το ίδιο ισχύει αν τα έσοδα από οικονομικές δραστηριότητες του ερευνητικού φορέα όπως έσοδα από παραχώρηση αδειών εκμετάλλευσης, δημιουργίας τεχνολογιών και άλλων μορφών αξιοποίησης της παραγόμενης γνώσης, επανεπενδύονται στις πρωτογενείς δραστηριότητες του ερευνητικού φορέα. Η ΓΓΕΤ διατηρεί το δικαίωμα να ελέγχει την επανεπένδυση στις πρωτογενείς δραστηριότητες των ερευνητικών φορέων των τυχόν εσόδων που προέκυψαν από την οικονομική εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων των χρηματοδοτούμενων έργων για μια τριετία μετά την παραλαβή τους και να συστήνει για το σκοπό αυτό ειδικές επιτροπές εμπειρογνομόνων.

- Ο ερευνητικός φορέας, εφόσον προκύπτουν άμεσα οικονομικά και εμπορικά οφέλη από τη συνεργασία με μια επιχείρηση, λαμβάνει από την επωφελούμενη επιχείρηση αμοιβή αντίστοιχη προς την τιμή της αγοράς για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που προκύπτουν από τη δική του δραστηριότητα στο πλαίσιο του ενισχυόμενου έργου και τα οποία μεταβιβάζει στις επιχειρήσεις, εφόσον προκύπτουν. Στην περίπτωση αυτή δεν καταβάλλεται δημόσια συνεισφορά στον ερευνητικό φορέα.

Σε διαφορετική περίπτωση, δηλαδή αν το έργο που υλοποιείται από τους ερευνητικούς φορείς θεωρείται ως οικονομική δραστηριότητα και δεν εμπίπτει στις ανωτέρω περιπτώσεις, τότε οι ερευνητικοί φορείς θα μπορούν να επιδοτηθούν με ανώτατη ένταση ενίσχυσης ίση με αυτήν των επιχειρήσεων ανάλογα με το είδος της ενισχυόμενης δραστηριότητας, όπως περιγράφεται στις προηγούμενες υποενότητες. Συγκεκριμένα, ο ερευνητικός φορέας θα ενισχύεται κατ' ανώτατο με βάση το ποσοστό που προβλέπεται για το είδος της επιχείρησης (μικρή, μεσαία ή μεγάλη), η οποία ωφελείται από τα αποτελέσματα της δραστηριότητάς του ή/και από το είδος της έρευνας ή/και από το σταθμισμένο μέσο όρο αυτών. Το υπόλοιπο ποσοστό του προϋπολογισμού του έργου (ιδία συμμετοχή) θα καλύπτεται από ίδιους πόρους.

Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με το τι συνιστά οικονομική και μη οικονομική δραστηριότητα και με την άμεση ή έμμεση χρηματοδότησή της, οι ενδιαφερόμενοι παραπέμπονται στο Στοιχείο 3 του Κοινοτικού Πλαισίου σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την Έρευνα, την Ανάπτυξη και την Καινοτομία (Ανακοίνωση της Επιτροπής 2006/C 323/01), καθώς και στη σχετική γνωμοδότηση της Μονάδας Κρατικών ενισχύσεων (ΜοΚΕ) του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, που έγινε μετά από ερώτημα της ΓΓΕΤ (Α.Π. ΜοΚΕ 525/5-3-2009).

⁷ Η πειραματική παραγωγή και δοκιμή των προϊόντων, των διαδικασιών και των υπηρεσιών είναι επίσης επιλέξιμη, εφόσον δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να μεταποιηθούν για χρήσεις βιομηχανικές εφαρμογές ή εμπορία.

Η πειραματική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνει τις συνήθεις ή περιοδικές αλλαγές που πραγματοποιούνται σε προϊόντα, γραμμές παραγωγής, διεργασίες μεταποίησης, υπάρχουσες υπηρεσίες και άλλες δραστηριότητες σε εξέλιξη, ακόμη και αν οι αλλαγές αυτές αποτελούν, ενδεχομένως, βελτιώσεις.

6.1.3 Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης από τεχνολογικούς και λοιπούς φορείς

Οι τεχνολογικοί φορείς θα χρηματοδοτούνται ανάλογα με το καθεστώς τους, δηλαδή, αν είναι επιχειρήσεις σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην ενότητα 6.1.1, ενώ αν είναι ερευνητικοί φορείς, με βάση όσα αναφέρονται στην ενότητα 6.1.2.

Η ενίσχυση για τους λοιπούς φορείς, όπως δημόσιες υπηρεσίες, ΝΠ, οργανισμοί τοπικής και νομαρχιακής αυτοδιοίκησης⁸, αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες, σωματεία, σύνδεσμοι, ενώσεις κλπ, θα κυμαίνεται από 50% έως 100% ανάλογα με την περίπτωση και το είδος της δραστηριότητας σε όσους φορείς εμπίπτουν στους περιορισμούς των κρατικών ενισχύσεων⁹.

Επισημαίνεται ότι η συμμετοχή των λοιπών φορέων δεν πρέπει να ξεπερνά το 3% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου.

Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει:

- α. για τα δημόσια Νοσοκομεία και τα κέντρα αυτών, όταν συμμετέχουν σε έργα των τομέων Φαρμακευτικά προϊόντα, Υπηρεσίες Υγείας
- β. για τα μουσεία όταν συμμετέχουν σε έργα των τομέων Υπηρεσίες Τουρισμού/ Πολιτισμού,
- γ. για τους φορείς του άρθρου 12 του Νόμου 3297/23.12.2004.

6.2 Ενισχύσεις για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας

Οι ενισχύσεις για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας αφορούν στη χρηματοδότηση τεχνικών μελετών σκοπιμότητας για την προετοιμασία βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης.

Η ανώτατη ένταση της ενίσχυσης ανά είδος φορέα είναι η εξής:

- για ΜμΕ, το 75% των επιλέξιμων δαπανών για μελέτες για την προετοιμασία δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας και το 50% των επιλέξιμων δαπανών για μελέτες για την προετοιμασία δραστηριοτήτων πειραματικής ανάπτυξης,
- για μεγάλες επιχειρήσεις, το 65% των επιλέξιμων δαπανών για μελέτες για την προετοιμασία δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας και το 40% των επιλέξιμων δαπανών για μελέτες για την προετοιμασία δραστηριοτήτων πειραματικής ανάπτυξης.
- Για ερευνητικούς, δημόσιους και λοιπούς φορείς, εφόσον πρόκειται για μη οικονομικές δραστηριότητες, έως 100%. Για οικονομικές δραστηριότητες ισχύουν τα ποσοστά των επιχειρήσεων.

6.3 Ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ¹⁰

Οι ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας αφορούν σε δαπάνες των ΜμΕ, που συνδέονται με την απόκτηση και επικύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και άλλων δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας, ή και των δημόσιων ερευνητικών κλπ φορέων.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να είναι ίση με εκείνη για ενισχύσεις σε σχέδια έρευνας και ανάπτυξης (Ενότητα 6.1.1), σχετικά με τις ερευνητικές δραστηριότητες που καταρχήν οδήγησαν στη σύσταση των υπόψη δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

⁸ Σημειώνεται ότι οι αναπτυξιακές εταιρείες θεωρούνται επιχειρήσεις και ισχύουν όσα αναφέρονται στην ενότητα 6.1.1

⁹ Για τους δημόσιους φορείς, περιλαμβανομένων των δημόσιων νοσοκομείων και τους φορείς του άρθρου 12 του νόμου 3297/23.12.2004 που ανήκουν σε αυτή τη κατηγορία, το ποσοστό ενίσχυσης για μη οικονομικές δραστηριότητες, μπορεί να ανέλθει και στο 100%.

¹⁰ Πέραν των ΜμΕ, οι συγκεκριμένες ενισχύσεις αφορούν και στους Ερευνητικούς Φορείς εφόσον στο πλαίσιο της υποβληθείσας πρότασης δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα με βάση την ανάλυση της παραγράφου 6.1.2

6.4 Σώρευση ενισχύσεων

Για την πιθανή σωρευση ενισχύσεων σε ένα συγκεκριμένο σχέδιο ισχύουν τα όσα προβλέπονται στο Άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 800/2008. Για κάθε ενισχυόμενο σχέδιο/ δραστηριότητα θα λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των δημόσιων μέτρων στήριξής του, ανεξάρτητα από το αν η στήριξη αυτή χρηματοδοτείται από τοπικές, περιφερειακές, εθνικές ή κοινοτικές πηγές. Πιο συγκεκριμένα:

- Οι ενισχύσεις που χορηγούνται στους δικαιούχους στο πλαίσιο της παρούσας πράξης μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις απαλλάσσονται βάσει του Κανονισμού εφόσον τα εν λόγω μέτρα ενίσχυσης αφορούν διαφορετικές προσδιορισμένες επιλέξιμες δαπάνες.
- Οι ενισχύσεις που χορηγούνται στους δικαιούχους στο πλαίσιο της παρούσας πράξης μπορούν να σωρευθούν με άλλες ενισχύσεις που απαλλάσσονται δυνάμει του Κανονισμού ή ενισχύσεις de minimis (που πληρούν τις προϋποθέσεις οι οποίες καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1998/2006) ή με άλλη κοινοτική χρηματοδότηση που αφορά τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες – μερικώς ή πλήρως επικαλυπτόμενες –, μόνο εφόσον η σωρευση αυτή δεν οδηγεί σε υπέρβαση της ανώτατης έντασης ή του ανώτατου ποσού ενίσχυσης που ισχύει για τις ενισχύσεις αυτές βάσει του Κανονισμού.

Για επιπλέον προβλέψεις, οι οποίες αφορούν σωρευση των ενισχύσεων που χορηγούνται στο πλαίσιο της παρούσας πράξης με ενισχύσεις υπέρ εργαζομένων με αναπηρία, ενισχύσεις με τη μορφή επιχειρηματικού κεφαλαίου ή ενισχύσεις για νέες καινοτόμες επιχειρήσεις, οι ενδιαφερόμενοι παραπέμπονται στο Άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 800/2008.

7. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Στην Ενότητα αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά οι κατηγορίες δαπανών που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση στο πλαίσιο της πράξης.

Λεπτομέρειες για το χρόνο πραγματοποίησης των δαπανών, την παρακολούθηση των δαπανών σε λογιστικό επίπεδο, καθώς και για τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας και τα παραστατικά που απαιτούνται για κάθε είδος δαπάνης δίδονται αναλυτικά στην Ενότητα 11 (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ).

Οι δαπάνες όλων των κατηγοριών θεωρούνται επιλέξιμες για τα εγκεκριμένα έργα εφόσον προκύπτουν άμεσα από την υλοποίηση του έργου και πληρούν τις προϋποθέσεις που προσδιορίζονται στην παρούσα Ενότητα και στην Ενότητα 11.

Ο **Φόρος Προστιθέμενης Αξίας** (ΦΠΑ) είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα είναι επιλέξιμη δαπάνη εφ' όσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του δικαιούχου.

Ο ΦΠΑ που μπορεί να ανακτηθεί με οποιονδήποτε τρόπο δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη ακόμη και εάν δεν ανακτάται από το δικαιούχο.

Ο ΦΠΑ που βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση δραστηριοτήτων που υπάγονται στα ειδικά καθεστώτα κατά αποκοπή καταβολής του φόρου δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη. Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα, ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί.

Η ένταση ενίσχυσης ενός δικαιούχου για κάθε είδος δραστηριότητας (π.χ. σχέδια έρευνας και ανάπτυξης, βλ. Ενότητα 6) είναι ίση για όλες τις κατηγορίες δαπάνης που συμπεριλαμβάνει η δραστηριότητα. Η ίδια συμμετοχή του δικαιούχου (εφόσον υπάρχει) επιμερίζεται επίσης σε όλες τις κατηγορίες δαπάνης με ίσο ποσοστό. Εξαιρούνται οι δαπάνες προσωπικού.

7.1 Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης

α) Δαπάνες προσωπικού

Οι δαπάνες αυτές αφορούν αμοιβές ερευνητών, τεχνικών και άλλου υποστηρικτικού και διοικητικού προσωπικού στο βαθμό που απασχολούνται στο ενισχυόμενο σχέδιο. Τα μέλη της ομάδας έργου κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες προσωπικού: έμπειροι ερευνητές, απλοί ερευνητές και προσωπικό υποστήριξης (βλ. λεπτομέρειες στην υποενότητα 11.3). **Μέλος της ομάδας έργου μπορεί να είναι ο οποιοσδήποτε ανεξαρτήτως εθνικότητας, που θα προσληφθεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.** Οι συμμετέχοντες διδακτορικοί φοιτητές ή μεταδιδάκτορες των ερευνητικών φορέων δύνανται να πραγματοποιούν μέρος της έρευνας που συνδέεται με το αντικείμενο της πρότασης στο εξωτερικό, καθώς και στους βιομηχανικούς φορείς της σύμπραξης. Οι δύο πρώτες κατηγορίες προσωπικού δηλώνονται ονομαστικά.

Διευκρινίζεται ότι:

- Επιλέξιμες στην κατηγορία αυτή είναι μόνον οι αμοιβές προσωπικού επιχειρήσεων και άλλων φορέων με συμβάσεις εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου και οι αμοιβές μελών ΔΕΠ και ερευνητών των ερευνητικών κέντρων/ ινστιτούτων, καθώς και οι αμοιβές των μετόχων επιχειρήσεων, αναλόγως του παραστατικού πληρωμής τους¹¹.
- Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι των εταιρειών δεν δικαιούνται αμοιβής.
- Οποιαδήποτε άλλη μορφή αμοιβής, και ειδικότερα οι αμοιβές που καταβάλλονται βάσει συμβάσεων έργου, θα πρέπει να δηλώνονται στην κατηγορία δαπανών «Έρευνα επί συμβάσει» (βλ. κατωτέρω περ. ε).
- Για αμοιβές νέου προσωπικού (από την Ελλάδα ή το εξωτερικό), που θα προσληφθεί από τον φορέα αποκλειστικά για τις ανάγκες του έργου με σύμβαση εργασίας το ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται **μέχρι 70%** της σχετικής δαπάνης.
- Για αμοιβές ήδη απασχολούμενου προσωπικού, το ποσοστό ενίσχυσης μπορεί να φθάσει **έως 30%** της σχετικής δαπάνης.

Για τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού της κατηγορίας δαπανών προσωπικού λαμβάνεται υπόψη ο ετήσιος μέσος όρος αμοιβών των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο (μεικτές αμοιβές εργαζομένου, εργοδοτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, δώρα εορτών και επίδομα αδείας). Η συνολική επιλέξιμη αμοιβή ανά εργαζόμενο προσδιορίζεται με βάση τον πραγματικό χρόνο (ανθρωπομήνες) που αυτός απασχολείται σε άμεση παροχή εργασίας στο πλαίσιο του έργου.

Για τις δαπάνες προσωπικού των ερευνητικών φορέων (ΑΕΙ, ΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα) ισχύουν τα παρακάτω (σημεία 1.1, 1.2, 2, 3 και 4 του άρθρου 39 της υπ' αριθμ. 43804/ΕΥΘΥ 2041/7-9-2009 Απόφασης 1^{ης} τροπ. της ΥΠΑΣΥΔ):

- Οι δαπάνες του προσωπικού πλήρους ή μερικής απασχόλησης που καλύπτεται από συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, αορίστου χρόνου ή συμβάσεις έργου στις οποίες εξειδικεύεται η φύση της προσφερόμενης εργασίας σε σχέση με το συγχρηματοδοτούμενο έργο είναι επιλέξιμες.
- Οι δαπάνες του τακτικού προσωπικού σχετικά με την προπαρασκευή ή υλοποίηση μιας πράξης, οι οποίες καταβάλλονται από μια δημόσια αρχή που είναι και δικαιούχος και υλοποιεί μια πράξη για δικό της λογαριασμό χωρίς προσφυγή σε εξωτερικούς αναδόχους, είναι επιλέξιμες εάν αιτιολογείται η εκτέλεση των καθηκόντων τους σύμφωνα με τους στόχους της συγχρηματοδοτούμενης πράξης και τους όρους της παρούσας απόφασης. Οι δαπάνες του τακτικού προσωπικού για τις συνήθεις δραστηριότητες του δικαιούχου δεν είναι επιλέξιμες.
- Οι δαπάνες του προσωπικού υπολογίζονται βάσει των συνολικών αποδοχών του προσωπικού συμπεριλαμβανομένων των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των επιδομάτων που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου. όταν αυτός είναι δημόσιος φορέας.

¹¹ Σε περίπτωση έκδοσης δελτίου παροχής υπηρεσιών ή απόδειξης δαπάνης, οι αμοιβές των μετόχων θα πρέπει να δηλώνονται στην κατηγορία δαπανών «Έρευνα επί συμβάσει» (βλ. κατωτέρω περ. ε).

- Επιπλέον αποδοχές που δεν προβλέπονται στη σύμβαση εργασίας και καταβάλλονται κατά περίπτωση (ad hoc) δεν είναι επιλέξιμες.
- Οι δαπάνες για υπερωριακή αποζημίωση του προσωπικού είναι επιλέξιμες εφόσον καταβάλλονται για εργασία που παρασχεθήκε πέραν του κανονικού ωραρίου εργασίας. Οι δαπάνες αυτές θα πρέπει να τεκμηριώνονται με μισθολογικές καταστάσεις του φορέα.

Για τις αποδοχές του προσωπικού των ερευνητικών φορέων (ΑΕΙ, ΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα) ισχύουν τα αναφερόμενα στο Ν. 3833/2010 (ΦΕΚ 40/Α/15.3.2010) «Προστασία της εθνικής οικονομίας – Επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης», καθώς και στο Ν. 3848/2010 (ΦΕΚ 71/Α/19.5.2010) «Αναβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτού – καθιέρωση κανόνων αξιολόγησης και αξιοκρατίας στην εκπαίδευση και λοιπές διατάξεις», άρθρο 36.

Επισημαίνεται ότι οι αποδοχές ή μέρος των αποδοχών του τακτικού προσωπικού των ΑΕΙ, Ερευνητικών Φορέων και λοιπών δημοσίων υπηρεσιών και οργανισμών είναι επιλέξιμες εφόσον αποδεδειγμένα δεν καλύπτονται από τον Τακτικό προϋπολογισμό. Απαραίτητη προϋπόθεση για την τεκμηρίωση των εν λόγω δαπανών, είναι η τήρηση αναλυτικών απολογιστικών φύλλων χρονοχρέωσης ανά μήνα και ημέρα για την απασχόληση κάθε μέλους της ομάδας υλοποίησης του έργου, στο σύνολο των δραστηριοτήτων του φορέα, δηλαδή σε συγχρηματοδοτούμενες και επιχορηγούμενες δράσεις (Global time sheets). Σε περίπτωση υπερωριακής απασχόλησης, αυτή θα πρέπει να προκύπτει από τα αναλυτικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης ανά μέλος της ομάδας υλοποίησης και να μην υπερβαίνει τα οριζόμενα από την αντίστοιχη νομοθεσία. Δεν είναι επιλέξιμα τα πάσης φύσεως επιμίσθια.

β) Δαπάνες για όργανα και εξοπλισμό

Δαπάνες για όργανα και εξοπλισμό, στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το ερευνητικό σχέδιο. Αν τέτοια όργανα και εξοπλισμός δε χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του χρήσιμου βίου τους για ερευνητικό σχέδιο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης¹² που αντιστοιχούν στη διάρκεια του επενδυτικού σχεδίου και οι οποίες υπολογίζονται με βάση κοινώς αποδεκτή λογιστική πρακτική. Δεν θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη η ενοικίαση ή αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού, καθώς και η απόσβεση εξοπλισμού που αποκτήθηκε με εθνική ή κοινοτική επιχορήγηση.

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και οι δαπάνες αγοράς λογισμικού, εφόσον απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου.

γ) Δαπάνες για κτίρια

Δαπάνες για κτίρια στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το ερευνητικό σχέδιο. Σχετικά με τα κτίρια, είναι επιλέξιμο μόνον το κόστος της απόσβεσης που αντιστοιχεί στη διάρκεια του ερευνητικού σχεδίου και υπολογίζεται με βάση κοινώς παραδεκτή λογιστική πρακτική. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται και δαπάνες διαμόρφωσης χώρων και στοιχειωδών υποδομών για τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία, όπου αυτές απουσιάζουν πλήρως.

δ) Δαπάνες για αγορά τεχνολογίας – τεχνογνωσίας

Δαπάνες για τεχνικές γνώσεις, τεχνολογίες, διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν ή εκχωρήθηκαν από εξωτερικές πηγές στην τιμή της αγοράς, εφόσον η πράξη πραγματοποιήθηκε υπό συνθήκες ανταγωνισμού και δεν υπάρχει στοιχείο αθέμιτης σύμπραξης. Η τεχνολογία-τεχνογνωσία μπορεί να προέρχεται από φορείς της Ελλάδας ή/και του εξωτερικού και υπό προϋποθέσεις από τους εταίρους και συγκεκριμένα α/ στην αρχή του έργου, εφόσον

¹² Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση των δημοσίων ερευνητικών φορέων (ΑΕΙ, Ε&Τ Κέντρα) που οι δραστηριότητές τους στο έργο θεωρούνται μη οικονομικές (βλέπε ενότητα 6.1.2), είναι επιλέξιμη η αγορά του εξοπλισμού (όχι μόνο η απόσβεση). Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση δαπανών για κτίρια.

χρησιμοποιείται ως βάση για την υλοποίηση του έργου ή β/ στο τέλος, εφόσον πρόκειται για αγορά τεχνολογίας που παρήχθη από το έργο και θα παραχθεί για αποκλειστική/ μερική χρήση από παραγωγικό φορέα, μέλος της σύμπραξης. Το τελευταίο θα είναι επιλέξιμο εφόσον τεκμηριώνεται από τα αποτελέσματα του έργου και προβλέπεται στα ορόσημα (milestones).

ε) Δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει (από φυσικά και νομικά πρόσωπα)

Πρόκειται για δαπάνες για αμοιβές βάσει σύμβασης έργου, υπεργολαβίες, καθώς και δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υπηρεσίες, οι οποίες κατηγοριοποιούνται ως εξής:

1. Έρευνα επί συμβάσει από νομικά πρόσωπα / Υπεργολαβία

Δαπάνες για ανάθεση εκτέλεσης έργου σε νομικά πρόσωπα (υπεργολαβίες). Οι δαπάνες αυτές αφορούν αποκλειστικά στην ερευνητική δραστηριότητα, καθώς δεν επιτρέπεται η εκχώρηση της διαχείρισης του ενισχυόμενου σχεδίου ή τμήματός του σε τρίτους από οποιονδήποτε δικαιούχο. Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμη η υπεργολαβική ανάθεση και σε φορείς εκτός Ελλάδας, εφόσον οι παρεχόμενες υπηρεσίες χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τους σκοπούς του ερευνητικού σχεδίου και δεν παρέχονται ή δεν μπορούν να παρασχεθούν με την απαιτούμενη ποιότητα ή με εύλογο κόστος από αντίστοιχους φορείς στην ελληνική επικράτεια. Σημειώνεται ότι το σύνολο του προϋπολογισμού αυτής της κατηγορίας δαπάνης (για όλους του δικαιούχους αθροιστικά) δεν μπορεί να υπερβαίνει το **20%** του συνολικού προϋπολογισμού του ενισχυόμενου σχεδίου.

2. Έρευνα επί συμβάσει από φυσικά πρόσωπα

Δαπάνες για αμοιβές βάσει σύμβασης έργου σε επιστημονικό & τεχνικό προσωπικό και δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υπηρεσίες (από την Ελλάδα ή το εξωτερικό), που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο για την υλοποίηση του έργου και δεν συνιστούν διαρκή ή περιοδική δραστηριότητα, ούτε συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες του φορέα. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν τόσο οι δαπάνες που αφορούν συμβάσεις ανάθεσης έργου σε μεταπτυχιακούς ερευνητές, μεταπτυχιακούς φοιτητές, υποψήφιους διδάκτορες ή και μεταδιδακτορικούς ερευνητές των ερευνητικών φορέων (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, Ινστιτούτα, ΤΕΙ), όσο και συμβάσεις ανάθεσης έργου από τις επιχειρήσεις.

Επισημαίνεται ότι **δεν επιτρέπεται να δηλωθεί ως υπεργολάβος φορέας-μέλος της σύμπραξης από την Ελλάδα ή το εξωτερικό ή φυσικό πρόσωπο που δηλώνεται ως μέλος της ομάδας έργου.**

Δεδομένου του χαρακτήρα της πράξης, για τις κατηγορίες δαπανών «Δαπάνες για αγορά τεχνολογίας – τεχνολογίας», εφόσον οι προμηθευτές αναφέρονται ονομαστικά, και «Δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει από νομικά πρόσωπα» απαιτείται:

- αναλυτική τεκμηρίωση της ανάγκης για την πραγματοποίηση των συγκεκριμένων τμημάτων της έρευνας από τρίτους ή για την προμήθεια της σχετικής τεχνολογίας από εξωτερικές πηγές
- ονομαστική αναφορά των υπεργολάβων/ προμηθευτών που είναι νομικά πρόσωπα (επιχειρήσεις, ερευνητικοί φορείς, ιδρύματα κάθε είδους κλπ), ήδη από την υποβολή της πρότασης του προς ενίσχυση σχεδίου
- τεκμηρίωση ότι το κόστος της τεχνολογίας τεχνολογίας έγινε στην τιμή της αγοράς και δεν υπάρχει αθέμιτη σύμπραξη
- τεκμηρίωση της υπεργολαβικής ανάθεσης σε φορέα του Εξωτερικού
- τεκμηρίωση της αγοράς τεχνολογίας από εταίρο (Ελλάδα ή εξωτερικό)

στ) Συμπληρωματικές δαπάνες

Δαπάνες που αφορούν κατά κύριο λόγο σε μετακινήσεις, δράσεις δημοσιότητας/ προβολής του έργου και διάχυσης των αποτελεσμάτων του (εσωτερικού - εξωτερικού). Περιλαμβάνονται επίσης δαπάνες δικτύωσης και άλλα γενικότερα έξοδα που οφείλονται άμεσα στο ερευνητικό σχέδιο και δεν εμπίπτουν σε κάποια από τις άλλες κατηγορίες δαπανών.

Τα έξοδα μετακινήσεων υπολογίζονται σύμφωνα με τους κοινά αποδεκτούς λογιστικούς κανόνες και πρακτικές. Αφορούν εισιτήρια, έξοδα διαμονής, έξοδα μετακίνησης (συμπεριλαμβάνονται και οι δαπάνες για τη βενζίνη για μετακινήσεις με ίδια οχήματα, έξοδα διοδίων και σχετικές δαπάνες).

Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για μεταφορά με ταξί, οι δαπάνες ενοικίασης αυτοκινήτων και οι δαπάνες πάρκινγκ, εφόσον υπάρχει δημόσιο μέσο μεταφοράς που καλύπτει την εν λόγω διαδρομή.

ζ) Δαπάνες αναλωσίμων

Δαπάνες που συμπεριλαμβάνουν το κόστος υλικών, εφοδίων και παρόμοιων προϊόντων που είναι άμεσο αποτέλεσμα της ερευνητικής δραστηριότητας.

Επισημαίνεται ότι στις ανωτέρω κατηγορίες δαπανών μπορεί να προβλεφθεί το κόστος που οφείλεται στις ενέργειες συντονισμού του έργου (συντονισμός εταίρων, προετοιμασία και υποβολή των απαραίτητων εκθέσεων για το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του έργου κλπ). Το συγκεκριμένο κόστος υπολογίζεται με βάση το πραγματικό κόστος του συντονιστή και με δίκαιη και δεόντως αιτιολογημένη μέθοδο επιμερισμού.

7.2 Ενισχύσεις για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας

Στην περίπτωση αυτή, επιλέξιμες είναι οι δαπάνες διεξαγωγής της μελέτης

7.3 Ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ

Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

- όλες οι δαπάνες που προηγούνται της απονομής του δικαιώματος στο πλαίσιο της αρχικής έννομης τάξης, περιλαμβανομένων των δαπανών κατάρτισης, υποβολής και διεκπεραίωσης της αίτησης, καθώς και των δαπανών ανανέωσης της αίτησης πριν από την παραχώρηση του δικαιώματος
- οι δαπάνες μετάφρασης και άλλες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την απονομή ή την κατοχύρωση του δικαιώματος σε άλλες έννομες τάξεις
- οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την υπεράσπιση της ισχύος του δικαιώματος κατά την επίσημη διεκπεραίωση της αίτησης και την ενδεχόμενη διαδικασία εναντίωσης, έστω και αν οι εν λόγω δαπάνες ανακύπτουν μετά την απονομή του δικαιώματος.

7.4 Μη επιλέξιμες δαπάνες

Τονίζεται ότι δε θεωρούνται επιλέξιμα, μεταξύ άλλων, τα παρακάτω είδη δαπανών:

- δαπάνες που δεν προκύπτουν ως άμεση ανάγκη του συγκεκριμένου ενισχυόμενου σχεδίου αλλά σχετίζονται με άλλες δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης των δικαιούχων, ή με τις συνήθεις δραστηριότητές τους, εμπορικές, ερευνητικές ή άλλες
- οποιοδήποτε κέρδος
- δαπάνες διαφήμισης, διανομής και προώθησης προϊόντων και εμπορικών δραστηριοτήτων
- οποιοσδήποτε προβλέψεις για πιθανές μελλοντικές ζημιές ή υποχρεώσεις
- οι τόκοι ή η απόδοση του χρησιμοποιηθέντος κεφαλαίου
- αβάσιμα χρέη
- δαπάνες ψυχαγωγίας
- δαπάνες που αφορούν άλλα έργα που έχουν χρηματοδοτηθεί από τρίτους
- ο ΦΠΑ, εφόσον μπορεί να ανακτηθεί ή συμψηφιστεί με οποιονδήποτε τρόπο

Περισσότερες πληροφορίες σε σχέση με την επιλεξιμότητα των δαπανών παρέχονται στο κεφάλαιο Ε, άρθρα 19 έως 38 της υπ' αριθ. 14053/ΕΥΣ1749/27.03.2009 «Υπουργικής Απόφασης

συστήματος διαχείρισης» (ΦΕΚ 540 Β'), όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθ. 43804//ΕΥΘΥ 2041/07.09.09 (ΦΕΚ 1957 Β') και 28020/ΕΥΘΥ1212/30.06.10 (ΦΕΚ 1088 Β') αποφάσεις.

8. ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Οι προτάσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά, μέσω διαδικτύου στην αγγλική γλώσσα συμπληρώνοντας τη σχετική ηλεκτρονική φόρμα. Ο τίτλος και η περίληψη της πρότασης θα είναι στην ελληνική γλώσσα. Η υποβολή της πρότασης γίνεται με ευθύνη του Συντονιστή, ο οποίος πρέπει να μεριμνήσει για την έγκαιρη και έγκυρη υποβολή της, καθώς και για την πληρότητά της.

Η πλατφόρμα ηλεκτρονικής υποβολής πρότασης έχει εγκατασταθεί στην ιστοσελίδα:

<https://apps.gov.gr/minedu/synergasia/>

Στην ίδια διεύθυνση μπορεί να πραγματοποιηθεί και εγγραφή στην πλατφόρμα.

Οδηγίες για την ηλεκτρονική υποβολή των προτάσεων εμπεριέχονται στην πλατφόρμα υποβολής. Για τεχνική υποστήριξη σε θέματα που αφορούν την πλατφόρμα υποβολής οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: synergasia@minedu.gov.gr

Οι υποβληθείσες προτάσεις λαμβάνουν αριθμό πρωτοκόλλου, ο οποίος είναι μοναδικός και θα χρησιμοποιηθεί στη συνέχεια από τον ΕΦΔ για την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων.

Οι προτάσεις υποβάλλονται από την επόμενη ημερομηνία της έκδοσης της πρόσκλησης έως και την **11/07/2011** (καταληκτική ημερομηνία).

8.1 Περιεχόμενο προτάσεων

Όλες οι προτάσεις θα πρέπει να είναι συμβατές με τους γενικούς στόχους του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας, όπως αυτό υλοποιείται μέσω των επιμέρους Ε.Π. του ΕΣΠΑ 2007-13 και ειδικότερα μέσω του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα-ΕΠΑΝ II» και των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (των περιφερειών σε μετάβαση), όπως διατυπώνονται στην Ενότητα 2 του παρόντος, καθώς και με τους επιμέρους στόχους και όρους της προκήρυξης, όπως αναφέρονται στις ενότητες 1, 2, 5.

Στη σχετική ηλεκτρονική φόρμα υποβολής πρότασης συμπληρώνονται οι εξής πληροφορίες:

- **Στοιχεία των συμμετεχόντων στην πρόταση φορέων:**

Για τις επιχειρήσεις: α) Οργανωτική και οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, σύντομο ιστορικό εξέλιξής της, περιγραφή των δραστηριοτήτων της, παραγόμενα προϊόντα και υπηρεσίες, εξαγωγικές επιδόσεις, παραγωγικά μέσα για έρευνα (προσωπικό, εξοπλισμός και κονδύλια), εμπορική οργάνωση, απασχολούμενο προσωπικό, β) σύντομη ανάλυση της σημερινής τεχνολογικής και εμπορικής θέσης της επιχείρησης, των προβλημάτων που οδηγούν στην ανάγκη διενέργειας της προτεινόμενης έρευνας, των ενεργειών και των δαπανών που έχουν ήδη αναληφθεί από την επιχείρηση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που οδηγούν στην ανάγκη υλοποίησης του προτεινόμενου έργου.

Για τους ερευνητικούς φορείς: στοιχεία ταυτότητας, στοιχεία για το πεδίο των ερευνητικών και τεχνολογικών δραστηριοτήτων τους, το ανθρώπινο δυναμικό και την υπάρχουσα υποδομή γενικότερα.

Για τους λοιπούς φορείς: στοιχεία ταυτότητας, το πεδίο δραστηριοτήτων, το ανθρώπινο δυναμικό και οικονομικά στοιχεία, όπου απαιτούνται. Ειδικότερα, για τα φυσικά πρόσωπα, απαιτούνται στοιχεία για την εμπειρία, και το πεδίο δραστηριοτήτων τους. Γενικότερα θα πρέπει να τεκμηριώνεται ποιος είναι ο ρόλος του καθενός και πως αλληλοσυμπληρώνονται για την υλοποίηση του έργου. Επίσης, παροχή στοιχείων για τον υπερβολάβο και τεκμηρίωση της αναγκαιότητας συμμετοχής του στο έργο.

- **Αντικείμενο και στόχοι του προτεινόμενου έργου, περιγραφή της προτεινόμενης μεθοδολογίας** και του πλάνου εργασίας, διαιρεμένο σε ενότητες εργασίας, οι οποίες θα πρέπει να ακολουθούν τις λογικές φάσεις υλοποίησης ενός έργου, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και παραδοτέα, το προσωπικό και ο εξοπλισμός που θα απαιτηθούν, το κόστος συνολικά και ανά δικαιούχο, καθώς και η τεκμηρίωση της αναγκαιότητας υλοποίησης του έργου. Απαιτείται επίσης περιγραφή της συνολικής στρατηγικής του πλάνου εργασίας και ο συνολικός σχεδιασμός σε σχέση με την σειρά υλοποίησης των διάφορων ενοτήτων εργασίας, καθώς και κατάλογος με ορόσημα/ σημεία ελέγχου (milestones), στοιχεία του απασχολούμενου προσωπικού (σύνολο ανθρωπομηνών στη συνολική διάρκεια του έργου) για κάθε εταίρο. Για κάθε ενότητα εργασίας θα ορίζεται το είδος της έρευνας/ δραστηριότητας¹³, οι συμμετέχοντες/ δικαιούχοι φορείς, η συμμετοχή του καθενός στην ολοκλήρωση της Ενότητας, οι στόχοι, η περιγραφή των εργασιών, τα αποτελέσματα και αναμενόμενα παραδοτέα συνολικά και ανά δικαιούχο, ο επιμερισμός του κόστους μεταξύ των δικαιούχων. Επίσης, ορίζεται ένα φυσικό πρόσωπο εκ των συμμετεχόντων φορέων στην αντίστοιχη ενότητα εργασίας, ως επικεφαλής/ συντονιστής της κάθε ενότητας εργασίας.
- **Τρόποι οικονομικής και εμπορικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων του έργου**, χρονικός ορίζοντας και απαιτούμενοι πόροι για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων και ενδεχομένη κατοχύρωση αυτών με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, ή/και στοιχεία σχετικά με την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων για την αντιμετώπιση κοινωνικών και λοιπών αναγκών, τους **τρόπους διάχυσης/ διάδοσης** των αποτελεσμάτων ή/και τους λόγους που επιβάλλουν την παροχή της υπηρεσίας, καθώς και για το μέγεθος της αγοράς και το πλήθος των ωφελούμενων. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να αναφέρονται συνολικά, αλλά και ανά δικαιούχο.
Σημειώνεται ότι οι Δικαιούχοι υποχρεούνται να προβούν:
  - στη σύνταξη συγκεκριμένου σχεδίου αξιοποίησης αποτελεσμάτων (τεχνικοοικονομική μελέτη), το οποίο θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και στοιχεία που αφορούν σε ανάλυση της αγοράς, απαιτούμενη υποδομή, ανθρώπινο δυναμικό και υλικά, ποσοτικοποιημένα σενάρια, δείκτες ελέγχου ανάλογα με τον οικονομικό κλάδο στον οποίο εντάσσεται το προϊόν/ υπηρεσία, χρονοδιάγραμμα υλοποίησης.
  - σε ευρεία διάχυση των E&T αποτελεσμάτων του έργου, χωρίς βέβαια να θίγονται τα δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, με ανακοινώσεις, παρουσιάσεις, επιστημονικές εργασίες και με την ανάρτηση σε δικτυακό τόπο των βασικών τεχνικών - οικονομικών στοιχείων και των ενεργειών και αποτελεσμάτων που υλοποιούνται καθ' όλη την πορεία εκτέλεσής του. **Επιπλέον, για το σκοπό αυτό θα δημιουργηθεί ειδική ιστοσελίδα στο δικτυακό τόπο της ΓΓΕΤ, η οποία θα περιέχει συνδέσμους προς όλους τους δικτυακούς τόπους των εγκεκριμένων έργων, ώστε να υπάρχει συνολική εικόνα της πορείας της πράξης.**
- **Χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης, χρηματοδότηση, προϋπολογισμός** του έργου και κατανομή αυτού στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών και ανά δικαιούχο/ συμμετέχοντα, καθώς και το οργανωτικό σχήμα διαχείρισης και συντονισμού του έργου.
- **Αναμενόμενα αποτελέσματα** στους συμμετέχοντες/ δικαιούχους και στην οικονομία ή/και κοινωνία γενικότερα (χρήση δεικτών) σε μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Στην περιγραφή της πρότασης θα πρέπει να τεκμηριώνεται η καινοτομία των μεθοδολογιών και τεχνικών που επιλέγονται για την υλοποίηση του έργου, η πρόοδος στην τρέχουσα τεχνολογική στάθμιση και παράλληλα η σχετική εμπειρία. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην **περιγραφή της μεθοδολογίας εκτέλεσης**, στο **βαθμό καινοτομίας/ πρωτοτυπίας**, καθώς και στη **σαφήνεια του τελικού παραδοτέου** του προτεινόμενου σχεδίου. Δεδομένου ότι το ύψος της ενίσχυσης συνδέεται με το είδος της έρευνας, τον τύπο της δραστηριότητας, το είδος του δικαιούχου και τον τρόπο αξιοποίησης/ διάχυσης/ διάδοσης των αποτελεσμάτων, τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να παρουσιάζονται με σαφήνεια στην πρόταση συνολικά, αλλά και ανά ενότητα εργασίας και συμμετέχοντα/ δικαιούχο.

Η σχετική ηλεκτρονική φόρμα συμπληρώνεται με ευθύνη της σύμπραξης, η οποία αποφασίζει για την έκταση του κειμένου της πρότασης κατά την κρίση της. Οι προτάσεις πρέπει να περιλαμβάνουν όλα εκείνα τα στοιχεία που κατά την γνώμη των δικαιούχων πρέπει να διαθέτουν

¹³ Για κάθε Ενότητα Εργασίας δηλώνεται μόνο ένα τέτοιο είδος έρευνας /δραστηριότητας.

τα μέλη των επιτροπών για την καλύτερη αξιολόγηση των προτάσεων. Οι επιτροπές θα αξιολογήσουν τις προτάσεις με βάση τα στοιχεία που θα τους δοθούν χωρίς να ζητήσουν συμπληρωματικά στοιχεία ή διευκρινίσεις σε περίπτωση που υπάρχουν ελλείψεις ή ασάφειες.

Προτάσεις που είχαν υποβληθεί στο πλαίσιο της προκήρυξης «Συνεργασία 2009» και δεν είχαν χρηματοδοτηθεί μπορούν να υποβληθούν βελτιωμένες στο πλαίσιο της παρούσας προκήρυξης. Στην περίπτωση αυτή, ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δίνεται στην πλήρη και σαφή απεικόνιση των προτεινομένων βελτιώσεων, καθώς και στην τεκμηρίωση της αναγκαιότητάς τους.

Για κάθε πρόταση ορίζεται ένα φυσικό πρόσωπο ως Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου. Επιστημονικός Υπεύθυνος **μπορεί να είναι ο οποιοσδήποτε ανεξαρτήτως εθνικότητας** και μπορεί να προέρχεται από οποιοδήποτε φορέα συμμετέχει στην σύμπραξη. Εφόσον είναι εφικτό, θα ήταν πιο αποτελεσματικό αν ο Επιστημονικός Υπεύθυνος προέρχεται από το Συντονιστή φορέα. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος έχει την ευθύνη για το συντονισμό και την επίβλεψη του έργου από επιστημονικής και τεχνικής πλευράς, για την αρτιότητα της υλοποίησης του ερευνητικού σχεδίου και για την τήρηση των σχετικών χρονοδιαγραμμάτων. Στο έργο του αυτό ο Ε.Υ. συνεργάζεται με τους επικεφαλής των ενότητων εργασίας. Κατά συνέπεια, ο Επιστημονικός Υπεύθυνος απαιτείται να έχει πολυετή εμπειρία στην επίβλεψη και το συντονισμό διεπιστημονικών ερευνητικών έργων καθώς και εις βάθος γνώση της θεματικής περιοχής του έργου.

Στην ηλεκτρονική φόρμα υποβολής της πρότασης συμπληρώνεται υποχρεωτικά το πεδίο που αναφέρεται στην προσκόμιση σειράς δικαιολογητικών των φορέων της σύμπραξης στην περίπτωση έγκρισης της πρότασής τους, καθώς και στους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην προκήρυξη (Ενότητα 5: ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ - ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ –ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ).

Μέρος δεύτερο: Αξιολόγηση – Έγκριση χρηματοδότησης

9. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Οι προτάσεις καταχωρούνται και ταξινομούνται σε βάση δεδομένων ανά θεματικό τομέα έρευνας με βάση τη δήλωση του Συντονιστή στη σχετική ηλεκτρονική φόρμα υποβολής της πρότασης.

Η διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων αποτελείται από τον προκαταρκτικό έλεγχο και την κύρια αξιολόγηση και ιεράρχηση των προτάσεων [Η διαδικασία αξιολόγησης διέπεται από το άρθρο 18 του Ν. 3777/2009 (ΦΕΚ 127/Α/28-7-09) «Διασυννοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών και άλλες διατάξεις»]. Η κύρια αξιολόγηση αποτελείται από 2 στάδια:

- α. την αξιολόγηση των προτάσεων από επιτροπές «ανά θεματική/ τομεακή» περιοχή με τη συνδρομή διεθνών αξιολογητών (Στάδιο Α),
- β. την επεξεργασία των στοιχείων από το προηγούμενο στάδιο από την υπηρεσία και τη διαμόρφωση της τελικής εισήγησης για έγκριση από τον Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (Στάδιο Β)

9.1 Προκαταρκτικός έλεγχος

Κατά τον **προκαταρκτικό έλεγχο** οι προτάσεις ελέγχονται ως προς την πληρότητα/ επιλεξιμότητά τους σε σχέση με τους όρους της παρούσας πρόσκλησης.

Η αρμόδια Υπηρεσία μεριμνά για τη συγκρότηση επιτροπής προκαταρκτικού ελέγχου, η οποία και εξετάζει την τήρηση των προϋποθέσεων της προκήρυξης για κάθε πρόταση. Ακολουθεί πλήρως τεκμηριωμένη εισήγηση της επιτροπής σχετικά με τις προτάσεις που προτείνεται να απορριφθούν στο στάδιο αυτό και εκείνες που προτείνεται να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο, η οποία εγκρίνεται από τον Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Από τις προτάσεις που υποβάλλονται, απορρίπτονται εκείνες οι οποίες δεν πληρούν τους όρους της προκήρυξης (Ενότητα 5: ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ - ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ –ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ)

Τονίζεται ότι είναι αποκλειστική ευθύνη των φορέων που συνιστούν τη σύμπραξη να υποβάλλουν πλήρη πρόταση, με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος οδηγού εφαρμογής.

9.2 Αξιολόγηση και ιεράρχηση των προτάσεων

9.2.1 Διαδικασία ανά στάδιο αξιολόγησης

Η διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων που κρίθηκαν επιλέξιμες από τον προκαταρκτικό έλεγχο είναι η εξής ανά στάδιο:

Στάδιο Α: Αξιολόγηση των προτάσεων ανά «θεματική/ τομεακή προτεραιότητα» από επιτροπές εμπειρογνομόνων, αποτελούμενες από τρία (3) – πέντε (5) μέλη, τα οποία διαθέτουν ερευνητική ή/και βιομηχανική εμπειρία σχετική με το αντικείμενο του προς αξιολόγηση έργου, με τη συνδρομή διεθνών κριτών/ αξιολογητών. Η συνδρομή των διεθνών κριτών /αξιολογητών συνίσταται στην αξιολόγηση των προτάσεων με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης (ενότητα 9.2.2), την σύνταξη ειδικής έκθεσης αξιολόγησης και την εισήγηση/ αιτιολόγηση αυτής ενώπιον των επιτροπών εφόσον ζητηθεί.

Η αξιολόγηση περιλαμβάνει:

- Την εξέταση της συνάφειας του αντικείμενου κάθε πρότασης με τις Ε&Τ προτεραιότητες της προκήρυξης.
- Την αξιολόγηση των προτάσεων από άποψη επιστημονικής, τεχνικής και οικονομικής αρτιότητας και σημασίας με βάση τα κριτήρια της ενότητας 9.2.2.
- Τον έλεγχο των δραστηριοτήτων του προτεινόμενου σχεδίου/ έργου (έργα Ε&ΤΑ, μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας, κατοχύρωση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας) και της προτεινόμενης κατηγορίας έρευνας (βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα ή πειραματική ανάπτυξη) ανά ενότητα εργασίας σε σχέση με το αντικείμενο του έργου που προτείνεται και την αιτούμενη χρηματοδότηση, καθώς και ο έλεγχος της ορθότητας υπαγωγής της πρότασης στο συγκεκριμένο Ε&Τ θεματικό τομέα.

Στη συνέχεια, τα μέλη των επιτροπών συνεδριάζουν από κοινού και, λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγηση των διεθνών κριτών/ αξιολογητών, προβαίνουν στην σύνταξη τεκμηριωμένης εισήγησης προς το αρμόδιο όργανο, προκειμένου να διατυπώσει την τελική εισήγηση για έγκριση από τον ΥΠΔΒΜΘ.

Σημειώνεται ότι η επιλογή των εμπειρογνομόνων θα γίνει από τον εθνικό πίνακα κριτών που έχει συνταχθεί με ευθύνη του ΕΣΕΤ και τηρείται στη ΓΓΕΤ, τη βάση κριτών της ΓΓΕΤ, τη βάση εμπειρογνομόνων του αναπτυξιακού νόμου, τις ιστοσελίδες ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων κλπ. Στις επιτροπές μπορεί να συμμετέχει και εκπρόσωπος συλλογικών επιχειρηματικών οργάνων όπως ΣΕΒ, ΣΒΒΕ, ΕΕΒΕ χωρίς ψήφο.

Τα μέλη των επιτροπών αξιολόγησης ορίζονται έτσι ώστε να καλύπτουν τους επιστημονικούς τομείς που αναφέρονται στην προκήρυξη (κεφάλαιο 4) και συγκαλούνται με φροντίδα της αρμόδιας υπηρεσιακής μονάδας του ΕΦΔ στελέχη της οποίας έχουν το συντονισμό τους. Οι αξιολογητές/ εμπειρογνώμονες μπορεί να είναι Έλληνες ή αλλοδαποί, αναγνωρισμένα μέλη της διεθνούς ακαδημαϊκής ή ερευνητικής ή επιχειρηματικής κοινότητας, που ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, με διεθνή εμπειρία σε αξιολογήσεις ερευνητικών προτάσεων και δεν θα εμπλέκονται με οποιονδήποτε τρόπο στην εκάστοτε πρόταση, ώστε να διασφαλίζεται το αδιάβλητο της κρίσης.

Στάδιο Β: Με σκοπό τη διαμόρφωση της τελικής εισήγησης για έγκριση από τον Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων τα φύλλα αξιολόγησης των προτάσεων παραλαμβάνονται από την υπηρεσία, η οποία ιεραρχεί τις προτάσεις ανά θεματική. Ο τρόπος επιλογής των προς

χρηματοδότηση έργων, βασίζεται στην ιεράρχηση των προτάσεων, στις διατιθέμενες πιστώσεις ανά θεματική, και κυρίως την περιφερειακή κατανομή της δημόσιας δαπάνης του πίνακα 1 της ενότητας 1 (περισσότερα στοιχεία ως προς την επιλογή των προτάσεων και τον τρόπο διαμόρφωσης της σχετικής εισήγησης παρουσιάζονται στην ενότητα 10.1).

Δεν προβλέπεται διαδικασία ένταξης ή/και επαναξιολόγησης των προτάσεων.

9.2.2 Κριτήρια αξιολόγησης – Βαθμολόγηση προτάσεων

Οι προτάσεις ελέγχονται επισταμένως από τις επιτροπές αξιολόγησης αρχικά ως προς εάν το φυσικό τους αντικείμενο εντάσσεται ή όχι σε έναν από τους Ε&Τ τομείς προτεραιότητας της ενότητας 4 (**Κριτήριο ένταξης/ αποκλεισμού**). Προτάσεις που δεν εντάσσονται σε έναν από τους προαναφερόμενους Ε&Τ τομείς απορρίπτονται.

Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι τρία (3) και βαθμολογούνται σε κλίμακα από 0 έως 4 για το καθένα από αυτά (με δυνατότητα βαθμολόγησης ανά μισή μονάδα). Η συνολική βαθμολογία των προτάσεων προκύπτει ως το άθροισμα των βαθμολογιών των τριών κριτηρίων, πολλαπλασιασμένων με τον αντίστοιχο συντελεστή βαρύτητας .

Αναλυτικά, τα κριτήρια αξιολόγησης είναι τα εξής:

A. Ποιότητα - αξιοπιστία της σύμπραξης (συντελεστής βαρύτητας 30%)

(Εμπειρία των συμμετεχόντων φορέων και των ατόμων, επάρκεια υποδομών των συμμετεχόντων φορέων, καταλληλότητα της οργανωτικής δομής και των διαδικασιών διαχείρισης του έργου.)

B. Επιστημονική και Τεχνολογική αρτιότητα της πρότασης (συντελεστής βαρύτητας 30%)

(Ποιότητα και καινοτομικότητα/ αριστεία της πρότασης, αποτελεσματικότητα της προτεινόμενης μεθοδολογίας-τεχνολογίας, εφικτότητα και σαφήνεια των παραδοτέων.)

Γ. Συνεισφορά στην οικονομία και την παραγωγικότητα της χώρας και επιπτώσεις στην λειτουργία και πρόοδο των συμμετεχουσών επιχειρήσεων (συντελεστής βαρύτητας 40%)

(Συνεισφορά του έργου στην αριστεία, και στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας σε εθνικό ή/και ευρωπαϊκό ή/και διεθνές επίπεδο. Αξιολόγηση της ικανότητας των συμμετεχουσών επιχειρήσεων να εκμεταλλευτούν τα αποτελέσματα του έργου βελτιώνοντας τα προϊόντα ή τις διαδικασίες τους.)

9.3 Διασφάλιση του βιομηχανικού απορρήτου

Κατά τις διάφορες φάσεις της παραπάνω διαδικασίας αξιολόγησης, ο ΕΦΔ τηρεί εχεμύθεια, προκειμένου να διασφαλιστεί το βιομηχανικό απόρρητο, τόσο στο περιεχόμενο της πρότασης, όσο και στα λοιπά στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με τους φορείς, που συνοδεύουν την πρόταση.

Ειδικότερα :

- α) Η ερευνητική πρόταση κοινοποιείται στα μέλη της αντίστοιχης επιτροπής αξιολόγησης, τα οποία έχουν δεσμευτεί από την αρχή ενυπόγραφα ότι θα χειριστούν το περιεχόμενο των προτάσεων εμπιστευτικά.
- β) Τα ονόματα των μελών των επιτροπών αξιολόγησης είναι απόρρητα και δε γνωστοποιούνται στους αξιολογούμενους φορείς. Ο ΕΦΔ διατηρεί το δικαίωμα να δημοσιεύει στο τέλος του έτους κατάλογο όλων των εμπειρογνομόνων που χρησιμοποιήθηκαν στις διαδικασίες αξιολόγησης της πράξης.
- γ) Στην περίπτωση απόρριψης μιας ερευνητικής πρότασης, αυτό γνωστοποιείται μόνο στο Συντονιστή της σύμπραξης που την υπέβαλε, μαζί με την αναλυτική βαθμολογία της πρότασης και την σειρά κατάταξης στην αντίστοιχη θεματική περιοχή.
- δ) Ο ΕΦΔ στο τέλος της αξιολόγησης δημοσιεύει μόνο τις προτάσεις που εγκρίθηκαν και ειδικότερα τον τίτλο του έργου, τα ονόματα των δικαιούχων και το ύψος του εγκεκριμένου προϋπολογισμού και της δημόσιας δαπάνης. **Επισημαίνεται ότι ή έγκριση χρηματοδότησης**

συνιστά επίσης ένταξη στον κατάλογο δικαιούχων που δημοσιεύεται σύμφωνα με το Άρθρο 7, Παρ. 2, Στοιχείο δ) του Κανονισμού (ΕΚ) 1828/2006 (βλ. επίσης Ενότητα 3).

Τα μέλη της Επιτροπής και οι εμπειρογνώμονες δεσμεύονται ενυπόγραφα για τη διαφύλαξη του βιομηχανικού απορρήτου των προτάσεων. Σε περίπτωση διαρροής πληροφοριών από μέλη της πιο πάνω Επιτροπής, ή εμπειρογνώμονα αυτής, πέραν της οποιασδήποτε κατά νόμο αστικής ή ποινικής ευθύνης αυτών, απαγορεύεται η χρησιμοποίηση τους καθ' οιονδήποτε τρόπο και μορφή από τη ΓΓΕΤ, καθώς και από τους εποπτευόμενους από τη ΓΓΕΤ ερευνητικούς φορείς. Την ίδια υποχρέωση και ευθύνη για τη διαφύλαξη του βιομηχανικού απορρήτου των προτάσεων έχουν και όλα τα στελέχη και οι υπάλληλοι της ΓΓΕΤ που από τη φύση της υπηρεσίας τους μπορεί να λάβουν γνώση του περιεχομένου των προτάσεων.

10. ΕΓΚΡΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ – ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΡΓΩΝ

10.1 Ιεράρχηση των προς χρηματοδότηση προτάσεων

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης από τις θεματικές/ τομεακές επιτροπές, οι προτάσεις θα καταταχθούν σε πίνακα κατά φθίνουσα βαθμολογική σειρά ανά θεματική/ τομεακή περιοχή. Σε θεματική/ τομεακή περιοχή που δύο προτάσεις ισοβαθούν θα έχει προτεραιότητα η πρόταση με τη μεγαλύτερη βαθμολογία στο κριτήριο **Γ**, σε περίπτωση νέας ισοβαθμίας θα υπερισχύει η πρόταση με τη μεγαλύτερη βαθμολογία στο κριτήριο **Β** και σε περίπτωση νέας ισοβαθμίας θα υπερισχύει η πρόταση με τη μεγαλύτερη βαθμολογία στο κριτήριο **Α**.

Αναφορικά με την κατανομή της ενίσχυσης (δημόσιας δαπάνης) ανά δικαιούχο και περιφέρεια τονίζεται ότι:

- α. στην περίπτωση επιχειρήσεων, η δημόσια δαπάνη χρεώνεται στην περιφέρεια στην οποία είναι εγκατεστημένη και λειτουργεί η επωφελούμενη παραγωγική μονάδα ή το Παράρτημα της επιχείρησης που επωφελείται από το έργο, ανεξάρτητα από του που βρίσκεται η έδρα της
- β. στην περίπτωση ΑΕΙ, Ερευνητικών κέντρων, χρεώνεται στην περιφέρεια που είναι εγκατεστημένη η αντίστοιχη σχολή/ τμήμα/ ινστιτούτο.

Στην περίπτωση πρότασης όπου συμμετέχουν δικαιούχοι από διαφορετικές «Περιφέρειες» η Δημόσια Δαπάνη που αναλογεί στον κάθε δικαιούχο θα χρεώνεται στο Ε.Π. της Περιφέρειας από την οποία αυτός προέρχεται, με βάση την ιεράρχηση των προτάσεων και τη διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη ανά Περιφέρεια, όπως αυτή παρουσιάζεται στον πίνακα 1 της ενότητας 1. Στη συνέχεια θα καταρτίζεται πίνακας κατανομής της δημόσιας δαπάνης ανά «περιφέρεια» ανάλογα με τη γεωγραφική θέση των συμμετεχόντων.

Οι προτάσεις θα ιεραρχούνται στον πίνακα αυτό βάσει της συνολικής βαθμολογίας τους (ξεκινώντας από την πρόταση που συγκέντρωσε την υψηλότερη βαθμολογία) και μέχρι εξάντλησης της διαθέσιμης Δημόσιας Δαπάνης του Ε.Π. κάθε Περιφέρειας.

Ο πίνακας αυτός, σύμφωνα με τον πίνακα 1, θα αποτελείται από 6 στήλες (1^η στήλη: οι οκτώ περιφέρειες¹⁴ του στόχου 1, 2^η στήλη: Αττική, 3^η στήλη: Κ. Μακεδονία, 4^η στήλη: Δ. Μακεδονία, 5^η στήλη: Στερεά Ελλάδα, 6^η στήλη: Ν. Αιγαίο).

Οι προτάσεις για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμες δαπάνες για όλους τους δικαιούχους θα προτείνονται για χρηματοδότηση. Στην περίπτωση πρότασης η οποία υποβλήθηκε από δικαιούχους από διαφορετικές Περιφέρειες και συγκέντρωσε υψηλή βαθμολογία, αλλά για κάποιο δικαιούχο δεν επαρκεί η διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη του αντίστοιχου Ε.Π. ώστε να εγκριθεί, τότε θα εξετασθεί η δυνατότητα αύξησης του προϋπολογισμού της αντίστοιχης περιφέρειας. Η αύξηση όμως αυτή δεν μπορεί να ξεπεράσει το 10% του προϋπολογισμού της αντίστοιχης περιφέρειας μετάβασης ή ΕΠΑΝ ΙΙ (πίνακα1). Σε διαφορετική περίπτωση η πρόταση απορρίπτεται. Κατ'

¹⁴ Θεσσαλία, Ήπειρος, Δυτική Ελλάδα, Αν. Μακεδονία-Θράκη, Ιόνια Νησιά, Β. Αιγαίο, Κρήτη, Πελοπόννησος

εξαίρεση, η πρόταση μπορεί να γίνει αποδεκτή μετά από διαπραγματεύσεις/ αξιολόγηση στην περίπτωση που:

- Πληρούνται οι ελάχιστες προϋποθέσεις έργων της αντίστοιχης πράξης και το ποσοστό του προϋπολογισμού του εν λόγω δικαιούχου σε σχέση με το συνολικό προϋπολογισμό της πρότασης δεν ξεπερνά το 30%,
- υπάρχουν δικαιούχοι ίδιου τύπου (επιχείρηση, ερευνητικός φορέας κ.λ.π.) εντός σύμπραξης, οι οποίοι μπορούν αποδεδειγμένα να αναλάβουν το τμήμα του έργου που αντιστοιχούσε στο δικαιούχο που αποχωρεί, είτε μεμονωμένα είτε από κοινού ή προταθεί άλλος φορέας ίδιου προφίλ ή/και αναγκών, ο οποίος θα δεχθεί να αναλάβει το τμήμα του έργου που αντιστοιχούσε στο δικαιούχο που αποχωρεί και προέρχεται από Περιφέρεια με διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη στο Ε.Π. της. Στην περίπτωση αυτή ο νεοεισερχόμενος δικαιούχος θα αξιολογείται από την Υπηρεσία με βάση τα κριτήρια που αξιολογήθηκε και η υπόλοιπη σύμπραξη ως προς την ικανότητά του να εκτελέσει το τμήμα του έργου που του αντιστοιχεί και να εκμεταλλευτεί τα αποτελέσματά του και
- Δεν έχει εγκριθεί ήδη έργο με αντίστοιχο αντικείμενο λόγω υψηλότερης βαθμολογίας

Σημειώνεται ότι τα ανωτέρω θα εφαρμοσθούν στην χρηματοδότηση «άριστων» προτάσεων, δηλαδή των προτάσεων που θα συγκεντρώσουν την υψηλότερη βαθμολογία και για τις οποίες η δημόσια δαπάνη της αντίστοιχης περιφέρειας δεν επαρκεί για κάποιον εκ των συμμετεχόντων φορέων.

Αν μια πρόταση δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί λόγω εξάντλησης της Δημόσιας Δαπάνης του Ε.Π. από το οποίο θα έπρεπε να χρηματοδοτηθεί, προτάσεις με χαμηλότερη συνολική βαθμολογία που χρηματοδοτούνται από άλλα Ε.Π. μπορούν να προκριθούν για χρηματοδότηση.

Τα ανωτέρω εφαρμόζονται για την κάθε θεματική/ τομεακή περιοχή. Στην περίπτωση διαθέσιμων κονδυλίων σε μία θεματική/ τομεακή και σε περιφέρεια όπου υπάρχει έλλειψη χρηματοδότησης φορέων άλλης θεματικής/ τομεακής, τότε μεταφέρονται τα κονδύλια από τη μία θεματική/ τομεακή στην άλλη. Εάν και μετά τη διαδικασία αυτή προκύπτουν υπόλοιπα αδιάθετα της δημόσιας δαπάνης αυτά μεταφέρονται στην επόμενη προκήρυξη.

Στη συνέχεια, η αρμόδια υπηρεσιακή μονάδα εισηγείται σχετικά προς τον Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, ο οποίος αποφασίζει για την τελική έγκριση και αποστέλλεται έγγραφο στο Συντονιστή για την κατ' αρχήν αποδοχή της πρότασης. Λόγω των ανωτέρω η εισήγηση θα περιλαμβάνει:

- α. προτάσεις για τις οποίες υπάρχουν οι διαθέσιμες δημόσιες δαπάνες για τη χρηματοδότηση όλων των φορέων από όλες τις περιφέρειες, και
- β. προτάσεις σε αναμονή για τη διαθεσιμότητα δημόσιας δαπάνης (reserve list).

Η υπηρεσία θα ξεκινά τις διαδικασίες σύνταξης Τεχνικού Δελτίου Έργου με την πρώτη κατηγορία προτάσεων.

10.2 Σύνταξη Τεχνικού Παραρτήματος Έργου (ΤΠΕ) και έγκριση ανάθεσης έργων

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης των προτάσεων και την έγκριση από τον Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων του καταλόγου των προς χρηματοδότηση έργων, ο ΕΦΔ αποστέλλει στους ενδιαφερόμενους πρόσκληση για την έναρξη των διαδικασιών σύνταξης ΤΠΕ και υποβολής δικαιολογητικών που αναφέρονται παρακάτω.

Στην πρόσκληση για σύνταξη ΤΠΕ θα περιλαμβάνεται αναλυτική καταγραφή των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης της πρότασης και θα ορίζεται η μέγιστη χρονική διάρκεια των διαδικασιών σύνταξης ΤΠΕ, με τον καθορισμό μιας καταληκτικής ημερομηνίας, μετά την οποία ο ΕΦΔ θα μπορεί να τερματίσει τη διαδικασία σύνταξης ΤΠΕ και να μην προχωρήσει στην έκδοση της απόφασης χρηματοδότησης-υπαγωγής, εάν δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία για τα ζητήματα που τέθηκαν προς συζήτηση. Σκοπός της σύνταξης ΤΠΕ, η οποία θα γίνεται μεταξύ στελεχών του ΕΦΔ και εκπροσώπων των συμπράξεων, είναι αφενός να επιτευχθεί συμφωνία για τις επιστημονικές-τεχνικές λεπτομέρειες του έργου και αφετέρου να συγκεντρωθούν πληροφορίες για νομικά,

χρηματοδοτικά θέματα που είναι αναγκαία για την σύνταξη της απόφασης χρηματοδότησης-υπαγωγής. Απώτερος στόχος των διαδικασιών σύνταξης ΤΠΕ είναι η οριστική διαμόρφωση του ΤΠΕ, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Απόφασης χρηματοδότησης-υπαγωγής. Στο Τεχνικό Παράρτημα θα περιγράφεται αναλυτικά το φυσικό αντικείμενο, η επιστημονική μεθοδολογία, οι ενότητες εργασίας με τα αντίστοιχα παραδοτέα, οι πίνακες δαπανών, η κατανομή του έργου μεταξύ των εταίρων της σύμπραξης κλπ. και περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που αφορούν τις επιμέρους συμβάσεις με τις οποίες πραγματοποιείται το έργο.

Στις διαδικασίες σύνταξης ΤΠΕ θα συμμετέχει οπωσδήποτε ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου, ο συντονιστής, καθώς και εκπρόσωποι των δικαιούχων που μετέχουν στη σύμπραξη, κυρίως οι επικεφαλής ενότητων εργασίας. Στο στάδιο αυτό ορίζεται από το Συντονιστή ένα φυσικό πρόσωπο ως Υπεύθυνος Συντονισμού & Επικοινωνίας Έργου, με αρμοδιότητες που ισχύουν καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου. Ο Υπεύθυνος Επικοινωνίας πρέπει υποχρεωτικά να είναι τακτικό προσωπικό (όχι εξωτερικός συνεργάτης) του Συντονιστή της σύμπραξης. Είναι υπεύθυνος για το διοικητικό συντονισμό του έργου συνολικά, για το συντονισμό σε επίπεδο επικοινωνίας (τόσο μεταξύ των φορέων της σύμπραξης όσο και της σύμπραξης συνολικά με τον ΕΦΔ), για τη συλλογή και αποστολή στοιχείων στον ΕΦΔ ή άλλες εποπτεύουσες Αρχές όποτε αυτό απαιτείται, καθώς και για την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων του έργου σε σχέση με την υποβολή εκθέσεων, δικαιολογητικών ή άλλων στοιχείων. Ο Υπεύθυνος Επικοινωνίας μπορεί να είναι το ίδιο πρόσωπο με τον Επιστημονικό Υπεύθυνο εφόσον ο Επιστημονικός Υπεύθυνος ανήκει στο προσωπικό του Συντονιστή. Θα πρέπει όμως να αποδεικνύεται η διαθεσιμότητα και η εμπειρία του στην υλοποίηση και των δύο ρόλων.

Επισημαίνεται ότι κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύνταξης ΤΠΕ δεν επιτρέπονται ουσιώδεις αλλαγές στα στοιχεία της αρχικής πρότασης, πέραν εκείνων που τυχόν έχει επισημάνει η Επιτροπή αξιολόγησης ή η Υπηρεσία ως απαραίτητες, είτε για τη βελτίωση της ποιότητας του έργου είτε για τη συμμόρφωσή του με τις απαιτήσεις του κανονιστικού πλαισίου χρηματοδότησης. Έτσι, δεν επιτρέπονται μεταξύ άλλων οι εξής τροποποιήσεις με πρωτοβουλία της σύμπραξης: αλλαγή Επιστημονικού Υπευθύνου, αλλαγή των μελών της ομάδας έργου (πλην εκείνων που έχουν αποχωρήσει από τους αντίστοιχους φορείς), ανακατανομή προϋπολογισμού, καθώς και οποιαδήποτε αλλαγή στο φυσικό αντικείμενο του έργου. Τονίζεται ότι κατά τη διαδικασία διαμόρφωσης του ΤΠΕ δεν μπορεί να μεταβληθεί ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ή να μειωθεί το φυσικό αντικείμενο που έχει προκύψει από την αξιολόγηση. Σε περίπτωση πρότασης για την οποία δεν επιτυγχάνεται συμφωνία μεταξύ της υπηρεσίας και εκπροσώπων των φορέων, η πρόταση αυτή παραπέμπεται ξανά στην αντίστοιχη επιτροπή αξιολόγησης.

Στην εξαιρετική περίπτωση κατά την οποία, μεταξύ του χρονικού διαστήματος έγκρισης της πρότασης και υπογραφής της απόφασης χρηματοδότησης/ υπαγωγής του έργου, δικαιούχος/ φορέας-μέλος της σύμπραξης δηλώσει αδυναμία υλοποίησης του τμήματος του έργου που του αναλογεί (π.χ. πτώχευση, αποδεδειγμένη αδυναμία λειτουργίας του δικαιούχου, αποδεδειγμένη αδυναμία υλοποίησης) απαιτείται να κατατεθεί εκ μέρους των υπολοίπων δικαιούχων αιτιολογημένο αίτημα στον ΕΦΔ, να εξεταστεί από επιτροπή και να δοθεί η σχετική έγκριση αντικατάστασης του δικαιούχου (σημειώνεται ότι τόσο ο παλαιός όσο και ο νέος δικαιούχος θα πρέπει να ανήκουν στην ίδια Περιφέρεια). Το αίτημα αξιολογείται στη βάση των Α και Γ κριτηρίων της ενότητας 9.2.2.

Παράλληλα στο στάδιο αυτό υποβάλλονται από τον Συντονιστή φορέα για λογαριασμό της σύμπραξης και με ευθύνη των φορέων που την απαρτίζουν τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

1. Υπογεγραμμένο συμφωνητικό συνεργασίας των συμμετεχόντων φορέων για την από κοινού υλοποίηση του έργου και τους όρους της μεταξύ τους συνεργασίας (Υπόδειγμα είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της ΓΓΕΤ). Το Υπόδειγμα είναι ενδεικτικό και δεν επιβάλλεται η εκάστοτε σύμπραξη να το υιοθετήσει ως έχει. Στο συμφωνητικό αυτό¹⁵ θα συνιστάται, μεταξύ άλλων, να

¹⁵ Το συμφωνητικό συνεργασίας καταρτίζεται μεταξύ των συμμετεχόντων φορέων μιας πρότασης με σκοπό να διευθετήσει ζητήματα τα οποία θα (ή και πιθανόν να) προκύψουν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου. Η αναθέτουσα αρχή δεν συμμετέχει στη σύναψη του συμφωνητικού αυτού. Το συμφωνητικό συνεργασίας δεν αναιρεί ή αμφισβητεί την Απόφαση χρηματοδότησης και δρα συμπληρωματικά ως προς

- διευκρινίζεται και κατά πόσον οι ερευνητικοί φορείς διατηρούν την κυριότητα των αποτελεσμάτων της έρευνας που διεξάγουν και το δικαίωμα να τα δημοσιεύουν ελεύθερα και χωρίς περιορισμούς. Σε περίπτωση που αυτό δεν ισχύει για κάποιους (ή όλους τους) ερευνητικούς φορείς, θα πρέπει εντός του συμφωνητικού:
- α. να αποσαφηνίζεται σε ποιο φορέα/ φορείς της σύμπραξης παρέχεται η κυριότητα των αποτελεσμάτων, και με ποιους όρους και προϋποθέσεις,
  - β. να ορίζεται ο Συντονιστής φορέας και
  - γ. να προβλέπεται ο τρόπος κάλυψης της ίδιας συμμετοχής και παράλληλα να υπάρχει ρητή δέσμευση από πλευράς των δικαιούχων και κυρίως επιχειρήσεων ότι η απαιτούμενη ίδια συμμετοχή είναι εξασφαλισμένη, καθώς και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα καταβολής της.
2. Υπεύθυνη δήλωση του Ν1599/1986 (άρθρο 8) για κάθε φορέα που συμμετέχει στην πρόταση ερευνητικού έργου υπογεγραμμένη από το νόμιμο εκπρόσωπό της, στην οποία θα δηλώνεται ότι:
    - α. όλα τα αναφερόμενα στοιχεία στην πρόταση με τίτλο «.....» είναι αληθή και ακριβή.
    - β. (ισχύει μόνο για ΜμΕ) σε συμφωνία με τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Ε.Ε.Κ. η επιχείρηση είναι ΜμΕ και συγκεκριμένα «πολύ μικρή ή μικρή» ή «μεσαία»
    - γ. η πρόταση έργου με τίτλο «.....», που υποβλήθηκε προς χρηματοδότηση, δεν έχει χρηματοδοτηθεί ή δεν χρηματοδοτείται από άλλους φορείς για μέρος ή ολόκληρο το αντικείμενό της.
  3. Ιδρυτικά καταστατικά και τυχόν τροποποιήσεις των παραγωγικών επιχειρήσεων που συμμετέχουν, ΦΕΚ σύστασης επιχείρησης (ισχύει για ΑΕ και ΕΠΕ).
  4. Ισολογισμούς των τριών τελευταίων ετών των παραγωγικών επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην πρόταση (ή ισοδύναμα οικονομικά στοιχεία). Για επιχειρήσεις με λιγότερα από τρία έτη λειτουργίας θα προσκομίζονται οι ισολογισμοί των αντίστοιχων ετών.
  5. Τελευταία μισθολογική κατάσταση του υπηρετούντος προσωπικού που θα συμμετέχει στο έργο ανά φορέα
  6. Ειδικό έντυπο ΜμΕ (σύμφωνα με τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) συμπληρωμένο μόνο από ΜμΕ, ότι αυτή είναι μικρομεσαία, το οποίο είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της ΓΓΕΤ. Το έντυπο συνοδεύεται από:
    - α. έντυπο Ε7,
    - β. έντυπο Ε3,
    - γ. μετοχική σύνθεση,
 των τελευταίων δύο (2) ετών που προηγούνται του έτους υποβολής της πρότασης.
  7. ΦΕΚ ή απόφαση των αρμοδίων οργάνων του ερευνητικού φορέα περί της ίδρυσης και λειτουργίας του τμήματος/ τομέα/ ινστιτούτου που συμμετέχει.
  8. Συμβάσεις ανάθεσης έργου με τα νομικά πρόσωπα που συμμετέχουν υλοποιώντας τμήμα του ερευνητικού έργου με υπεργολαβία (έρευνα επί συμβάσει), στις οποίες περιγράφεται το αντικείμενο της έρευνας που θα υλοποιηθεί, τα παραδοτέα και αναφέρεται το κόστος των εργασιών (περισσότερες λεπτομέρειες για την απαιτούμενη μορφή των συμβάσεων δίδονται στην Ενότητα 11, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ).
  9. Από τις μεγάλες επιχειρήσεις μόνο, περίληψη της εσωτερικής μελέτης που να τεκμηριώνει επαρκώς τη δημιουργία του κινήτρου για υλοποίηση του ερευνητικού σχεδίου, το οποίο είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη χρηματοδότησή τους (βλ. ανωτέρω Ενότητα 5).
  10. Συμβάσεις ανάθεσης έργου με φυσικά πρόσωπα, για υλοποίηση τμήματος του ερευνητικού έργου, στα οποία περιγράφεται το αντικείμενο της έρευνας που θα υλοποιηθεί και αναφέρεται το κόστος των εργασιών, όπως και προσύμφωνα προμηθευτών τεχνολογίας-τεχνογνωσίας (εφόσον έχουν προσδιοριστεί και αναφέρονται ονομαστικά στο ΤΠΕ).
  11. Συμβάσεις για αγορά τεχνολογίας–τεχνογνωσίας με τον προμηθευτή τεχνολογίας-τεχνογνωσίας, εφόσον έχει καθοριστεί.

αυτή. Το συμφωνητικό συνεργασίας συμφωνείται και συνυπογράφεται προ της εκκίνησης του έργου. Ζητήματα που πρέπει (συνιστάται) να διευθετηθούν είναι: κυρίως η οργάνωση της εργασίας μεταξύ των Φορέων της Σύμπραξης, η οργάνωση της διαχείρισης του Έργου, ο καθορισμός των δικαιωμάτων και των τεχνικών και οικονομικών υποχρεώσεων των συμμετεχόντων Φορέων, καθώς και η διαχείριση των θεμάτων που σχετίζονται με τα Δικαιώματα Πρόσβασης και Διανοητικής Ιδιοκτησίας.

Ο ΕΦΔ μεριμνά για τη συγκρότηση επιτροπής (ή επιτροπών) ελέγχου, η οποία και εξετάζει την ισχύ των παραπάνω δικαιολογητικών για κάθε πρόταση, καθώς και την πληρότητα των όρων της προκήρυξης που δηλώθηκαν ότι καλύπτονται από τα μέλη της σύμπραξης στην ηλεκτρονική φόρμα υποβολής της πρότασης. Ακολουθεί πλήρως τεκμηριωμένη εισήγηση της επιτροπής σχετικά με τις προτάσεις που προτείνεται να απορριφθούν και εκείνες που προτείνεται να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο, η οποία εγκρίνεται από τον Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου εκδίδεται από τον ΕΦΔ η Απόφαση υπαγωγής/ χρηματοδότησης του έργου. Οι Αποφάσεις αυτές, αναπόσπαστο τμήμα των οποίων αποτελούν τα Τεχνικά Παραρτήματα, υπογράφονται από τον Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και, κατά περίπτωση, συνυπογράφονται από τυχόν συναρμόδιους Υπουργούς.

Για τα σχέδια των οποίων η ενίσχυση θα εγκριθεί, ως **ημερομηνία έναρξης** του έργου ορίζεται η ημερομηνία υπογραφής της απόφασης χρηματοδότησης-υπαγωγής, η οποία **δεν είναι δυνατόν να τροποποιηθεί εκ των υστέρων**.

Επισημαίνεται ότι εάν η υπηρεσία διαπιστώσει, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας αξιολόγησης – σύνταξης ΤΠΕ ενός έργου, ότι μέλος σύμπραξης υπέβαλε μη ακριβή - αληθή στοιχεία, όπως αναφέρονται παραπάνω, η πρόταση απορρίπτεται ή στην περίπτωση που αυτό υλοποιείται θα απεντάσσεται και θα επιστρέφεται το σύνολο της δοθείσας δημόσιας δαπάνης, ως αχρεωστήτως καταβληθείσας.

Μέρος τρίτο: Διαχείριση – Παρακολούθηση

11. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

11.1 Χρόνος πραγματοποίησης των δαπανών

Το σύνολο των δαπανών του έργου θα πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια των χρονικών πλαισίων που προσδιορίζονται στην απόφαση υπαγωγής-χρηματοδότησης του έργου. Αποδεικτικά πραγματοποίησης των δαπανών θεωρούνται τα σχετικά παραστατικά (π.χ. τιμολόγια) όπως αυτά καθορίζονται παρακάτω, στην υποενότητα 11.3.

Εφόσον εγκριθεί η χρηματοδότηση του προτεινόμενου σχεδίου, δαπάνες οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί πριν την έναρξη του έργου (προσυμβατικές), μπορούν να συμπεριληφθούν στις επιλέξιμες δαπάνες, εάν ισχύουν αθροιστικά τα κάτωθι:

- έγιναν μετά την υποβολή πρότασης για χρηματοδότηση στο πλαίσιο της σχετικής προκήρυξης,
- αφορούν το προς ενίσχυση σχέδιο και
- εμπίπτουν στις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών.

Στην περίπτωση αυτή, οι δικαιούχοι θα πρέπει να δηλώσουν την ημερομηνία επιλεξιμότητας δαπανών, καθώς και τις συγκεκριμένες δαπάνες που πραγματοποίησαν στο διάστημα αυτό. Αν δεν δηλωθεί συγκεκριμένη ημερομηνία επιλεξιμότητας δαπανών, τότε ως τέτοια ορίζεται η ημερομηνία έναρξης του έργου. Η ημερομηνία επιλεξιμότητας δαπανών καθώς και οι συγκεκριμένες προσυμβατικές δαπάνες **δεν είναι δυνατόν να τροποποιηθούν** εκ των υστέρων. Τονίζεται ότι για τις μεγάλες επιχειρήσεις ο χρόνος επιλεξιμότητας ξεκινά από την ημερομηνία υπογραφής της απόφασης χρηματοδότησης-υπαγωγής του έργου.

Το σύνολο των δαπανών του έργου θα πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί το αργότερο μέχρι την ημερομηνία λήξης του έργου.

Οι δαπάνες θα πρέπει να έχουν εξοφληθεί μέχρι τη διενέργεια του ενδιάμεσου ελέγχου, για να πιστοποιηθούν οι σχετικές δαπάνες στο αντίστοιχο έτος ή το αργότερο μέχρι δύο (2) μήνες από τη λήξη του έργου οπότε και η σύμπραξη υποχρεούται να υποβάλει την τελική έκθεση του έργου (βλ. Ενότητα 12 του παρόντος, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ). Δαπάνες που

δεν έχουν εξοφληθεί εντός των παραπάνω χρονικών ορίων θα θεωρούνται μη επιλέξιμες κατά τον αντίστοιχο έλεγχο. Στην περίπτωση που αυτό συμβεί κατά τον ενδιάμεσο έλεγχο, οι δαπάνες αυτές μπορούν να υποβληθούν με την επόμενη έκθεση προόδου (ενδιάμεση ή τελική) εφόσον έχουν εξοφληθεί. Οποιαδήποτε δαπάνη δεν έχει εξοφληθεί μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία η σύμπραξη υποχρεούται να υποβάλει την τελική έκθεση, κρίνεται οριστικά μη επιλέξιμη.

11.2 Λογιστική παρακολούθηση

Όσον αφορά τη διαχείριση του έργου τονίζεται ιδιαίτερα ότι είναι απαραίτητη η **τήρηση ξεχωριστού λογαριασμού** στα λογιστικά βιβλία για τις δαπάνες και τα έσοδα του ερευνητικού έργου σύμφωνα με το ΕΓΛΣ.

Θα πρέπει δηλαδή να τηρούνται για το έργο τελευταίας βαθμίδας λογαριασμοί όπου θα φαίνονται αναλυτικά τα έσοδα και οι δαπάνες κατά κατηγορία. Αυτό ισχύει για όλους τους δικαιούχους. Στην περίπτωση φορέων που τηρούν Β' κατηγορίας βιβλία, η επιχορήγηση (έσοδα) και οι δαπάνες θα πρέπει να παρακολουθούνται σε ιδιαίτερες στήλες του βιβλίου εσόδων – εξόδων και να εμφανίζονται χωριστά από την κανονική δραστηριότητα στα αναλυτικά στοιχεία φορολογίας εισοδήματος.

Οι λογιστικές καταχωρήσεις στα βιβλία των φορέων θα παρέχουν πλήρη, ακριβή και διακριτή εικόνα των λογιστικών στοιχείων του έργου.

Τονίζεται ότι η μη τήρηση ξεχωριστού λογαριασμού για κάποιες (ή όλες τις) κατηγορίες δαπανών θα έχει ως συνέπεια να κριθούν οι σχετικές δαπάνες μη επιλέξιμες.

Όλα τα δικαιολογητικά, πρωτότυπα τιμολόγια κ.λ.π. παραστατικά στοιχεία δαπανών του έργου τηρούνται από τον αντίστοιχο δικαιούχο και τίθενται, οποτεδήποτε αυτό ζητηθεί, συγκεντρωμένα στη διάθεση του ΕΦΔ και των λοιπών αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων που προβλέπονται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία. Φωτοαντίγραφα των τηρουμένων πρωτοτύπων παραστατικών θα τηρούνται σε ιδιαίτερους φακέλους του λογιστηρίου του δικαιούχου ανά έργο, φέροντας ένδειξη του φακέλου όπου βρίσκεται το πρωτότυπο.

Τα παραστατικά δαπανών συνοδεύονται υποχρεωτικά από εξοφλημένα τιμολόγια ή από λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Τα πρωτότυπα των παραστατικών δαπανών πρέπει να σφραγίζονται με την ακόλουθη ένδειξη: **«ΕΠΑΝ ΙΙ-ΕΠ-(κωδικός του έργου)-(ακρωνύμιο του έργου)»**.

Όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν την εκτέλεση του έργου πρέπει να τηρούνται τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης του έργου όσο και μετά απ' αυτή, για χρόνο τουλάχιστον τριών ετών μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-13 (κατ' ελάχιστον μέχρι την 31.03.2020) και πάντως όχι μικρότερο από το χρόνο παραγραφής της αξίωσης του Δημοσίου για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. *Η προαναφερθείσα υποχρέωση τήρησης των πρωτοτύπων δικαιολογητικών του έργου εξακολουθεί να υπάρχει ακόμη και αν από φορολογικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας προκύπτει ότι τουλάχιστον ένας από τους συμπράττοντες φορείς απέκτησε δικαίωμα καταστροφής των σχετικών στοιχείων μετά από φορολογικό έλεγχο.* Μη τήρηση των στοιχείων, που θα έχει ως συνέπεια την αδυναμία ελέγχου των πράξεων από τα προβλεπόμενα εθνικά ή κοινοτικά όργανα ελέγχου, θα οδηγήσει σε ανάκληση των σχετικών αποφάσεων ένταξης και επιστροφή του συνόλου της δημόσιας δαπάνης.

11.3 Προϋποθέσεις επιλεξιμότητας δαπανών – Απαραίτητα παραστατικά

Για την κατηγορία «Αμοιβές προσωπικού»

Τα μέλη της ομάδας έργου δηλώνονται ονομαστικά, εκτός αν δεν έχουν οριστεί τη στιγμή της σύνταξης του Τεχνικού Παραρτήματος οπότε δηλώνεται ειδικότητα και κατηγορία προσωπικού/

επίπεδο εμπειρίας. Όσα μέλη της ομάδας έργου δεν έχουν δηλωθεί κατά την έναρξη του έργου μπορούν να δηλωθούν ονομαστικά μέχρι τη λήξη του έργου (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. κεφ. 14, ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ).

Κάθε μέλος της ομάδας έργου δηλώνεται σε μία από τις εξής κατηγορίες προσωπικού:

- **έμπειροι ερευνητές:** μέλη ΔΕΠ, διδάκτορες, κάτοχοι μεταπτυχιακών τίτλων με 5ετή τουλάχιστον επαγγελματική εμπειρία, πτυχιούχοι ΑΕΙ με 10ετη τουλάχιστον επαγγελματική εμπειρία
- **απλοί ερευνητές:** πτυχιούχοι Πανεπιστημίου, πτυχιούχοι ΤΕΙ με 5ετή τουλάχιστον επαγγελματική εμπειρία
- **προσωπικό υποστήριξης:** τεχνικό, διοικητικό και άλλο υποστηρικτικό προσωπικό

Για να προσμετράται οποιοδήποτε από τα παραπάνω προσόντα (ακαδημαϊκοί τίτλοι, επαγγελματική εμπειρία) θα πρέπει να σχετίζεται άμεσα με το ερευνητικό αντικείμενο του έργου.

Απαραίτητα παραστατικά:

- Οι **μισθολογικές καταστάσεις** που θα πρέπει να είναι υπογεγραμμένες από τον υπεύθυνο λογιστή του φορέα και θα πρέπει να φέρουν την σφραγίδα του φορέα. Στις καταστάσεις θα πρέπει να φαίνονται το ποσό των ακαθάριστων μηνιαίων αποδοχών και οι εργοδοτικές εισφορές.
- **αποδεικτικά καταβολής** των αμοιβών στους εργαζόμενους,
- **η απόδοση των ασφαλιστικών εισφορών** (όπου απαιτείται) και
- **η απόδοση του φόρου εισοδήματος**
- Για την τεκμηρίωση των δαπανών που βαρύνουν τη συγχρηματοδοτούμενη πράξη και οι οποίες καταβάλλονται στο προσωπικό απαιτείται:
  - Απόφαση της διοίκησης του δικαιούχου με την οποία καθορίζεται η ομάδα έργου του φορέα και η οποία περιλαμβάνει σαφή αναφορά στο συνολικό προσωπικό που θα ασχοληθεί με το έργο, στον καταμερισμό των καθηκόντων τους, στον επιμερισμό του χρόνου απασχόλησής τους, στον υπεύθυνο του έργου και στον ή στους υπεύθυνους για την παραλαβή των επιμέρους εργασιών/παραδοτέων και στον ή στους υπεύθυνους για την πληρωμή τους.
  - Μηνιαία αναλυτικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης, στα οποία θα αποτυπώνονται σε επίπεδο φυσικού προσώπου οι πραγματικές ώρες απασχόλησης ανά ημέρα, ο τόπος παροχής της εργασίας και το αντικείμενο, υπογεγραμμένα από τον εργαζόμενο, τον υπεύθυνο της διοίκησης του φορέα και τον υπεύθυνο της πράξης.
  - Στοιχεία συνολικής απασχόλησης ανά μήνα και ημέρα για κάθε φυσικό πρόσωπο που απασχολείται στις συγχρηματοδοτούμενες δράσεις, τα οποία υποβάλλονται κατά τη λήξη της περιόδου απολογισμού σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, υπογεγραμμένα από το νόμιμο εκπρόσωπο του δικαιούχου και το φυσικό πρόσωπο.
  - Υπεύθυνη δήλωση του νομίμου εκπροσώπου του δικαιούχου ότι τα στοιχεία συνολικής απασχόλησης ανά μήνα, ημέρα και φυσικό πρόσωπο είναι ακριβή, οι δαπάνες αφορούν τα συγκεκριμένα έργα και δεν έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλη πηγή, εθνική ή κοινοτική.
  - Εκθέσεις για το παραχθέν έργο την αντίστοιχη περίοδο.
  - Ο υπολογισμός του κόστους του επιμεριζόμενου προσωπικού γίνεται με βάση τον συνολικό πραγματικό χρόνο απασχόλησης και το συνολικό κόστος μισθοδοσίας για τον φορέα.

Οι **μέτοχοι εταιρειών** δικαιούνται αμοιβής προσκομίζοντας το αποδεικτικό είσπραξης ποσού εκτός κερδών, την αντίστοιχη λογιστική καταχώριση καθώς και αντίγραφο της φορολογικής δήλωσης όπου δηλώθηκε η είσπραξη αυτή.

Για τη διασταύρωση των στοιχείων μισθοδοσίας που αναφέρονται στις μηνιαίες μισθολογικές καταστάσεις των ετών που αφορούν στην υλοποίηση του έργου, θα πρέπει να προσκομίζονται οι αντίστοιχες **Οριστικές Δηλώσεις Ε7**.

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής θεωρούνται εξοφλημένες εφόσον έχει εξοφληθεί ο εργαζόμενος, έχει αποδοθεί ο φόρος εισοδήματος, καθώς και οι σχετικές ασφαλιστικές εισφορές (όπου απαιτείται).

Για τις κατηγορίες «Όργανα και εξοπλισμός» & «Κτίρια»

Απαραίτητη προϋπόθεση για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες εξοπλισμού είναι η εγγραφή του σε βιβλίο παγίων ή αντίστοιχο βιβλίο κατά τα προβλεπόμενα στον ΚΒΣ.

Απαραίτητα παραστατικά:

- Τα **τιμολόγια** πώλησης ή παροχής υπηρεσιών του προμηθευτή προς την επιχείρηση. Στα παραστατικά θα πρέπει να αναφέρεται η επωνυμία του προμηθευτή και να περιγράφεται αναλυτικά ο εξοπλισμός ή η εργασία διαμόρφωσης ή το λογισμικό.
- Οι **εξοφλήσεις** των ανωτέρω τιμολογίων/ αποδείξεων, όπως αποδεικνύεται από εξοφλητικές αποδείξεις προμηθευτή ή/και αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού ή/και καρτέλα προμηθευτή και κίνηση ταμείου.
- Σε περίπτωση εισαγωγής του εξοπλισμού από το εξωτερικό όλα τα κατά νόμο παραστατικά.
- Παραστατικά λογιστηρίου τα οποία πιστοποιούν το ποσοστό απόσβεσης εξοπλισμού/ κτιρίων.

Για την κατηγορία «Έρευνα επί συμβάσει» & «Αγορά τεχνολογίας-τεχνογνωσίας»

Οι υπεργολάβοι **δηλώνονται ονομαστικά**, είτε πρόκειται για νομικά πρόσωπα είτε πρόκειται για φυσικά πρόσωπα. Όσοι υπεργολάβοι/ φυσικά πρόσωπα δεν έχουν οριστεί κατά την υπογραφή της απόφασης χρηματοδότησης θα πρέπει να οριστούν το αργότερο έως την προβλεπόμενη από το χρονοδιάγραμμα του έργου ημερομηνία έναρξης του τμήματος του έργου που τους ανατίθεται. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ενημερώσει σχετικά τον ΕΦΔ. Δαπάνες που αφορούν υπεργολάβους που δεν έχουν δηλωθεί ονομαστικά είναι μη επιλέξιμες. Σημειώνεται ότι η υποκατηγορία «έρευνα επί συμβάσει» από φυσικό πρόσωπο αφορά επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό.

Δεν επιτρέπεται να δηλωθεί ως υπεργολάβος φορέας-μέλος της σύμπραξης ή φυσικό πρόσωπο που δηλώνεται ως μέλος της ομάδας έργου.

Απαραίτητα παραστατικά:

- **Συμβάσεις** ανάθεσης έργου ή προμήθειας τεχνολογίας/ τεχνογνωσίας. Επισημαίνεται ότι οι συμβάσεις ανάθεσης έργου θα πρέπει να αναφέρονται σαφώς **στο συγκεκριμένο συγχρηματοδοτούμενο έργο** και όχι σε γενικότερη παροχή υπηρεσιών, να ορίζουν με σαφήνεια το φυσικό αντικείμενο που θα υλοποιηθεί στα πλαίσια της σύμβασης, το ποσό της αμοιβής για το συγκεκριμένο έργο, καθώς και τα τελικά ελέγξιμα παραδοτέα του. Σε περίπτωση που η σύμβαση περιλαμβάνει περισσότερα του ενός αντικείμενα ή έργα, θα πρέπει να διευκρινίζονται σαφώς το φυσικό αντικείμενο, η αμοιβή και τα παραδοτέα που αφορούν στο συγκεκριμένο έργο. **Οι συμβάσεις πρέπει να έχουν κατατεθεί και θεωρηθεί από την αρμόδια ΔΟΥ.**
- **Αποδείξεις Παροχής Υπηρεσιών (ΑΠΥ)** ή **αποδείξεις δαπάνης** (εντός των ορίων που ορίζονται από τον ΚΒΣ). Ισχύει και εδώ η υποχρέωση για σαφή αναγραφή του συγκεκριμένου έργου και ο σαφής επιμερισμός της αμοιβής, σε περίπτωση που το δελτίο εκδίδεται για περισσότερα του ενός αντικείμενα/ έργα.

Δαπάνες για τις οποίες οι σχετικές συμβάσεις/ αποδείξεις δεν περιέχουν τα παραπάνω στοιχεία θα θεωρούνται μη επιλέξιμες.

Οι ανωτέρω δαπάνες θεωρούνται εξοφλημένες εφόσον έχει αποδοθεί ο φόρος εισοδήματος (όπου απαιτείται).

Για την κατηγορία «Συμπληρωματικά έξοδα» (μόνο για δαπάνες μετακινήσεων)

Οι δαπάνες μετακινήσεων, εφόσον δικαιολογούνται από τη φύση του έργου (π.χ. συνεργασία μεταξύ φορέων που εδρεύουν σε διαφορετικές πόλεις, παρουσία σε συνέδρια), αφορούν τόσο μετακινήσεις εσωτερικού όσο και εξωτερικού. Οι δαπάνες αυτές αφορούν **αποκλειστικά άτομα**

που ανήκουν στην ομάδα έργου. Για τις δαπάνες μετακινήσεων που συνδυάζονται με δράσεις προβολής και δημοσιότητας του έργου, ισχύουν και όσα αναφέρονται στην επόμενη παράγραφο.

Απαραίτητα παραστατικά:

- **Έγκριση μετακίνησης** του Δ.Σ. του δικαιούχου – μπορεί να εκδίδεται μία φορά από κάθε δικαιούχο και να αφορά το σύνολο των μετακινούμενων για τις ανάγκες του έργου.
- Η **απόφαση του Δ.Σ.** του δικαιούχου σχετικά με το ποιες δαπάνες καλύπτει ο εκάστοτε φορέας στις μετακινήσεις των ατόμων της ερευνητικής ομάδας για τις ανάγκες του συγκεκριμένου ερευνητικού έργου. Η απόφαση αυτή εκδίδεται **μία φορά** από κάθε δικαιούχο και αφορά το σύνολο των μετακινήσεων του έργου.
- Το σχετικό **εξοδολόγιο/** έντυπο μετακίνησης για κάθε μετακίνηση όπου αναγράφεται το ονοματεπώνυμο κάθε μέλους της ομάδας έργου που μετακινείται, ο προορισμός του, η αιτία της μετακίνησης και αναλύονται οι δαπάνες της μετακίνησης.
- Τα **παραστατικά** που αφορούν στις δαπάνες της μετακίνησης που περιλαμβάνονται στο σχετικό έντυπο μετακίνησης/ εξοδολόγιο (π.χ. εισιτήρια, τιμολόγιο ξενοδοχείου κλπ).
- Οι **εξοφλήσεις** των ανωτέρω τιμολογίων/ αποδείξεων, όπως αποδεικνύεται από εξοφλητικές αποδείξεις προμηθευτή ή/και αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού ή/και καρτέλα προμηθευτή +κίνηση ταμείου.

Για τις κατηγορίες «Αναλώσιμα» & «Συμπληρωματικά έξοδα» (πλην μετακινήσεων)

Όσον αφορά στις δαπάνες διάχυσης αποτελεσμάτων, δημοσιότητας και προβολής, απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλεξιμότητά τους είναι η αναφορά στη χρηματοδότηση του έργου από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους μέσω της παρούσας πράξης με το κατάλληλο λεκτικό, αλλά και με τη χρήση των σχετικών λογότυπων όπου αυτό είναι εφικτό. Η προϋπόθεση αυτή ισχύει και για πιθανές ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια, περιοδικά κ.λ.π. Γενικότερα, θα πρέπει να τηρούνται οι προβλέψεις του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 σχετικά με την ενημέρωση και τη δημοσιότητα.

Απαραίτητα παραστατικά:

- Τα **τιμολόγια** πώλησης ή παροχής υπηρεσιών του προμηθευτή. Στα παραστατικά θα πρέπει να αναφέρεται η επωνυμία του προμηθευτή και να περιγράφεται αναλυτικά το είδος ή η υπηρεσία που προμηθεύεται ο δικαιούχος.
- Οι **εξοφλήσεις** των ανωτέρω τιμολογίων/ αποδείξεων, όπως αποδεικνύεται από εξοφλητικές αποδείξεις προμηθευτή ή/και αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού ή/και καρτέλα προμηθευτή +κίνηση ταμείου.

11.4 Τρόπος Εξόφλησης Παραστατικών

Η εξόφληση κάθε δαπάνης (τμηματική ή ολική), για να είναι επιλέξιμη, πρέπει να ακολουθεί τις διατάξεις των άρθρων 19 και 20 του Ν.3842/2010 (ΦΕΚ 58Α'/23.04.2010) και μπορεί να γίνει ως ακολούθως:

1. Φορολογικά στοιχεία αξίας ή λοιπά έγγραφα που εκδίδονται ή συντάσσονται αντί φορολογικών στοιχείων, συνολικής αξίας κάτω των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ (με ΦΠΑ), εξοφλούνται απευθείας στον προμηθευτή με μετρητά ή επιταγές της επιχείρησης ή μέσω τραπεζικών λογαριασμών (όπου θα αποδεικνύεται η εξόφλησή τους και μέσω του λογαριασμού όψεως της εταιρείας).
2. Φορολογικά στοιχεία αξίας ή λοιπά έγγραφα που εκδίδονται ή συντάσσονται αντί φορολογικών στοιχείων, συνολικής αξίας άνω των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ (με ΦΠΑ), τα οποία εκδίδονται για συναλλαγές μεταξύ επιτηδευματιών εξοφλούνται μέσω επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών του εκδότη-πωλητή αγαθών ή υπηρεσιών και του λήπτη των αντίστοιχων στοιχείων ή επιταγών που εξοφλούνται μέσω των ιδίων λογαριασμών. Δεν επιτρέπεται εξόφληση των στοιχείων αυτών με μετρητά.

Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης είναι:

- Έκδοση τραπεζικής επιταγής από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) προς τον προμηθευτή, που πρέπει να έχει εξοφληθεί σε χρόνο προγενέστερο της συμβατικής ημερομηνίας ολοκλήρωσης του έργου. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται τουλάχιστον:
  - α) τα σχετικά με την εκδοθείσα τραπεζική επιταγή έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης καθώς και του προμηθευτή αυτής ή/και βεβαίωση της τράπεζας ότι έχει εξοφληθεί (αριθμός επιταγής-ημερομηνία-ποσό),
  - β) φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής,
  - γ) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή και
  - δ) καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Κατάθεση μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται τουλάχιστον:
  - α) το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό από τον οποίο θα φαίνεται ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο),
  - β) καρτέλα ταμείου (λογαριασμός 38) ή/και extrait εταιρικού λογαριασμού από όπου θα διαπιστώνεται η ανάληψη των μετρητών,
  - γ) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή και
  - δ) καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Μεταφορά από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) σε εταιρικό λογαριασμό του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται τουλάχιστον:
  - α) το αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας για μεταφορά χρημάτων όπου φαίνονται τα στοιχεία των λογαριασμών,,
  - β) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή και
  - γ) καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από την επιχορηγούμενη επιχείρηση προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από την επιχορηγούμενη επιχείρηση. Για την πιστοποίηση της πληρωμής αποδεικτικά εκτός των άλλων (π.χ. καταθετήριο) αποτελούν τα έγγραφα της τράπεζας για την έκδοση της επιταγής προς τον προμηθευτή, αντίγραφο και φωτοτυπία του σώματος της αντίστοιχης επιταγής.
- Είναι δυνατή και η χρήση ηλεκτρονικών τραπεζικών συναλλαγών (π.χ. ηλεκτρονική κατάθεση) για τις εξοφλήσεις των παραστατικών αρκεί να προσκομιστεί σφραγισμένο από την Τράπεζα έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) (δύναται να ζητούνται και τα αντίγραφα της ηλεκτρονικής συναλλαγής σφραγισμένα από την τράπεζα) και συναφή με τις ως άνω τραπεζικές συναλλαγές αποδεικτικά στοιχεία.

Επισημαίνεται ότι:

- Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή της παραπάνω υποχρέωσης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική πληρωμή τιμολογίου, με σκοπό την μετάπτωση σε μικρότερη κατηγορία τρόπου εξόφλησης δαπανών).
- Για τους ανωτέρω τρόπους εξόφλησης δαπανών απαιτούνται οι αντίστοιχες λογιστικές εγγραφές στα βιβλία της επιχείρησης.

Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι:

- Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση δαπανών με επιταγές τρίτων.
- Το σύνολο των δαπανών θα πρέπει να εξοφληθεί πριν από την υποβολή του αιτήματος ολοκλήρωσης της επένδυσης.

Σε όλες τις περιπτώσεις, τα σχετικά παραστατικά εξοφλούνται σύμφωνα με τα εκάστοτε ισχύοντα στον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.).

12. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ – ΕΛΕΓΧΟΙ

Η παρακολούθηση της υλοποίησης του έργου γίνεται με βάση τα παραδοτέα του έργου, τις εκθέσεις προόδου (φυσικού και οικονομικού αντικειμένου), την τελική έκθεση ολοκλήρωσης, καθώς

και επιτόπιους ή άλλους ελέγχους, χρησιμοποιώντας ως σημείο αναφοράς την Απόφαση χρηματοδότησης του έργου και το Τεχνικό Παράρτημα αυτής.

12.1 Εκθέσεις

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, καθώς και μετά την ολοκλήρωσή του, οι δικαιούχοι οφείλουν να υποβάλλουν στοιχεία προόδου του έργου με τη μορφή εκθέσεων. Ενδιάμεσες εκθέσεις προόδου υποβάλλονται κατά τη διάρκεια του έργου και η τελική έκθεση ολοκλήρωσης του έργου υποβάλλεται μετά τη λήξη του. Υπεύθυνος για την συλλογή και αποστολή στον ΕΦΔ όλου του υλικού των εκθέσεων είναι ο Συντονιστής του έργου.

Σημειώνεται ότι η υποβολή των εκθέσεων προόδου και της τελικής έκθεσης ολοκλήρωσης του έργου είναι υποχρεωτική. Η μη υποβολή τους εμπρόθεσμα μπορεί να οδηγήσει στην διακοπή της χρηματοδότησης του έργου για όσο διάστημα δεν υποβάλλονται τα σχετικά στοιχεία, αλλά και στην οριστική διακοπή της χρηματοδότησης, την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης και την επιστροφή της χορηγηθείσας ενίσχυσης, ως αχρεωστήτως καταβληθείσας.

A. Ετήσιες (ενδιάμεσες) Εκθέσεις Προόδου

Η ετήσια έκθεση προόδου υποβάλλεται **το αργότερο ένα μήνα μετά το τέλος κάθε έτους** από την ημερομηνία έναρξης του έργου, εκτός αν αποφασισθεί διαφορετικά στη φάση της σύνταξης του τεχνικού παραρτήματος έργου. Αφορά συγκεντρωτικά στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου. Με βάση αυτές τις εκθέσεις θα γίνεται πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου σύμφωνα με τα πορίσματα των οποίων αποφασίζεται η τμηματική καταβολή ή μη της χρηματοδότησης του έργου (βλ. Ενότητα 13 του παρόντος, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)).

Οι εκθέσεις προόδου περιέχουν:

- α) αναλυτική τεχνική περιγραφή του έργου (μεθοδολογία, σχεδιασμό δοκιμών, παράθεση των αποτελεσμάτων, των μετρήσεων, επεξεργασία και συμπεράσματα). Η πρόοδος του έργου πρέπει να είναι σύμφωνη με το χρονοδιάγραμμα που έχει καταρτισθεί και περιέχεται στην απόφαση χρηματοδότησης,
- β) τις προοπτικές για τα επόμενα στάδια,
- γ) τα προβλήματα που συναντά η ερευνητική ομάδα στην εκτέλεση του έργου και τις λύσεις που δόθηκαν ή προτείνονται,
- δ) τα οικονομικά στοιχεία του έργου για το συγκεκριμένο έτος, ανά δικαιούχο, κατηγορία δαπάνης και στο σύνολο του έργου.

Μαζί με τις ετήσιες εκθέσεις προόδου θα πρέπει να υποβάλλονται:

- σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, όσα παραδοτέα του φυσικού αντικειμένου αντιστοιχούν στην περίοδο ελέγχου και δεν έχουν ήδη υποβληθεί
- σε ξεχωριστό τόμο, φωτοαντίγραφα των παραστατικών δαπανών ανά δικαιούχο και κατηγορία δαπάνης, τα οποία θα συνοδεύονται απαραίτητα από τις εξοφλητικές αποδείξεις και τις λογιστικές εγγραφές των παραστατικών, κατά προτίμηση με τη μορφή αναλυτικού καθολικού του ξεχωριστού λογαριασμού του έργου (με υπογραφή του υπεύθυνου λογιστή και σφραγίδα του φορέα). Επισημαίνεται ότι τα φωτοαντίγραφα των τιμολογίων θα πρέπει να παράγονται αφού έχουν σφραγιστεί τα πρωτότυπα τιμολόγια με τη σφραγίδα του έργου, όπως προβλέπεται στην Ενότητα 11
- **υπεύθυνη δήλωση εκ μέρους κάθε δικαιούχου**, υπογεγραμμένη αρμοδίως, όπου θα αναφέρεται ότι:
  - Τα υποβαλλόμενα αντίγραφα είναι ακριβή αντίγραφα των πρωτότυπων παραστατικών.
  - Τα πρωτότυπα είναι πάντα στη διάθεση του ΕΦΔ.
  - Τα παραστατικά δεν αντιστοιχούν σε δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλο πρόγραμμα.
  - Οι δαπάνες του έργου παρακολουθούνται λογιστικά σε ξεχωριστό λογαριασμό και είναι εις γνώση του υπογράφοντα ότι όσες από αυτές δεν έχουν καταχωριστεί στο λογαριασμό αυτό θα κριθούν η επιλέξιμες.

B. Τελική Έκθεση Ολοκλήρωσης του Έργου

Εντός χρονικού διαστήματος **δύο μηνών το αργότερο από την ημερομηνία λήξης του έργου** υποβάλλεται η τελική έκθεση που περιλαμβάνει τον απολογισμό φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου. Η τελική έκθεση του φυσικού αντικειμένου θα περιέχει όσα στοιχεία αναφέρονται στις ενδιάμεσες εκθέσεις προόδου, αλλά για το σύνολο του έργου. Ως προς το οικονομικό αντικείμενο, στην έκθεση θα αναφέρονται μόνο οι δαπάνες που δεν είχαν συμπεριληφθεί και ελεγχθεί στις προηγούμενες περιόδους ελέγχου. Επιπλέον η τελική έκθεση θα περιέχει στοιχεία για τον βαθμό επιτυχίας σε σχέση με τον αρχικό στόχο του ερευνητικού έργου. Με βάση αυτή την έκθεση θα γίνει η τελική πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου σύμφωνα με τα πορίσματα της οποίας θα αποφασιστεί η καταβολή ή μη καθώς και το ποσό της αποπληρωμής/ επιστροφής.

Μαζί με την τελική έκθεση ολοκλήρωσης θα πρέπει να υποβάλλονται:

- σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, όσα παραδοτέα του φυσικού αντικειμένου αντιστοιχούν στην περίοδο ελέγχου και δεν έχουν ήδη υποβληθεί
- **μελέτη αξιοποίησης** στην οποία ο κάθε δικαιούχος αναφέρει πώς προτίθεται να εκμεταλλευθεί ή να αξιοποιήσει εμπορικά τα αποτελέσματα του έργου και όλα τα δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας επί των αποτελεσμάτων, όπου περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και οι εφευρέσεις που έγιναν, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που ζητούνται ή πρόκειται να ζητηθούν ή έχουν αποκτηθεί, τα καταχωρημένα σχέδια και παρόμοια νόμιμα δικαιώματα επί των αποτελεσμάτων. Η μελέτη περιλαμβάνει κάθε σχετική έρευνα και στοιχεία που απαιτούνται για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου.
- μια **σύνοψη της πλήρους έκθεσης** (στα ελληνικά και τα αγγλικά) σε μορφή κατάλληλη για δημοσίευση, όπου αναφέρονται οι στόχοι και τα συμπεράσματα της σύμπραξης.
- σε ξεχωριστό τόμο, φωτοαντίγραφα των παραστατικών δαπανών ανά δικαιούχο και κατηγορία δαπάνης, τα οποία θα συνοδεύονται απαραίτητα από τις εξοφλητικές αποδείξεις και τις λογιστικές εγγραφές των παραστατικών, κατά προτίμηση με τη μορφή αναλυτικού καθολικού του ξεχωριστού λογαριασμού του έργου (με υπογραφή του υπεύθυνου λογιστή και σφραγίδα του φορέα). Επισημαίνεται ότι τα φωτοαντίγραφα των τιμολογίων θα πρέπει να παράγονται αφού έχουν σφραγιστεί τα πρωτότυπα τιμολόγια με τη σφραγίδα του έργου, όπως προβλέπεται στην Ενότητα 11
- **υπεύθυνη δήλωση εκ μέρους κάθε δικαιούχου**, υπογεγραμμένη αρμοδίως, όπου θα αναφέρεται ότι:
  - Τα υποβαλλόμενα αντίγραφα είναι ακριβή αντίγραφα των πρωτότυπων παραστατικών.
  - Τα πρωτότυπα είναι πάντα στη διάθεση του ΕΦΔ
  - Τα παραστατικά δεν αντιστοιχούν σε δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλο πρόγραμμα.
  - Οι δαπάνες του έργου παρακολουθούνται λογιστικά σε ξεχωριστό λογαριασμό και είναι εις γνώση του υπογράφοντα ότι όσες από αυτές δεν έχουν καταχωριστεί στο λογαριασμό αυτό θα κριθούν η επιλέξιμες.

Έμφαση πρέπει να δοθεί στη σαφή περιγραφή του τελικώς επιτευχθέντος αποτελέσματος, είτε είναι προϊόν, συσκευή, διάταξη, είτε μέθοδος παραγωγής κλπ. Αν στα παραδοτέα του έργου περιλαμβάνεται κάποια μελέτη, θα πρέπει να παραδίδεται μαζί με την τελική έκθεση. Σε περίπτωση που το παραδοτέο περιλαμβάνει λογισμικό, θα πρέπει να παραδίδονται όσα από τα ακόλουθα είναι τεχνικά εφικτό: ενδεικτικά αποτελέσματα για συγκεκριμένα σενάρια χρήσης, εικόνες οθονών χρήστη, αρχεία εγκατάστασης του λογισμικού σε πλατφόρμα workstation, πηγαίος κώδικας και τυχόν καλούμενες βιβλιοθήκες (οι οποίες μπορούν να είναι και σε εκτελέσιμη μορφή εφόσον δεν έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος).

Για κάθε παραδοτέο του έργου πρέπει να αναφέρεται ο τρόπος της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων σε ξεχωριστή μελέτη αξιοποίησης επισυναπτόμενη στην τελική έκθεση. Στην αντίθετη περίπτωση να αναφέρονται οι λόγοι που συνέβαλαν στη μη ικανοποιητική επίτευξη των αρχικών στόχων του έργου.

12.2 Έλεγχοι – Πιστοποίηση

Ο ΕΦΔ, η Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. καθώς και άλλα εξουσιοδοτημένα όργανα ελέγχου διατηρούν το δικαίωμα, να ελέγχουν όποτε κρίνεται απαραίτητο, την πορεία του φυσικού και του οικονομικού αντικειμένου του έργου.

Οι επιτροπές ελέγχου και πιστοποίησης του ΕΦΔ, ορίζονται από τον Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και μπορούν να απαρτίζονται από:

- ειδικούς εμπειρογνώμονες,
- στελέχη του ΕΦΔ ή / και συνεργάτες του

Οι έλεγχοι μπορεί να πραγματοποιούνται είτε με επισκέψεις στο χώρο εκτέλεσης του έργου και στην έδρα του Συντονιστή, είτε από τα δηλωθέντα στις ετήσιες εκθέσεις προόδου, την τελική έκθεση ολοκλήρωσης και τα φωτοαντίγραφα των παραστατικών των φορέων.

Ειδικότερα, μετά την υποβολή των ενδιάμεσων εκθέσεων προόδου και της τελικής έκθεσης ολοκλήρωσης ακολουθεί έλεγχος όπου:

- επαληθεύεται η πρόοδος που έχει επιτευχθεί στην υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου του έργου σε σχέση με τις υποχρεώσεις της σύμπραξης, όπως αυτές προκύπτουν από την Απόφαση χρηματοδότησης
- κρίνεται η επιλεξιμότητα των πραγματοποιηθεισών δαπανών για τις οποίες διαπιστώνεται η σχέση τους με το έργο, η νομιμότητά τους και τέλος η επιλεξιμότητά τους σε σχέση με την απόφαση χρηματοδότησης και το βαθμό υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου του έργου.

Στη συνέχεια, συντάσσεται έκθεση πιστοποίησης στην οποία αποτυπώνονται τα στοιχεία αυτά. Τμήμα της έκθεσης αποστέλλεται στο Συντονιστή της σύμπραξης ο οποίος οφείλει να το κοινοποιήσει και στους υπόλοιπους δικαιούχους.

Στην περίπτωση που ένας ή περισσότεροι δικαιούχοι διαφωνούν με τα αποτελέσματα της έκθεσης πιστοποίησης, μπορούν να υποβάλουν τυχόν ενστάσεις στον ΕΦΔ μέσω του Συντονιστή το αργότερο ένα μήνα μετά την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων του ελέγχου από τον ΕΦΔ στο Συντονιστή. Μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής θα θεωρείται ότι οι ενδιαφερόμενοι έχουν αποδεχτεί τα αποτελέσματα και δεν θα γίνεται δεκτή η υποβολή ενστάσεων. Οι ενστάσεις θα εξετάζονται κατά περίπτωση από την επιτροπή διενέργειας του ελέγχου ή την επιτροπή ενστάσεων που θα ορίζεται από τον Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Όταν από τον έλεγχο διαπιστώνεται ότι το έργο δεν εκτελείται σύμφωνα με τις προδιαγραφές, ή ότι τα ως εκείνη τη στιγμή διαθέσιμα αποτελέσματα δεν εγγυώνται την επιτυχία του έργου, η αρμόδια Μονάδα του ΕΦΔ μπορεί να εισηγηθεί τη διακοπή του έργου ή/και την επιστροφή της ήδη καταβληθείσας ενίσχυσης.

12.3 Συνολική αξιολόγηση της πράξης

Η αρμόδια υπηρεσιακή μονάδα της ΓΓΕΤ μπορεί να συστήνει Επιτροπή Εμπειρογνομώνων ή να επιλέγει εξωτερικό αξιολογητή για την αξιολόγηση της πράξης στο σύνολό της ή/και επιμέρους θεματικών τομέων της, ως προς την επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων της ενότητας 2 του Μέρους Πρώτου της παρούσας προκήρυξης, με σκοπό τον μελλοντικό σχεδιασμό της πράξης ή/και την τροποποίηση της τρέχουσας, στη βάση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, εφόσον αυτό είναι εφικτό.

13. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)

Η καταβολή της ενίσχυσης γίνεται τμηματικά κατά τη διάρκεια του έργου. Κάθε τμηματική καταβολή αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο ποσοστό της συνολικής εγκεκριμένης ενίσχυσης – το ποσοστό αυτό ισχύει τόσο για το σύνολο της σύμπραξης όσο και κάθε δικαιούχο χωριστά. Η τελευταία τμηματική

καταβολή (αποπληρωμή) καταβάλλεται μετά τη λήξη και οριστική παραλαβή του έργου και το ύψος της δεν είναι προκαθορισμένο αλλά εξαρτάται από τις συνολικές πιστοποιημένες δαπάνες του κάθε δικαιούχου για το σύνολο του έργου.

Η τμηματική καταβολή της ενίσχυσης από τον ΕΦΔ γίνεται **με την κατάθεση του αντιστοίχου ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό που ο Συντονιστής έχει δηλώσει στον ΕΦΔ**. Στη συνέχεια ο Συντονιστής επιμερίζει το ποσό της εκάστοτε πληρωμής στους υπόλοιπους δικαιούχους, καταβάλλοντας σε κάθε δικαιούχο το ποσό που του αναλογεί. Ο Συντονιστής οφείλει να πραγματοποιήσει την καταβολή αυτή προς τους δικαιούχους **το αργότερο τριάντα (30) ημερολογιακές μέρες** μετά την αποδεδειγμένη καταβολή της επιχορήγησης της ΓΓΕΤ στον τραπεζικό του λογαριασμό.

Προϋπόθεση για κάθε τμηματική καταβολή της δημόσιας δαπάνης είναι η υποβολή **ισόποσης εγγυητικής επιστολής προκαταβολής** από τους δικαιούχους της υποενότητας 6.1.1 και λοιπούς δικαιούχους των οποίων η συμμετοχή στο έργο θεωρείται ως οικονομική δραστηριότητα σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην υποενότητα 6.1.2 του παρόντος οδηγού.

Η εγγυητική επιστολή κάθε δικαιούχου θα αποδεσμεύεται μετά την πιστοποίηση δαπανών που θα συμπεριλαμβάνουν επί πλέον της δοθείσας τμηματικής καταβολής και την αναλογούσα ίδια συμμετοχή (σύμφωνα με τη διαδικασία ελέγχων που προβλέπεται στην Ενότητα 12).

Εναλλακτικά, στην περίπτωση που η επιχείρηση δεν επιθυμεί να καταθέσει εγγυητική επιστολή για την αντίστοιχη τμηματική καταβολή της δημόσιας δαπάνης, αυτή θα καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση δαπανών που αντιστοιχούν σε αυτή πλέον της αναλογούσας ίδιας συμμετοχής.

Η τμηματική καταβολή της εκάστοτε της ενίσχυσης από τον ΕΦΔ θα πραγματοποιείται ανάλογα με τη ροή χρηματοδότησης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

13.1 Α' τμηματική καταβολή της ενίσχυσης

Η πρώτη τμηματική καταβολή της ενίσχυσης δίδεται μετά την υπογραφή της απόφασης χρηματοδότησης και ανέρχεται έως το **35%** της εγκεκριμένης ενίσχυσης.

Για την είσπραξη της α' τμηματικής καταβολής απαιτείται η υποβολή από τον Συντονιστή των παρακάτω δικαιολογητικών **για κάθε δικαιούχο**:

- α) Τιμολόγιο αθεώρητο του άρθρου 12 παρ.3 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων από κάθε δικαιούχο για το ποσό που του αναλογεί, το άθροισμα των οποίων ανέρχεται στην προβλεπόμενη α' τμηματική καταβολή της ενίσχυσης
- β) Βεβαίωση απόδοσης παρακρατημένων φόρων
- γ) Βεβαίωση απόδοσης ασφαλιστικών εισφορών

Βασική προϋπόθεση για την είσπραξη της α' τμηματικής καταβολής είναι η υποβολή από τον Συντονιστή στην αρμόδια υπηρεσία εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης υπέρ του ΕΦΔ αορίστου διάρκειας, από κάθε επιχείρηση που συμμετέχει στο έργο ανάλογα με το ποσό της ενίσχυσης (Δημόσιας Δαπάνης) που αναλογεί σε καθεμία από αυτές.

Το ύψος της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης καθορίζεται ως εξής:

Για επιχειρήσεις που λειτουργούν επί έξι (6) τουλάχιστον έτη, το ύψος της εγγυητικής επιστολής ανέρχεται σε 10% της ενίσχυσης που αντιστοιχεί στην επιχείρηση. Για επιχειρήσεις με διάρκεια λειτουργίας μικρότερη των 6 ετών, το ύψος της εγγυητικής επιστολής ανέρχεται σε 3% της ενίσχυσης που αντιστοιχεί σε κάθε περίπτωση ως άνω. Επιχειρήσεις στο κεφάλαιο των οποίων συμμετέχει με ποσοστό τουλάχιστον 50% άλλη επιχείρηση ηλικίας μεγαλύτερης των 6 ετών θεωρείται ότι υπάγονται στην πρώτη κατηγορία και υποχρεούνται στην κατάθεση εγγυητικής επιστολής ύψους 10% της ενίσχυσης σύμφωνα με τα παραπάνω.

Η εγγυητική ή εγγυητικές επιστολές θα τηρηθούν στον ΕΦΔ μέχρι της πλήρους και καλής εκτέλεσης των συμβατικών υποχρεώσεων της σύμπραξης και θα επιστραφούν μετά την οριστική παραλαβή του έργου, εκτός εάν η πρόοδος του έργου δεν είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα

στην απόφαση χρηματοδότησης, οπότε οι επιστολές καταπίπτουν. Στην εγγυητική επιστολή, η οποία θα είναι αορίστου χρόνου λήξεως, ο εγγυητής που την εκδίδει θα δηλώνει, παραιτούμενος της ενστάσεως της διζήσεως, ότι θα καταβάλει το ποσόν της εγγυητικής επιστολής απροφασίτως στον ΕΦΔ, εντός τριών (3) ημερών από του εγγράφου περί της γενομένης καταπτώσεως ειδοποίησέως του από τον ΕΦΔ.

Τα ανωτέρω δικαιολογητικά θα πρέπει να προσκομιστούν το αργότερο **σε ένα μήνα** από τη σχετική ειδοποίηση του ΕΦΔ. Στην αντίθετη περίπτωση, ή εάν ο ΕΦΔ κρίνει ότι δεν έχουν αρχίσει οι εργασίες υλοποίησης μέσα σε δύο μήνες από την ημερομηνία έναρξης του έργου, μπορεί να εξετάσει την περίπτωση διακοπής της χρηματοδότησης του έργου.

13.2 Ενδιάμεσες τμηματικές καταβολές της ενίσχυσης

Ο αριθμός των ενδιάμεσων καταβολών εξαρτάται από τη διάρκεια υλοποίησης του έργου. Συγκεκριμένα,

- για έργα διάρκειας ως 24 μήνες προβλέπεται μία ενδιάμεση καταβολή, ύψους **35% της εγκεκριμένης ενίσχυσης**, μετά το 1^ο έτος υλοποίησης του έργου
- για έργα διάρκειας από 25 μήνες ως 3 χρόνια προβλέπονται
  - μία καταβολή ύψους **20% της εγκεκριμένης ενίσχυσης**, μετά το 1^ο έτος υλοποίησης του έργου και
  - μία καταβολή ύψους **20% της εγκεκριμένης ενίσχυσης**, μετά το 2^ο έτος υλοποίησης

Οι ενδιάμεσες τμηματικές καταβολές της ενίσχυσης δίδονται μετά τον αντίστοιχο ενδιάμεσο έλεγχο, όπως προβλέπεται στην Ενότητα 12, και εφόσον οι πιστοποιημένες δαπάνες του έργου καλύπτουν ποσοστό του προϋπολογισμού ίσο με το ποσοστό της ενίσχυσης που έχει ήδη καταβληθεί. Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί η προβλεπόμενη ενδιάμεση έκθεση προόδου ή η απορρόφηση είναι χαμηλότερη από την απαιτούμενη, η αντίστοιχη τμηματική καταβολή δεν δίδεται έως την υποβολή της επόμενης έκθεσης (ενδιάμεσης ή τελικής) και τη διενέργεια του αντίστοιχου ελέγχου – στην περίπτωση που πρόκειται για ενδιάμεσο έλεγχο θα πρέπει να πληρείται το κριτήριο της απορρόφησης.

Για την είσπραξη των ενδιάμεσων τμηματικών καταβολών υποβάλλονται από τον Συντονιστή τα παρακάτω δικαιολογητικά **για κάθε δικαιούχο**:

- α) Τιμολόγιο αθεώρητο του άρθρου 12 παρ.3 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων από κάθε δικαιούχο για το ποσό που του αναλογεί, το άθροισμα των οποίων ανέρχεται στην προβλεπόμενη τμηματική καταβολή της ενίσχυσης
- β) Βεβαίωση απόδοσης παρακρατημένων φόρων
- γ) Βεβαίωση απόδοσης ασφαλιστικών εισφορών

13.3 Καταβολή αποπληρωμής

Το υπόλοιπο της εγκεκριμένης ενίσχυσης καταβάλλεται μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του ερευνητικού έργου, την υποβολή της τελικής έκθεσης ολοκλήρωσης και την πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου από τον ΕΦΔ.

Για την είσπραξη της αποπληρωμής υποβάλλονται από το Συντονιστή τα παρακάτω δικαιολογητικά για κάθε δικαιούχο:

- α) Τιμολόγιο αθεώρητο του άρθρου 12 παρ.3 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων από κάθε δικαιούχο για το ποσό που του αναλογεί, το άθροισμα των οποίων ανέρχεται στο συνολικό ποσό της αποπληρωμής του έργου
- β) Βεβαίωση απόδοσης παρακρατημένων φόρων
- γ) Βεβαίωση απόδοσης ασφαλιστικών εισφορών

Εάν κατά την ολοκλήρωση ή παύση των εργασιών του έργου διαπιστωθεί ότι η συνολική ενίσχυση που έχει ήδη καταβληθεί από τον ΕΦΔ, σε κάποιο δικαιούχο είναι μεγαλύτερη από αυτή που του οφείλεται βάσει της προόδου του φυσικού αντικείμενου ή/και των συνολικών δαπανών του, όπως αυτά προκύπτουν από τις σχετικές εκθέσεις πιστοποίησης, τότε ο δικαιούχος επιστρέφει στον ΕΦΔ τη διαφορά, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και είσπραξης δημοσίων εσόδων για την περίπτωση έργων εθνικής και κοινοτικής χρηματοδότησης.

14. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Αλλαγή των επιμέρους στοιχείων της Απόφασης χρηματοδότησης (συμπεριλαμβανομένων και αυτών του Τεχνικού της Παραρτήματος) μπορούν να αιτηθούν οι συμπράττοντες φορείς, εφόσον οι τροποποιήσεις συντελούν στην επίτευξη ή βελτίωση των στόχων του έργου και ακολουθούνται οι περιορισμοί που τίθενται στη συνέχεια.

14.1 Διαδικασία

Για οποιαδήποτε τροποποίηση απαιτείται η αποστολή έγγραφου τεκμηριωμένου αιτήματος υπογεγραμμένου από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο του έργου, το οποίο **υποβάλλεται αποκλειστικά μέσω του Συντονιστή του έργου**.

Τα αιτήματα τροποποιήσεων, εκτός αυτών που υποβάλλονται για λόγους ανωτέρας βίας, μπορούν να κατατίθενται μετά τον πρώτο χρόνο από την ημερομηνία έναρξης υλοποίησης του έργου, όπως αυτή ορίζεται στην Απόφαση χρηματοδότησης και **τουλάχιστον 60 (εξήντα) ημερολογιακές μέρες πριν την ημερομηνία λήξης του έργου** (η ημερομηνία υποβολής καθορίζεται από τον αριθμό πρωτοκόλλου που θα αποδοθεί στο σχετικό εισερχόμενο έγγραφο). Αιτήματα που υποβάλλονται μετά από αυτήν την προθεσμία δε θα εξετάζονται.

Όλες οι τροποποιήσεις τελούν υπό την έγκριση του ΕΦΔ. Τα σχετικά αιτήματα θα πρέπει να συνοδεύονται από αναλυτική αιτιολόγηση σε σχέση με τις ανάγκες του φυσικού αντικείμενου του έργου που δημιουργούν την ανάγκη για την εκάστοτε τροποποίηση. Τα αιτήματα τροποποιήσεων δεν θα εξετάζονται έως ότου υποβληθούν όλα τα απαραίτητα συνοδευτικά στοιχεία και δικαιολογητικά προβλέπονται από την παρούσα Ενότητα ή την Απόφαση χρηματοδότησης. Εφόσον υποβληθούν όλα τα απαραίτητα στοιχεία, ο ΕΦΔ θα επεξεργάζεται τα αιτήματα τροποποιήσεων και θα αποστέλλει τις σχετικές απαντητικές επιστολές ή και τροποποιητικές αποφάσεις, όπου απαιτείται.

Στην περίπτωση που η τροποποίηση επιφέρει αλλαγές σε στοιχεία του Τεχνικού Παραρτήματος της Απόφασης χρηματοδότησης, θα πρέπει να υποβάλλεται σε ηλεκτρονική μορφή το ενημερωμένο Τεχνικό Παράρτημα με ευδιάκριτα σημειωμένες τις αλλαγές που επέρχονται σε σχέση με το εκάστοτε ισχύον Τεχνικό Παράρτημα. Για την ορθή και ταχύτερη επεξεργασία των αιτημάτων των ενδιαφερομένων θα πρέπει η υποβαλλόμενη ηλεκτρονική μορφή του Τεχνικού Παραρτήματος να περιέχει πλήρη και ακριβή απεικόνιση των αιτούμενων τροποποιήσεων. Η ευθύνη για την ορθή διατύπωση των αιτημάτων και την ορθή ενημέρωση του Τεχνικού Παραρτήματος βαρύνει τον ενδιαφερόμενο δικαιούχο και το Συντονιστή του έργου. **Τυχόν λάθη για τα οποία ευθύνονται οι ενδιαφερόμενοι ή ο Συντονιστής δε δεσμεύουν τον ΕΦΔ** ως προς τις συνέπειες των σχετικών στοιχείων της Απόφασης ή του Τεχνικού Παραρτήματος.

14.2 Απαραίτητα στοιχεία – Περιορισμοί

Ενδεικτικά, αναφέρονται παρακάτω οι συνηθέστερες περιπτώσεις τροποποιήσεων. Για τροποποιήσεις πέραν των αναφερομένων, ο ΕΦΔ θα προσδιορίζει κατά περίπτωση τα απαραίτητα στοιχεία ή/και δικαιολογητικά που θα πρέπει να υποβάλουν οι ενδιαφερόμενοι.

- **Δήλωση νέων μελών της ομάδας έργου/ αντικατάσταση υπαρχόντων μελών:**
Κάθε μέλος της ομάδας έργου αναφέρεται ονομαστικά στο Τεχνικό Παράρτημα της Απόφασης χρηματοδότησης, εκτός αν δεν έχει ακόμη οριστεί τη στιγμή της σύνταξης του Τεχνικού Παραρτήματος, οπότε δηλώνεται ειδικότητα και επίπεδο εμπειρίας. Τα μέλη της ομάδας έργου που δεν έχουν δηλωθεί κατά την έναρξη του έργου μπορούν να δηλωθούν ονομαστικά μέχρι τη λήξη του έργου.
Τα μέλη της ομάδας έργου μπορούν να αντικατασταθούν σε περιπτώσεις όπου αντικειμενικά μπορεί να αποδειχθεί αδυναμία απασχόλησης στη συγκεκριμένη θέση εργασίας (αποχώρηση από το φορέα, μετάθεση σε άλλο Τμήμα/ Διεύθυνση κ.λ.π.). Αιτήματα αντικατάστασης που βασίζονται σε αιτιάσεις που δεν μπορούν να αποδειχθούν (π.χ. φόρτος εργασίας) δε θα γίνονται δεκτά. Τα μέλη της ομάδας που αποχωρούν θα πρέπει να αντικαθίστανται από εργαζόμενους **με τουλάχιστον ισότιμα προσόντα**.

Όλα τα αιτήματα που αφορούν αντικαταστάσεις υπάρχοντος προσωπικού ή δηλώσεις νέων μελών της ομάδας έργου θα πρέπει να συνοδεύονται υποχρεωτικά από βιογραφικό σημείωμα, αναγγελία πρόσληψης προς ΟΑΕΔ και πρόσφατη μισθολογική κατάσταση κάθε νέου μέλους. Επισημαίνεται ότι τα προσόντα (ειδικότητα, εμπειρία) που δηλώνονται στα σχετικά παραστατικά (βιογραφικό σημείωμα, αναγγελία πρόσληψης κ.λ.π.) θα πρέπει να **ταυτίζονται** με τα προβλεπόμενα στην αντίστοιχη θέση του πίνακα της ομάδας έργου. Θα πρέπει επίσης να δηλώνεται ημερομηνία έναρξης απασχόλησης στο έργο, καθώς και η ημερομηνία αποχώρησης για τα μέλη που αντικαθίστανται.

- **Εσωτερική μεταφορά κονδυλίων προϋπολογισμού ενός δικαιούχου** από κατηγορία σε κατηγορία δαπάνης: προϋπόθεση είναι η μεταφορά κονδυλίων να μην αυξάνει ούτε να μειώνει καμία από τις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών περισσότερο από **20%** της τιμής τους με βάση την αρχική απόφαση χρηματοδότησης. Οι ως άνω περιγραφόμενες μεταφορές δεν πρέπει να επιφέρουν μείωση του προϋπολογισμού ή αύξηση της ενίσχυσης (δημόσιας δαπάνης) τόσο του συγκεκριμένου δικαιούχου όσο και του συνόλου του έργου ή αύξηση του μέγιστου επιτρεπόμενου ποσοστού (20%) επί του συνολικού προϋπολογισμού του ενισχυόμενου σχεδίου για την κατηγορία «Έρευνα επί συμβάσει από νομικά πρόσωπα / Υπεργολαβία».
- **Χρονική παράταση:** εάν υπάρχουν αποχρώντες λόγοι, εκτός του άμεσου ελέγχου της σύμπραξης, για τους οποίους η υλοποίηση του έργου υστερεί του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος, είναι δυνατή η παράταση της υλοποίησης του έργου, χωρίς αντίστοιχη αύξηση του προϋπολογισμού του. Η σχετική αίτηση της σύμπραξης θα πρέπει να συνοδεύεται από σύντομη έκθεση προόδου του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου (κατά το πρότυπο των ενδιάμεσων εκθέσεων προόδου) όπου θα τεκμηριώνονται οι λόγοι για τους οποίους ζητείται η χρονική παράταση.

Επισημαίνεται ότι χρονική παράταση σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ξεπερνά σε διάρκεια διάστημα ίσο με το 1/3 της αρχικής διάρκειας του έργου.

Κατά τη διάρκεια της χρονικής παράτασης του έργου δεν επιτρέπονται περαιτέρω τροποποιήσεις κανενός είδους.

- **Αντικατάσταση ορισθέντος υπεργολάβου** μπορεί να γίνει, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αφού κατατεθεί αιτιολογημένο αίτημα στον ΕΦΔ και δοθεί η σχετική έγκριση.

Δεν επιτρέπονται οι κάτωθι τροποποιήσεις:

- τροποποίηση της ημερομηνίας έναρξης** του έργου, της **ημερομηνίας επιλεξιμότητας** δαπανών ή τυχόν δηλωθεισών **προσυμβατικών δαπανών**
- μείωση του προϋπολογισμού ή αύξηση της ενίσχυσης** (δημόσιας δαπάνης) τόσο του συνόλου του έργου όσο και οποιουδήποτε επιμέρους δικαιούχου (με εξαίρεση την περίπτωση στ.)
- τροποποίηση του φυσικού αντικείμενου** του έργου, για οποιονδήποτε λόγο, πλην αυτών που είναι σε άμεση συνάρτηση με τα ορόσημα (milestones) του έργου και εφόσον δεν επηρεάζουν θεμελιώδη στοιχεία του επιστημονικού περιεχομένου του έργου. Τα ορόσημα θα

προδιαγράφονται αναλυτικά και τεκμηριωμένα στο τεχνικό παράρτημα. Αλλαγές στις τεχνικές/ μεθοδολογίες υλοποίησης του ερευνητικού αντικειμένου που προκαλούνται από τις συνθήκες τεχνολογικές ή άλλες εξελίξεις στο αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο δε συνιστούν τροποποίηση του φυσικού αντικειμένου, εφόσον η τεχνολογική στάθμιση είναι υψηλότερη των υπαρχόντων.

- δ. **αντικατάσταση δικαιούχου/ φορέα-μέλους της σύμπραξης.** Μοναδικές εξαιρέσεις αποτελούν: (α) η αποδεδειγμένη διακοπή/ αδυναμία λειτουργίας του δικαιούχου, και (β) η αποδεδειγμένη αμέλεια των καθηκόντων του δικαιούχου ως μέλους της σύμπραξης. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται να κατατεθεί εκ μέρους των υπολοίπων δικαιούχων αιτιολογημένο αίτημα στον ΕΦΔ, να εξεταστεί από επιτροπή και να δοθεί η σχετική έγκριση αντικατάστασης του δικαιούχου (σημειώνεται ότι τόσο ο παλαιός όσο και ο νέος δικαιούχος θα πρέπει να ανήκουν στην ίδια Περιφέρεια).
- ε. αλλαγή **Επιστημονικού Υπευθύνου**, εκτός της περίπτωσης αποχώρησής του από το φορέα όπου εργαζόταν – στην περίπτωση αυτή θα μπορεί να αντικατασταθεί με άτομο ισότιμων προσόντων κατόπιν αιτήματος

15. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Οι υποχρεώσεις των δικαιούχων των έργων συνοψίζονται στα εξής:

1. Τήρηση των χαρακτηριστικών και της ακριβούς περιγραφής των παραδοτέων, όπως αυτή αναφέρεται στο Τεχνικό Παράρτημα της απόφασης χρηματοδότησης.
2. Τήρηση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του έργου, όπως αυτό αναφέρεται στο Τεχνικό Παράρτημα της απόφασης χρηματοδότησης.
3. **Τήρηση δεικτών παρακολούθησης-εξέλιξης του έργου, οι οποίοι αναφέρονται στην ενότητα 17, τόσο κατά την διάρκεια υλοποίησης εκάστου έργου όσο και μετά την ολοκλήρωσή του.**
4. Πραγματοποίηση των δαπανών που αφορούν στην υλοποίηση του έργου όπως αναφέρονται στο Τεχνικό Παράρτημα της Απόφασης χρηματοδότησης (κατανομή ανά κατηγορία δαπάνης του προϋπολογισμού κ.λ.π.).
5. Ενημέρωση και παροχή όλων των απαιτούμενων στοιχείων στις Επιτροπές Ελέγχου των έργων που ορίζονται από τον ΕΦΔ.
6. Τήρηση χωριστού λογαριασμού στα Λογιστικά Βιβλία κάθε ενός από τους φορείς υλοποίησης του έργου, σύμφωνα με τους κανόνες του Ενιαίου Γενικού Λογιστικού Συστήματος που θα παρέχουν πλήρη, ακριβή και διακριτή εικόνα των λογιστικών στοιχείων του έργου και θα επιτρέπουν επαρκή διαδρομή ελέγχου.
7. Σύναξη Ετήσιας Έκθεσης Προόδου του έργου και υποβολή της στην αρμόδια υπηρεσιακή Μονάδα του ΕΦΔ, εντός ενός μηνός από την συμπλήρωση κάθε έτους υλοποίησης του έργου.
8. Σύναξη Τελικής Έκθεσης Ολοκλήρωσης του έργου, μετά την ολοκλήρωση της υλοποίησής του και υποβολή της στην αρμόδια υπηρεσιακή Μονάδα του ΕΦΔ, εντός δύο μηνών από την ημερομηνία λήξης του έργου.
9. Συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΕΦΔ, με το Σύμβουλο Τεχνικής Υποστήριξης, τη Δ.Α. του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα» και με άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα (Αρχή Πιστοποίησης, Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου κ.λ.π.) για την παροχή κάθε στοιχείου, εγγράφου ή δικαιολογητικού που κρίνεται απαραίτητο, καθώς και για τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων, σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή κατά την πορεία υλοποίησης του έργου.
10. Όλοι οι συμπράττοντες φορείς υποχρεούνται να **ενημερώνουν την Υπηρεσία για κάθε αλλαγή** που προκύπτει στη νομική τους υπόσταση, στη δημόσια οικονομική υπηρεσία, στην ταχυδρομική τους διεύθυνση και στα τηλέφωνα.
11. Στο πλαίσιο της δημοσιότητας ο Δικαιούχος, με την ολοκλήρωση της πράξης υποχρεούται να τοποθετήσει σε εμφανές σημείο της επιχείρησής επεξηγηματική πινακίδα, για χρονική διάρκεια τριών (3) ετών. Το περιεχόμενο των πινακίδων θα σχεδιαστεί βάσει σχετικών οδηγιών που θα δοθούν από την ΕΥΔ ΕΠΑΕ σε συνεργασία με την ΕΥΣΑΑΠ του ΥΠΟΙΟ στους ΕΦΔ και μέσω των ΕΦΔ προς τους δικαιούχους.
12. Ο Δικαιούχος υποχρεούται να προβεί σε ευρεία διάχυση των Ε&Τ αποτελεσμάτων του έργου, χωρίς βέβαια να θίγονται τα δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, με ανακοινώσεις στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, με παρουσιάσεις σε ημερίδες και συνέδρια,

με επιστημονικές εργασίες σε εθνικά και διεθνή περιοδικά και με την ανάρτηση στον δικτυακό τόπο του των βασικών τεχνικών - οικονομικών στοιχείων και των συντελεστών του έργου, καθώς και των ενεργειών και αποτελεσμάτων που υλοποιούνται καθ' όλη την πορεία εκτέλεσής του. **Επιπλέον, για το σκοπό αυτό θα δημιουργηθεί ειδική ιστοσελίδα στο δικτυακό τόπο της ΓΓΕΤ, η οποία θα περιέχει συνδέσμους προς όλους τους δικτυακούς τόπους των εγκεκριμένων έργων, ώστε να υπάρχει συνολική εικόνα της πορείας της πράξης.**

13. Συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΕΦΔ, τη Δ.Α. του Ε.Π.Α.Ε. ή/και με άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα για την παροχή κάθε στοιχείων και πληροφοριών που αφορούν στο έργο ακόμα και μετά τη λήξη της πράξης ώστε να εξασφαλιστεί η δυνατότητα αποτίμησης και αξιολόγησης της πράξης καθώς και του μελλοντικού σχεδιασμού παρόμοιων πράξεων.

16. ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ – ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΑΝΑΚΤΗΣΗ

Στις περιπτώσεις που δεν καταβάλλεται έγκαιρα η επιχορήγηση του ΕΦΔ από τον Ανάδοχο προς τους συνεργαζόμενους φορείς, δεν υποβάλλονται εμπρόθεσμα οι εκθέσεις προόδου, οι τελικές εκθέσεις καθώς και τα παραστατικά δαπανών ή δε στέλνονται τα συμπληρωματικά στοιχεία που ζητούνται κατά την αξιολόγηση της πορείας του έργου από τους ελεγκτές ή όταν διαπιστωθούν σοβαρές παραβάσεις, η Υπηρεσία έχει το δικαίωμα να προχωρήσει αρχικά στην προσωρινή διακοπή της καταβολής της δημόσιας δαπάνης και εν συνεχεία στην οριστική διακοπή της, στην κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής και σε πράξη καταλογισμού για επιστροφή μέρους ή όλης της χρηματοδότησης σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και είσπραξης δημοσίων εσόδων για την περίπτωση έργων εθνικής και κοινοτικής χρηματοδότησης (βλ. Ενότητα 3 του παρόντος).

Στην υλοποίηση της πράξης ισχύουν τα αναφερόμενα στο Κεφάλαιο Δ, Άρθρα 7-18 της Υπουργικής Απόφασης του Συστήματος Διαχείρισης (43804/ΕΥΘΥ 2041/09-09-2009) το οποίο και παραθέτουμε αυτούσιο:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ´

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΑΧΡΕΩΣΤΗΤΩΣ Ή ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΠΟΣΩΝ ΑΠΟ ΠΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2007 – 2013, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡ. 26 ΤΟΥ Ν. 3614/2007

Άρθρο 7

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας νοούνται ως:

Παρατυπία: κάθε παράβαση διάταξης του Κοινοτικού δικαίου η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει το γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τον καταλογισμό στον προϋπολογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης.

Δημοσιονομική Διόρθωση: Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της Κοινοτικής ή και Εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής του από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα της περιόδου 2007–2013 η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης διαπιστώνεται.

Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό: Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.

Ανάκτηση: Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.

Διατάκτης: ο Υπουργός, ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας, ή άλλο εξουσιοδοτημένο αρμόδιο όργανο, το οποίο αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα του και προσδιορίζει τις απαιτήσεις κατά του Δημοσίου.

Άρθρο 8

Πεδίο εφαρμογής της απόφασης – Αρμόδια όργανα για την διενέργεια επαληθεύσεων / επιθεωρήσεων

1. Οι διαδικασίες δημοσιονομικής διόρθωσης και η ανάκτηση των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού ή τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την υλοποίηση έργων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007– 2013, εφαρμόζονται:

(α) από την Αρχή Πιστοποίησης κατόπιν επιθεωρήσεων που διενεργούνται από την ίδια ή υπό την ευθύνη της, στους φορείς των άρθρων 3 και 4 του ν. 3614/2007, στους δικαιούχους συγχρηματοδοτούμενων πράξεων και στις πράξεις τους, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 13, παράγραφος 2, σημείο (ιγ) του ν. 3614/2007,

(β) από τις Διαχειριστικές Αρχές, τις Ενδιάμεσες Διαχειριστικές Αρχές, τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, κατόπιν διοικητικής ή επιτόπιας επαλήθευσης που διενεργούν σε πράξεις των οποίων έχουν αναλάβει τη διαχείριση, οι οποίες καλύπτουν τις διοικητικές, οικονομικές, τεχνικές και φυσικές πτυχές των πράξεων αυτών, στο πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007 – 2013, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του ν. 3614/2007.

2. Οι διοικητικές ή επιτόπιες επαληθεύσεις που διενεργούν τα ανωτέρω όργανα αφορούν και τη διαπίστωση της τήρησης των δεσμεύσεων, που προβλέπονται στην απόφαση χρηματοδότησης/ένταξης πράξης ή στη σύμβαση που υπογράφει ο δικαιούχος με την αρμόδια αρχή, μετά την ολοκλήρωση της υλοποίησης της πράξης και σε χρονικό ορίζοντα που προβλέπεται στην απόφαση ή στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

3. Για ειδικές περιπτώσεις (εξειδικευμένα έργα ή πολύπλοκα) μετά από εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπειρογνώμονες που υποβάλλουν γνωμοδότηση. Η γνωμοδότηση αυτή επισυνάπτεται στην έκθεση επιθεώρησης ή επιτόπιας επαλήθευσης.

Άρθρο 9

Δημοσιονομική διόρθωση μετά από διοικητική επαλήθευση

1. Στην περίπτωση που, κατά τη διενέργεια διοικητικής επαλήθευσης της δήλωσης δαπανών που υποβάλλεται από τους δικαιούχους κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του ν. 3614/2007 και η οποία αφορά δαπάνες για τις οποίες έχει καταβληθεί η αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά, διαπιστώνεται παρατυπία για οποιαδήποτε αιτία, τα ποσά αυτά αφαιρούνται από τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά του Επιχειρησιακού προγράμματος που καταχωρούνται στο ΟΠΣ από την αρχή που ασκεί τα αντίστοιχα καθήκοντα διαχείρισης. Για το ύψος και την αιτιολογία της περικοπής ενημερώνεται εγγράφως ο δικαιούχος, με την έκθεση διοικητικής επαλήθευσης και καλείται να διατυπώσει εγγράφως και εντός προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την κοινοποίηση του εγγράφου τυχόν αντιρρήσεις του, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 11.

2. Στην περίπτωση που προτείνεται η ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, η έκθεση εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

3. Στην περίπτωση που η διοικητική επαλήθευση διενεργείται προκειμένου να καταβληθεί η αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά στους δικαιούχους, η έκθεση εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

Άρθρο 10

Δημοσιονομική διόρθωση μετά από επιτόπια επαλήθευση / επιθεώρηση

1. Μετά την ολοκλήρωση της επιτόπιας επαλήθευσης/ επιθεώρησης και της λήψης τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων συντάσσεται από τα αρμόδια όργανα του άρθρου 8 της παρούσας, εντός δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών, σχετική έκθεση επαλήθευσης /επιθεώρησης. Η έκθεση επαλήθευσης / επιθεώρησης, περιλαμβάνει συμπεράσματα και τυχόν συστάσεις που θα βασίζονται σε σαφή και τεκμηριωμένη ανάλυση των εντοπισθέντων προβλημάτων και των συνεπειών τους και καταχωρείται στο ΟΠΣ εντός τριών ημερών από την έγκρισή της. Η έκθεση συνοδεύεται από δελτίο με ποσοτικοποίηση των σφαλμάτων ή παρατυπιών το οποίο καταχωρείται στο ΟΠΣ και μειώνει αντίστοιχα τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που έχουν ήδη καταχωρηθεί.

2. Στην περίπτωση που, κατά την επαλήθευση/επιθεώρηση διαπιστώνεται παρατυπία και αφορά δαπάνες για τις οποίες έχει καταβληθεί η αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά, αυτή αναφέρεται στην έκθεση με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν και προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και κατά περίπτωση η ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

3. Στην περίπτωση που προτείνεται η ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, η έκθεση εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

4. Στην περίπτωση που η επιτόπια επαλήθευση διενεργείται προκειμένου να καταβληθεί η αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά στους δικαιούχους, η έκθεση εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

5. Τα συμπεράσματα και οι συστάσεις της επαλήθευσης/επιθεώρησης κοινοποιούνται εγγράφως στον κάθε ελεγχόμενο φορέα από την υπηρεσία που διενήργησε την επαλήθευση/επιθεώρηση, εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από τη σύνταξή της. Στην περίπτωση που προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση ή/ και ανάκτηση η έκθεση κοινοποιείται εγγράφως στον κάθε ελεγχόμενο φορέα κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Άρθρο 11

Διαδικασία αντιρρήσεων και οριστικοποίηση πορίσματος επαλήθευσης / επιθεώρησης

1. Ο ελεγχθείς φορέας μπορεί, εντός προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την κοινοποίησή σε αυτόν της έκθεσης επιθεώρησης/επιτόπιας επαλήθευσης ή της έκθεσης διοικητικής επαλήθευσης, να υποβάλει στην αρμόδια αρχή εγγράφως τις αντιρρήσεις του.

2. Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από την αρμόδια αρχή που διενήργησε την επαλήθευση ή την επιθεώρηση, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή τους, η οποία και εκδίδει σχετική απόφαση επί των αντιρρήσεων. Σε κάθε περίπτωση που απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση,

προκειμένου να ληφθεί απόφαση για το βάσιμο ή μη των αντιρρήσεων που υποβλήθηκαν, διενεργείται συμπληρωματική επαλήθευση / επιθεώρηση από το ίδιο όργανο που διενήργησε την αρχική επαλήθευση / επιθεώρηση. Η σχετική απόφαση επί των αντιρρήσεων στην περίπτωση αυτή ολοκληρώνεται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία της διενέργειας της συμπληρωματικής επαλήθευσης και τη λήψη τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων.

3. Μετά την εξέταση των αντιρρήσεων ή την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας υποβολής τους το πόρισμα της έκθεσης επαλήθευσης/ επιθεώρησης οριστικοποιείται με την έκδοση απόφασης με την οποία οριστικοποιείται η δημοσιονομική διόρθωση κατά το μέρος που κριθούν αβάσιμες οι αντιρρήσεις. Κατά το μέρος που κριθούν βάσιμες οι αντιρρήσεις οι σχετικές δαπάνες καταχωρούνται στο ΟΠΣ με αντίστοιχο Δελτίο Διόρθωσης Καταχωρηθέντων Πληρωμών.

4. Σε περίπτωση που το οριστικοποιημένο πόρισμα επαλήθευσης/επιθεώρησης και η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης περιλαμβάνουν πρόταση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης αποτελεί και εισήγηση έκδοσης απόφασης ανάκτησης προς το διατάκτη της δαπάνης αρμόδιο Υπουργό ή Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας ή Νομόρχη.

Άρθρο 12

Όργανα έκδοσης απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης

Αρμόδια όργανα για την έκδοση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης είναι:

(α) Ο αρμόδιος Γενικός ή Ειδικός Γραμματέας που εποπτεύει την Ειδική Υπηρεσία ή τον Ενδιάμεσο Φορέα που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος του ΕΣΠΑ 2007 – 2013 ευθύνης Υπουργείου, όταν η παρατυπία διαπιστώνεται μετά την διενέργεια διοικητικής επαλήθευσης της παρ. 1 του άρθρου 9, ή μετά τη διενέργεια επιτόπιας επαλήθευσης του άρθρου 10 της Ειδικής Υπηρεσίας ή του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης. Στην περίπτωση που ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου αρμόδιο όργανο για την έκδοση απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης είναι ο Γενικός ή Ειδικός Γραμματέας που εποπτεύει την οικεία Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης, η οποία έχει εκχωρήσει τις αρμοδιότητες διαχείρισης.

(β) Ο Γενικός Γραμματέας της αντίστοιχης Περιφέρειας που εποπτεύει την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας, όταν η παρατυπία διαπιστώνεται μετά τη διενέργεια διοικητικής επαλήθευσης της παρ. 1 του άρθρου 9, ή μετά τη διενέργεια επιτόπιας επαλήθευσης του άρθρου 10 της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής.

(γ) Ο Γενικός Γραμματέας Επενδύσεων και Ανάπτυξης, όταν η παρατυπία διαπιστώνεται μετά τη διενέργεια επιθεώρησης από την Αρχή Πιστοποίησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 13 του ν. 3614/2007.

Άρθρο 13

Απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης και το περιεχόμενό της

1. Στην απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης αναφέρονται τα στοιχεία ταυτότητας του έργου του δικαιούχου και της παρατυπίας.

(α) Ο φορέας ή οι φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή δημόσιες υπηρεσίες) στους οποίους επιβάλλονται δημοσιονομικές διορθώσεις,

(β) Το ύψος των δαπανών που αυτή αφορά,

(γ) Ο επιμερισμός των πληρωμών κατά πηγή προέλευσης εθνικών και των κοινοτικών πόρων,

(δ) Η αναλυτική αιτιολογία της δημοσιονομικής διόρθωσης, με ειδική αναφορά στις διατάξεις που παραβιάστηκαν καθώς και τον τρόπο παραβίασής τους,

(ε) Η αιτιολογημένη πρόταση για τη συνέχιση ή τη διακοπή της χρηματοδότησης, καθώς και το ύψος αυτής,

2. Στην περίπτωση που προβλέπεται ανάκτηση στην απόφαση παρατίθεται πέραν των ανωτέρω, εισήγηση προς τον διατάκτη για την έκδοση απόφασης ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών και αναφέρονται:

(α) Ο φορέας ή οι φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) από τους οποίους αναζητούνται τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά, καθώς και τα τυχόν συνυπόχρεα αυτών πρόσωπα.

(β) Το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσόν, το οποίο περιλαμβάνει και τόκους σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 15 της παρούσας,

(γ) Η αιτία της επιστροφής του ποσού.

3. Στην περίπτωση που τα όργανα του άρθρου 12 είναι και διατάκτες της δαπάνης η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης ταυτίζεται με την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών.

Άρθρο 14

Καθορισμός του ύψους της δημοσιονομικής διόρθωσης

1. Αναλογικές δημοσιονομικές διορθώσεις Το ποσό της δημοσιονομικής διόρθωσης, το οποίο επιβάλλεται από τα αρμόδια όργανα, υπολογίζεται, με βάση τις μεμονωμένες παράτυπες δαπάνες που ο δικαιούχος δήλωσε στην αρμόδια αρχή διαχείρισης και ισούται προς το ποσό της προκληθείσας ζημίας.

2. Κατ' αποκοπή διορθώσεις

Όταν δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί επακριβώς το ποσό της προκληθείσας ζημίας και η εξ ολοκλήρου ακύρωση της παράτυπης δαπάνης θα ήταν δυσανάλογη, τα αρμόδια όργανα τα οποία έχουν αναλάβει αρμοδιότητες διαχείρισης επιχειρησιακού προγράμματος ή η Αρχή Πιστοποίησης, επιβάλλουν

δημοσιονομικές διορθώσεις κατ' αποκοπή, υπολογίζοντας τη βαρύτητα της παράβασης που οδήγησε στη διαπιστωθείσα παρατυπία.

3. Στις περιπτώσεις πράξεων ενισχύσεων οι δημοσιονομικές διορθώσεις και οι ανακτήσεις εφαρμόζονται στη δημόσια συνεισφορά που αντιστοιχεί στις δαπάνες που περιλαμβάνονται στη δήλωση δαπανών και η οποία έχει καταβληθεί στους δικαιούχους από το φορέα που χορηγεί την ενίσχυση.

4. Εφόσον οι εντοπισθείσες παρατυπίες επηρεάζουν και μελλοντικές πληρωμές οι οποίες δεν έχουν δηλωθεί ή/και πραγματοποιηθεί και εμπίπτουν στην παράγραφο 1 διακόπτεται η περαιτέρω συγχρηματοδότηση, του επηρεαζόμενου μέρους, με σχετική αναφορά στην απόφαση του άρθρου 13. Στην περίπτωση που οι παρατυπίες εμπίπτουν στην παράγραφο 2 δύναται να συνεχιστεί η συγχρηματοδότηση και η κατ' αποκοπή διόρθωση εφαρμόζεται σε όλες τις πληρωμές κατά την καταχώρησή τους στο ΟΠΣ.

Άρθρο 15

Ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών

1. Η έκδοση της απόφασης ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού εκδίδεται από το διατάκτη μετά από την εισήγηση του άρθρου 13, παρ. 2 σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κοινοποιείται στην Αρχή Πιστοποίησης και στην Αρχή Ελέγχου.

2. Το προς ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό, επιστρέφεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής του μέχρι την ημερομηνία επιστροφής του ποσού στη ΔΟΥ. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται, για κάθε ημερολογιακό έτος, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής.

3. Η απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού που εκδίδει ο διατάκτης αποτελεί νόμιμο τίτλο βεβαίωσης του χρέους και είναι αμέσως εκτελεστή.

4. Η απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού υπόκειται στα ένδικα μέσα που προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

5. Μετά από την κοινοποίηση με επίδοση της απόφασης ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού, ο υπόχρεος οφείλει να καταβάλει, εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών, το ποσό το οποίο έχει καταλογισθεί, σε οποιαδήποτε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.), προσκομίζοντας την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού καθώς και το σημείωμα κατάθεσης που τη συνοδεύει. Η Δ.Ο.Υ., στην οποία καταβάλλονται, γνωστοποιεί αμέσως την είσπραξη του οφειλόμενου ποσού στην υπηρεσία που εξέδωσε την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού, καθώς και την Αρχή Πιστοποίησης. Την υπηρεσία ενημερώνει και ο υπόχρεος με την προσκόμιση σε αυτήν των στοιχείων τεκμηρίωσης του καταβληθέντος ποσού.

6. Σε περίπτωση μη επιστροφής του χρηματικού ποσού εντός της ανωτέρω προθεσμίας, η διαδικασία βεβαίωσης του χρέους ολοκληρώνεται με τη σύνταξη του χρηματικού καταλόγου από την υπηρεσία που εξέδωσε την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού και με την αποστολή του στην αρμόδια για τη φορολογία εισοδήματος Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) του υπόχρεου.

7. Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης πληρωμής, το προς ανάκτηση ποσό επιβαρύνεται με τις προσαυξήσεις καταβολής που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.).

8. Η αρμόδια Δ.Ο.Υ., μετά την είσπραξη των ποσών που ανακτώνται, ενημερώνει εγγράφως σχετικά την υπηρεσία που συνέταξε το χρηματικό κατάλογο, καθώς και την Αρχή Πιστοποίησης.

9. Τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά, βεβαιώνονται και εισπράττονται ως έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού και εισάγονται στην κατηγορία των ειδικών εσόδων με Κ.Α.Ε. 3941 "Έσοδα από καταλογισμούς σε φορείς που υλοποιούν προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου", 3943 "Έσοδα από καταλογισμούς σε φορείς που υλοποιούν προγράμματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Συνοχής" κατά περίπτωση ανάλογα με την προέλευση της κοινοτικής συμμετοχής που αναζητείται.

Με τη λήξη κάθε εξαμήνου και με ευθύνη της Δ/σης Δημοσιονομικών Σχέσεων με την Ε.Ε. του Γ.Λ.Κ. τα συνολικά ποσά των εσόδων των ανωτέρω Κ.Α.Ε μεταφέρονται και εγγράφονται σε ειδικό λογαριασμό εσόδων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Άρθρο 16

Διαδικασία Δημοσιονομικών Διορθώσεων μετά από ελέγχους ελεγκτικών οργάνων της Ε.Ε. ή της Αρχής Ελέγχου

Στις περιπτώσεις, που διαπιστώνονται παρατυπίες με βάση τα οριστικά πορίσματα από ελέγχους ελεγκτικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή με βάση τα οριστικά πορίσματα της Αρχής Ελέγχου, με την επιφύλαξη δικαστικών εκκρεμοτήτων, η δημοσιονομική διόρθωση καταχωρίζεται στο ΟΠΣ με ευθύνη της αρμόδιας αρχής που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης για την αντίστοιχη πράξη. Για το σκοπό αυτό η αρμόδια αρχή συντάσσει Δελτίο Διόρθωσης Καταχωρηθέντων Πληρωμών το οποίο και καταχωρεί στο ΟΠΣ αφαιρώντας τις παράτυπες πληρωμές. Ειδικότερα, οι κατ' αποκοπή διορθώσεις που αφορούν περισσότερες από μία πράξεις εφαρμόζονται με ευθύνη της Αρχής Πιστοποίησης η οποία και ενημερώνει τις αρχές που ασκούν καθήκοντα διαχείρισης.

Άρθρο 17

Επιπτώσεις Δημοσιονομικών Διορθώσεων

1. Τα ποσά των δημοσιονομικών διορθώσεων κατά φορέα χρηματοδότησης (Υπουργείου ή Περιφέρειας ή Νομαρχίας) εξαιρουμένων των ποσών για τα οποία εκδίδεται απόφαση ανάκτησης ή των ποσών που βαρύνουν τους ίδιους πόρους των δικαιούχων, σε ετήσια βάση λαμβάνονται υπόψη ως κριτήριο μειώνοντας ανάλογα τη συνολική επίδοση, κατά την κατανομή του εθνικού αποθεματικού επίδοσης.

2. Τα ποσά των δημοσιονομικών διορθώσεων κατά φορέα χρηματοδότησης (Υπουργείου ή Περιφέρειας ή Νομαρχίας) σε ετήσια βάση, μετά την αφαίρεση των ποσών για τα οποία εκδίδεται απόφαση ανάκτησης σύμφωνα με το άρθρο 15, είτε βαρύνουν τους ίδιους πόρους των δικαιούχων, είτε μειώνουν το συνολικό όριο πληρωμών από εθνικούς πόρους, φορέα χρηματοδότησης, του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του επομένου έτους. Για τον υπολογισμό του παραπάνω ποσού λαμβάνονται υπόψη οι αποφάσεις δημοσιονομικών διορθώσεων που έχουν εκδοθεί μεταξύ της 1 Ιουλίου του έτους ν και 30^{ης} Ιουνίου του έτους ν+1 για τον προϋπολογισμό του έτους ν+2 Τα σχετικά ποσά καταγράφονται στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού του Κράτους.

3. Τα ποσά των δημοσιονομικών διορθώσεων, που αφορούν έργα κρατικών ενισχύσεων αναζητούνται από τους αρμόδιους διατάκτες ως αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα από τους δικαιούχους της ενίσχυσης.

Άρθρο 18

Μεταβατικές διατάξεις

Οι διατάξεις της υπ' αριθμ. 907/052/03 (ΦΕΚ Β 878/2.7.2003): Εθνικό σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων για την ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ.), του Ταμείου Συνοχής και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών για την προγραμματική περίοδο 2000 – 2006, εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την ισχύ της παρούσης για τα έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2000–2006.»

17. ΔΕΙΚΤΕΣ/ ΜΕΓΕΘΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ/ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

1. Γενικά Μεγέθη

Αριθμός συνεργαζομένων επιχειρήσεων	
Αριθμός συνεργαζομένων ΑΕΙ/ΤΕΙ	
Αριθμός συνεργαζομένων ερευνητικών κέντρων/ ινστιτούτων	
Σύνολο συνεργαζομένων φορέων	
Σύνολο αιτούμενης δημόσιας δαπάνης / Αριθμός συνεργαζομένων φορέων	

2. Ειδικό Δείκτης για τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις

A/a	Ονομασία δείκτη	Τιμή εκκίνησης (πριν από την υλοποίηση του έργου)	Τελική τιμή (μετά την υλοποίηση του έργου)	% μεταβολής
1	Κύκλος εργασιών (μέσος όρος τελευταίας τριετίας)			
1α	Σύνολο Κύκλου Εργασιών όλων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων / Αριθμός συμμετεχουσών επιχειρήσεων			
1β	Σύνολο Κύκλου Εργασιών όλων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων / Σύνολο αιτούμενης δημόσιας δαπάνης συμμετεχουσών επιχειρήσεων			
2	Κύκλος εργασιών από εξαγωγές (μέσος όρος τελευταίας τριετίας)			
2α	Σύνολο Κύκλου Εργασιών από εξαγωγές όλων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων / Αριθμός συμμετεχουσών επιχειρήσεων			
2β	Σύνολο Κύκλου Εργασιών από εξαγωγές όλων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων / Σύνολο αιτούμενης δημόσιας δαπάνης συμμετεχουσών επιχειρήσεων			
3	Ετήσια δαπάνη για ΕΤΑ (μέσος όρος τελευταίας τριετίας)			
3α	Σύνολο ετήσιας δαπάνης για ΕΤΑ όλων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων / Αριθμός συμμετεχουσών επιχειρήσεων			

3β	Σύνολο ετήσιας δαπάνης για ΕΤΑ όλων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων / Σύνολο αιτούμενης δημόσιας δαπάνης συμμετεχουσών επιχειρήσεων			
4	Δαπάνη για εξοπλισμό (Σύνολο τελευταίας τριετίας)			
4α	Σύνολο δαπάνης για εξοπλισμό όλων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων / Αριθμός συμμετεχουσών επιχειρήσεων			
4β	Σύνολο δαπάνης για εξοπλισμό όλων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων / Σύνολο αιτούμενης δημόσιας δαπάνης συμμετεχουσών επιχειρήσεων			
5	Δαπάνη προς τρίτους για δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (Σύνολο τελευταίας τριετίας)			
5α	Σύνολο δαπάνης προς τρίτους για δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας όλων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων / Αριθμός συμμετεχουσών επιχειρήσεων			
5β	Σύνολο δαπάνης προς τρίτους για δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας όλων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων / Σύνολο αιτούμενης δημόσιας δαπάνης συμμετεχουσών επιχειρήσεων			
6	Αριθμός διεθνών εμπορικών σημάτων - trademarks (Σύνολο / Αριθμός επιχειρήσεων)			
7	Αριθμός εργαζομένων με μεταπτυχιακές σπουδές (Σύνολο / Αριθμός επιχειρήσεων)			
8	Αριθμός εργαζομένων με ανώτατες σπουδές, ΑΕΙ/ΤΕΙ (Σύνολο / Αριθμός επιχειρήσεων)			

3. Ειδικό Δείκτης για όλους τους συμμετέχοντες φορείς

A/a	Ονομασία δείκτη	Τιμή εκκίνησης	Τελική τιμή	% μεταβολής
9	Αριθμός διεθνών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας/αιτήσεων για διεθνή διπλώματα ευρεσιτεχνίας (Σύνολο / Αριθμός συμμετεχόντων στο έργο)			
10	Αριθμός δημοσιεύσεων (Σύνολο / Αριθμός συμμετεχόντων)			
11	Αριθμός μεταπτυχιακών ερευνητικών διατριβών (Σύνολο / Αριθμός συμμετεχόντων)			
12	Αριθμός προπτυχιακών φοιτητών (Σύνολο / Αριθμός συμμετεχόντων)			

Οι ανωτέρω δείκτες θα ελέγχονται τόσο κατά την διάρκεια υλοποίησης εκάστου έργου όσο και μετά την ολοκλήρωσή του.

4. Δείκτες αποτελέσματος/ επιπτώσεων της πράξης

Οι παρακάτω δείκτες/ μεγέθη θα χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη των ποσοτικών στόχων που έχουν τεθεί στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΕΠΑΝ II και των περιφερειών σε μετάβαση:

- Αριθμός Επιχειρήσεων που ωφελούνται από την πράξη
- Αριθμός Επιχειρήσεων που συνεργάζεται με Ερευνητικούς φορείς
- Κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων (από τον επιχειρηματικό τομέα)
- Αριθμός νέων ή βελτιωμένων προϊόντων/ υπηρεσιών/ διαδικασιών/ διεργασιών
- Αριθμός Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας που αξιοποιούνται
- Αριθμός συνεργασιών με φορείς του Εξωτερικού
- Ερευνητικό προσωπικό (αριθμός ατόμων)
- Νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά την λειτουργία της πράξης (ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης)
- Αριθμός θέσεων εργασίας στην έρευνα που δημιουργούνται (ισοδύναμα ανθρωποέτη πλήρους απασχόλησης)
- Απασχόληση στους τομείς υψηλής και μέσης τεχνολογίας (κατασκευαστική βιομηχανία) και τομείς υψηλής τεχνολογίας (υπηρεσίες έντασης γνώσης), ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης (%)

18. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στη:
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
Διεύθυνση Υποστήριξης Ερευνητικών Προγραμμάτων
Μεσογείων 14-18
115 10 ΑΘΗΝΑ
ΤΘ 146 31

Δρ. Πουτούκης Δημήτριος, τηλ.: 210 7458136, e-mail: dpoutoukis@gsrt.gr

Για οποιοδήποτε τεχνικό πρόβλημα και υποστήριξη, αναφορικά με το σύστημα ηλεκτρονικής υποβολής προτάσεων, οι ενδιαφερόμενοι απευθύνονται στη διεύθυνση:
synergasia@minedu.gov.gr

Περίληψη της Προκήρυξης θα δημοσιευθεί στον εθνικό και διεθνή τύπο, στον δικτυακό τόπο της ΓΓΕΤ (www.gsrt.gr) και του ΕΣΠΑ (www.espa.gr), καθώς και σε δικτυακούς τόπους διεθνών ερευνητικών φορέων.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ANNA ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ